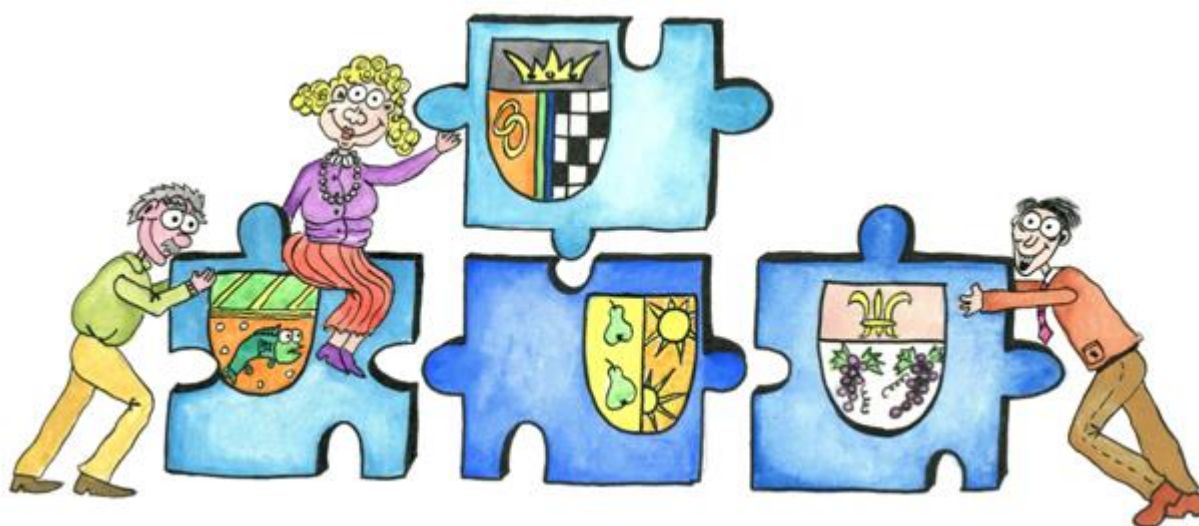

Strategie území správního obvodu ORP Broumov
v oblasti předškolní výchovy a základního školství, v oblasti sociálních služeb,
v oblasti odpadového hospodářství a v oblasti servisu samosprávám.

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

verze březen 2015

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

1. Úvod	6
1.1. Základní informace o strategii	6
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	7
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	8
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována	8
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží	8
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	9
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	10
2.1. Profil území správního obvodu	10
2.1.1. Identifikace správního obvodu	10
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	11
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	26
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	27
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	29
3. Téma 1.: Školství	30
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	30
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	30
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	32
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	53
3.1.4. SWOT analýza školství	55
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	56
3.2. Návrhová část pro oblast školství	57
3.2.1. Struktura návrhové části	57
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	59
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	63
3.2.4. Indikátory	65
3.3. Pravidla pro řízení strategie	68
3.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie	68
3.3.2. Systém změn strategie	70
3.3.3. Akční plán	70
3.4. Závěr a postup zpracování	73
3.4.1. Shrnutí	73
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	73
3.5. Přílohy	75

3.5.1.	Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4	75
3.5.2.	Přílohy k tématu 1.: školství	75
4.	Téma 2.: Sociální služby	76
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	76
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	76
4.1.2.	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	77
4.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	83
4.1.4.	SWOT analýza oblasti	85
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	85
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb	86
4.2.1.	Struktura návrhové části	86
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	88
4.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech	92
4.2.4.	Indikátory	95
4.3.	Pravidla pro řízení strategie	98
4.3.1.	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie	98
4.3.2.	Systém změn strategie	100
4.3.3.	Akční plán	100
4.4.	Závěr a postup zpracování	103
4.4.1.	Shrnutí	103
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	103
4.5.	Přílohy k tématu 2.: sociální služby	105
4.5.1.	Seznam zkratk	105
4.5.2.	Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	105
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství	109
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	109
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	109
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	110
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	133
5.1.4.	SWOT analýza oblasti	136
5.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	137
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	139
5.2.1.	Struktura návrhové části	139
5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	141

5.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech	144
5.2.4.	Indikátory	146
5.3.	Pravidla pro řízení strategie	149
5.3.1.	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie	149
5.3.2.	Systém změn strategie	151
5.3.3.	Akční plán	152
5.4.	Závěr a postup zpracování	155
5.4.1.	Shrnutí	155
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	155
5.5.	Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství	156
	Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	157
	Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	159
	Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směšného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	162
	Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	164
	Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	166
	Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	172
	Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	174
	Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směšným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012	176
	Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	178
	Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012	179
6.	Téma 4.: Servis samosprávám	182
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	182
6.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	182
6.1.2.	Popis ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	183
6.1.2.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	196
6.1.3.	SWOT analýza oblastí	198
6.1.4.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	199
6.2.	Návrhová část pro oblast volitelného tématu	201
6.2.1.	Struktura návrhové části	201
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	203
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech	204

6.2.4.	Indikátory	206
6.3.	Pravidla pro řízení strategie	207
6.3.1.	System monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie	207
6.3.2.	System změn strategie	209
6.3.3.	Akční plán	209
6.4.	Závěr a postup zpracování	212
6.4.1.	Shrnutí.....	212
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie.....	212
7.	Závěr, kontakty	214
8.	Seznam příloh	216
8.1.	Seznam tabulek	216
8.2.	Seznam grafů.....	219
8.3.	Seznam mapových podkladů	219

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Broumov v oblastech předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a servis samosprávám)
Řešené území	Správní obvod ORP Broumov
	Počet obyvatel správního obvodu: 16 667
	Počet obcí ve správním obvodu: 14
	Rozloha správního obvodu: 25 939 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Broumov, Meziměstí, Teplice nad Metují
	Obce: Adršpach, Božanov, Hejtmánkovice, Heřmánkovice, Hynčice, Jetřichov, Křinice, Martínkovice, Otovice, Šonov, Verněřovice
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	DSO Broumovsko
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce (člen realizačního týmu smluvního partnera): Mgr. Hana Colby
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Členská schůze DSO Broumovsko
Forma a datum projednání / schválení	
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon o obcích 128/2000 Sb., Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb., Zákon o odpadech a o změně některých dalších zákonů č.185/2001 Sb.
Doba realizace strategie	2015-2024
Odpovědnost za implementaci	DSO Broumovsko
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Broumov realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s DSO Broumovsko a se zapojenými obcemi v rámci SO.

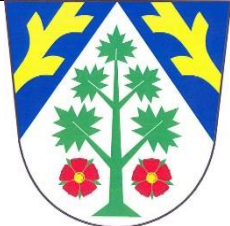

	Strategie byla zpracována řešitelským týmem ve složení: Mgr. Hana Colby, Martina Tauchmanová, Alena Rusinová, Ing. Yvona Eliášová a Ing. Blanka Fichtnerová.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. servis samosprávám

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 14 obcí, z nichž 3 mají statut města.

Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí (zdroj: webové stránky jednotlivých obcí, ČSÚ)

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Adršpach Počet obyvatel: 517 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Křinice Počet obyvatel: 428 Zapojení do tvorby strategie: Ano
	Název obce: Božanov Počet obyvatel: 353 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Martínkovice Počet obyvatel: 521 Zapojení do tvorby strategie: Ano
	Název obce: Broumov Počet obyvatel: 7793 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Meziměstí Počet obyvatel: 2573 Zapojení do tvorby strategie: Ano
	Název obce: Hejtmánkovice Počet obyvatel: 654 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Otovice Počet obyvatel: 364 Zapojení do tvorby strategie: Ano

	Název obce: Heřmánkovice Počet obyvatel: 478 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Šonov Počet obyvatel: 304 Zapojení do tvorby strategie: Ano
	Název obce: Hynčice Počet obyvatel: 189 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Teplice nad Metují Počet obyvatel: 1692 Zapojení do tvorby strategie: Ano
	Název obce: Jetřichov Počet obyvatel: 458 Zapojení do tvorby strategie: Ano		Název obce: Verněřovice Počet obyvatel: 343 Zapojení do tvorby strategie: Ano

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s DSO Broumovsko a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a DSO Broumovsko je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Mgr. Hana Colby.

Strategie byla zpracována: Mgr. Hanou Colby, Martinou Tauchmanovou, Ing. Yvonou Eliášovou, Ing. Blankou Fichtnerovou a Alenou Rusinovou v rámci projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v období listopad 2013 – květen 2015.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve čtyřech oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto čtyřech oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního

obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty (zdroj: webové stránky DSO Broumovsko, Broumov, Královéhradecký kraj)

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
Stát		
1	Politika územního rozvoje ČR	www.databaze-strategie.cz
2	Plán odpadového hospodářství ČR 2003-2012	www.databaze-strategie.cz
3	Plán péče o CHKO Broumovsko 2013-2022	broumovsko.ochranaprirody.cz
Kraj		
1	Zásady územního rozvoje	
2	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2007-2015	www.databaze-strategie.cz
3	Odpadový plán kraje	
4	Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2011-2013	www.kr-kralovehradecky.cz
5	Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 – 2016	www.kr-kralovehradecky.cz
Mikroregiony, města a obce		
1	Integrovaný plán rozvoje Broumovska (IPRB)	www.broumov-mesto.cz
2	Program rozvoje Broumovska	www.broumov-mesto.cz
3	Strategický rozvojový plán města Broumova do roku 2029	www.broumov-mesto.cz
4	Strategického plánu rozvoje sociálních služeb Broumovska	www.broumov-mesto.cz
5	Koncepce školství	www.broumov-mesto.cz
6	Program rozvoje obce 2012-2022	www.obecbozanov.cz

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

DSO Broumovsko je ucelené území broumovského výběžku ležící v Královéhradeckém kraji vymezené na severu státní hranicí s Polskou republikou a na jihu Broumovskými stěnami.

Jako velmi pozitivní fakt je vnímána shodnost územní působnosti DSO Broumovsko s ORP Broumov a s MAS Broumovsko+. Tato skutečnost usnadňuje nejen prezentaci území směrem ven, ale také směrem dovnitř regionu. Členové jednotlivých subjektů se často účastní aktivit ostatních organizací a mají možnost tak lépe ovlivnit realizaci a návaznost různých aktivit.

ORP Broumov je plošně osmým největším obvodem v rámci Královéhradeckého kraje. Svoji rozlohou 259,4 km² zaujímá 5,5 % rozlohy kraje. Celkem zde žije 16 667 obyvatel (31. 12. 2012) a hustota osídlení ORP Broumov tak činí 64,25 obyv./km², což je zhruba o polovinu méně než je republikový průměr.

Region Broumovska se rozkládá v pestrém reliéfu vrchovinného charakteru s mnoha přírodními zajímavostmi. Broumovský výběžek je známý především svými skalními útvary Adršpašsko-teplických skal a Broumovských stěn. Pískovcové podloží a intenzivní tektonický vývoj vtiskly krajině typický členitý reliéf. Polická křídová pánev patří k největším a nejkvalitnějším zásobárnám podzemní vody. Celé území DSO Broumovsko patří do Chráněné krajinné oblasti Broumovsko, která byla vyhlášena v roce 1991.

Broumovsko se řadí mezi méně rozvinuté regiony s poměrně vysokým podílem zemědělství a lesnictví. Životní prostředí na Broumovsku částečně ovlivňují dálkové přenosy škodlivin a lokálně místní zdroje. Zemědělská půda zabírá 57,6 % území a lesy pokrývají 34,7 % území. Územím DSO Broumovsko neprochází žádná silnice I. třídy. Nejdůležitější komunikací je silnice II/303 spojující Broumov s Náchodem. Region nemá přímé napojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci. Nejdůležitější železniční trať je trať č. 026 z Náchoda přes Teplice nad Metují do Broumova a trať č. 047 spojující Teplice nad Metují s Trutnovem.

Dobrovolný svazek obcí (DSO) Broumovsko (dříve Sdružení měst a obcí Broumovska, Policka a Teplicka) vznikl roku 1997 v zájmu spolupráce obcí při řešení společenských a hospodářských problémů venkovského prostoru a kvality života, při ochraně přírody a krajiny a kulturního dědictví. Jednou z trvalých činností sdružení je také propagace oblasti Broumovska a Teplicka jako turistického cíle i jako prostoru pro podnikatelskou činnost.

Přirozeným centrem regionu je město Broumov. Mezi ostatní sídla patří města Meziměstí a Teplice nad Metují a obce Adršpach, Božanov, Hejtmánkovice, Heřmánkovice, Hynčice, Jetřichov, Křinice, Martínkovice, Otovice, Šonov a Vernéřovice.

Broumov, obec s rozšířenou působností, je hlavním správním i přirozeným centrem území DSO Broumovsko. Počet obyvatel je 7783, při rozloze 22,26 km². Tvorbu strategie podporuje město aktivním přístupem, starosta Broumova je jedním z motivujících starostů, kteří mají hlavní slovo při připomínkování strategie. Druhým motivujícím starostou je starosta obce Božanov. Starostové ostatních 12 obcí DSO se zapojují do diskuze nad strategií především v rámci pravidelných setkání DSO Broumovsko. Od strategie očekávají nalezení možných řešení především ve zkoumaných problematikách, ale i další možnosti prohloubení spolupráce všech obcí území DSO Broumovsko.

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu (zdroj: <http://www.broumov.net>)

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tabulka 4: Charakteristika území ORP (zdroj: ČSÚ, databáze SMO)

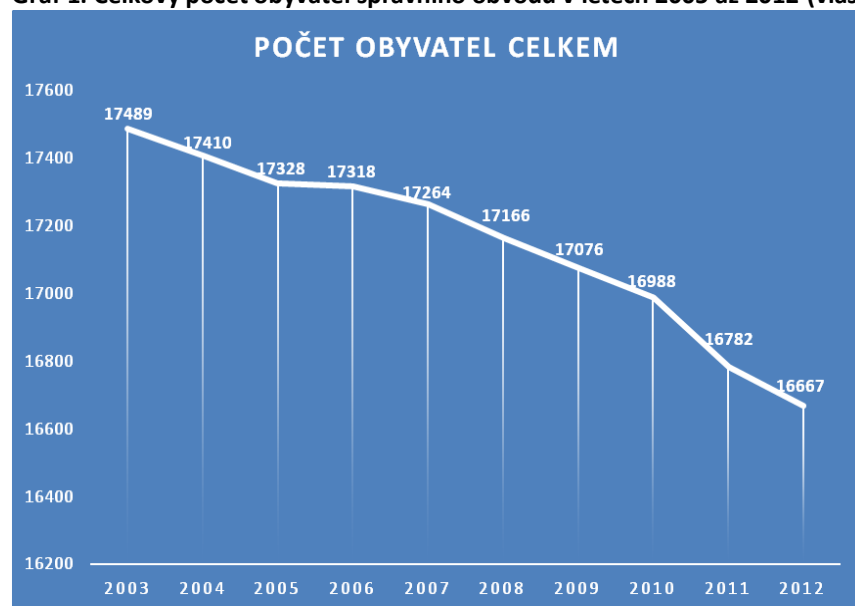
OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	14	14	14	14	14	14	14	14
Počet částí obcí	37	37	37	37	38	38	38	38
Počet katastrálních území	31	31	31	31	31	31	31	31
Počet obcí se statutem města	3	3	3	3	3	3	3	3
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	25,938	25,938	25,938	25,939	25,939	25,938	25,938	25,938
zemědělská půda	14,967	14,963	14,952	14,942	14,939	14,934	14,933	14,92
lesní pozemky	8,999	9,005	9,011	9,012	9,014	9,015	9,015	9,022
zastavěné plochy	0,305	0,305	0,306	0,305	0,305	0,305	0,306	0,305
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	66,81	66,77	66,56	66,18	65,83	65,5	64,7	64,26

Území DSO Broumov a jeho členění se ve sledovaném období téměř nezměnilo. Nachází se zde 14 obcí, z nichž 3 mají statut města. Z výše sledovaných ukazatelů se výrazněji změnila pouze hustota zalidnění, která v závislosti na stárnutí populace a odchodu mladých lidí z území klesla ve sledovaném období o 2,55 os./km².

Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP (zdroj: ČSÚ)

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		17328	17318	17264	17166	17076	16988	16782	16667
v tom:	muži	8523	8527	8489	8460	8424	8381	8282	8236
	ženy	8805	8791	8775	8706	8652	8607	8500	8431
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	2809	2738	2652	2542	2506	2531	2530	2520
	15 - 64	12295	12308	12301	12219	12061	11872	11538	11328
	65 +	2224	2272	2311	2405	2509	2585	2714	2819
Průměrný věk (celkem)		39	39,3	39,6	40,1	40,4	40,6	41	41,23
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		79,2	83	87,1	94,6	100,1	102,1	107,3	111,9
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	1478	1452	1378	1316	1293	1306	1313	1324
	15 - 64	6204	6193	6208	6178	6126	6032	5842	5732
	65 +	841	882	903	966	1005	1043	1127	1180
Průměrný věk		37,4	37,7	38,2	38,6	38,9	39,2	39,6	39,8
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		56,9	60,7	65,5	73,4	77,7	79,9	85,8	89,1
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	1331	1286	1274	1226	1213	1225	1217	1196
	15 - 64	6091	6115	6093	6041	5935	5840	5696	5596
	65 +	1383	1390	1408	1439	1504	1542	1587	1639
Průměrný věk		40,5	40,8	41	41,4	41,8	42,1	42,4	42,6
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		103,9	108,1	110,5	117,4	124	125,9	130,4	137
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		-82	-10	-54	-98	-90	-88	-145	-115
přirozená		-8	37	-14	7	12	6	-25	-57
stěhováním (mechanická)		-74	-47	-40	-105	-102	-94	-120	-58

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012 (vlastní zpracování)

Počet obyvatel v tomto regionu má dlouhodobě klesající tendenci. Celkový přírůstek je nejnižší v kraji, přičemž v záporných číslech se pohybuje především přirozené migrační saldo, které má za následek zmiňovaný pokles obyvatel. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří jen 44,4 % obyvatel. Negativní demografický vývoj území DSO Broumov asi nejvýstižněji charakterizuje index stáří, který vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let a který ve sledovaném období vzrostl 32,7, což jenom potvrzuje fakt, že jedinou výrazně rostoucí věkovou skupinou v ORP Broumov je skupina 65+. Ve sledovaném období klesl počet obyvatel území ORP Broumov o 661 obyvatel, což je srovnatelné číslo s počtem obyvatel některé z obcí v území. Věkový průměr obyvatel území stoupl v tomto období o více než dva roky.

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP (zdroj: ČSÚ, vlastní šetření)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	11	85,71	MŠ nemají pouze Hynčice, Křinice a Otovice. Meziměstí má 2 samostatné MŠ a Broumov má 1 MŠ obecní, která má 5 samostatných budov a 1 MŠ krajskou při Dětském domově.
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	2	14,29	Jetřichov, Vernéřovice
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	4	28,57	V území ORP Broumov je 8 ZŠ. 7 z nich je zřizováno obcemi 1 krajem. 3 ZŠ se nacházejí na území Broumova a po jedné ZŠ v obcích Meziměstí, Teplice nad Metují a Martínkovice.
Počet středních škol:	2	14,29	Kromě níže uvedených středních škol, působí na území ORP Broumov i SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, která nabízí mimo jiné uplatnění i pro žáky se zdravotním postižením, vývojovými poruchami učení nebo chování. V Broumově působí v prostorách ZŠ Kladská a nabízí studium v oboru kuchař.
-obory gymnázií	1	7,14	Víceleté gymnázium Broumov
-obory středních odborných škol a praktických škol	1	7,14	SŠHaSS Teplice nad Metují
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	7,14	SŠHaSS Teplice nad Metují
Počet základních uměleckých škol	1	7,14	ZUŠ je pouze v Broumově, ale zajišťuje zájmové kroužky i v dalších obcích ORP.

Počet konzervatoří	0	0	
Počet jazykových škol	1	7,14	V Broumově má pobočku Quatro Language School z Trutnova
Počet vyšších odborných škol	0	0	
Počet vysokých škol	0	0	

Území SO ORP Broumov nabízí dostatečný počet ZŠ i MŠ a alespoň omezený počet SŠ. V současné době se kapacita těchto zařízení ukazuje jako dostatečná. Problematika školství je podrobněji zpracována v tématu 1 tohoto dokumentu.

Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP (zdroj: ČSÚ, vlastní šetření)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	13	92,86	Veřejná knihovna nebo pobočka veřejné knihovny se nachází téměř ve všech obcích ORP Broumov. Jejich otevírací doba je většinou přizpůsobena potřebám občanů.
Stálá kina	2	14,29	Dle dostupných statistických údajů jsou na území ORP Broumov 2 stálá kina (v Teplicích nad Metují a v Adršpachu). Ve skutečnosti zde není žádné stálé kino, které by provozovalo pravidelnou činnost spojenou s promítáním filmů. Kino v Adršpachu je již zrušeno a kino v Teplicích nad Metují slouží jako kino pouze pro účely MHFF, jinak se v něm nepravidelně pořádají divadelní představení.
Divadlo	2	14,29	V ORP Broumov působí dvě ochotnická divadla, jedno s domovskou scénou v Broumově a druhé v Meziměstí.
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	2	14,29	Přímo v Broumově se nachází muzeum Broumovska, v Adršpachu nově otevřené Muzeum horolezectví
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	0	0	
Kulturní zařízení ostatní	16	92,86	

Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1	7,14	Oficiální SVČ je pouze v Broumově - Ulita, ta ale zaštiťuje i aktivity v jiných obcích ORP většinou při obecních školách.
Koupaliště a bazény	0	0	Přestože statistická data neevidují žádný bazén ani koupaliště, ve skutečnosti je jedna koupaliště s přírodní vodou v Teplicích nad Metují a areál Aqa land s koupalištěm a dalšími atrakcemi v Meziměstí.
-z toho kryté	0	0	
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	33	100	Hřiště se nachází v každé obci v regionu, většinou jde o dětské hřiště a oficiální sportoviště.
Tělocvičny (vč. školních)	14	57,14	Tělocvičny má 8 obcí v regionu, většinou jsou spojeny se stavbou školy, popř. objektem TJ.
Stadiony otevřené	2	14,29	Otevřený stadion se nachází v Broumově a nově také v Teplicích nad Metují, ten je částečně zastřešen a na zimu se zakrývá nafukovací halou, takže umožňuje celoroční užívání.
Stadiony kryté	1	7,14	Oficiální krytý stadion se nachází pouze v Broumově.
Zimní stadiony kryté i otevřené	0	0	
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	7	50	

Území SO ORP Broumov nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům dostatečné prostory pro kulturní a sportovní vyžití. Ve 3 městech území působí v rámci MěÚ kulturní oddělení, o kulturní programy se starají i ostatní obce regionu a další soukromé instituce. Kalendáře kulturních a sportovních akcí nabízí celoročně bohatý program. Omezená je pouze nabídka kin, ČSÚ sice eviduje v území dvě kina, ale ani jedno nenabízí v současnosti pravidelné promítání filmů.

Většina obcí má k dispozici sportovní zázemí vhodná pro sportovní vyžití široké veřejnosti a v regionu jsou i prostory vhodné pro sportování v zimním období. Statistika ČSÚ nevykazuje žádnou nabídku koupání, přesto je v území hned několik možností letního koupání, včetně nového moderního areálu v Meziměstí.

Tabulka 8: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP (zdroj: ČSÚ, vlastní šetření)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	0		
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0		
Ambulantní zařízení	0		
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0		
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	9	21,43	Pracoviště praktických lékařů se nacházejí zejména ve městech ORP Broumov - Broumově, Teplicích nad Metují, Meziměstí. Praktický lékař ordinuje i v Adršpachu.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	4	21,43	Ordinace praktických lékařů pro děti a mládež se nachází pouze ve 3 městech ORP Broumov (Broumov, Meziměstí, Teplice nad Metují)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	9	28,57	Stomatologie se nachází pouze v Broumově, Teplicích nad Metují, Meziměstí a Adršpachu.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	5	14,29	Gynekologické ordinace se nacházejí pouze v Broumově a v Meziměstí.
Zařízení lékárenské péče	6	21,43	Lékárny se nacházejí ve 3 městech ORP Broumov, v Teplicích nad Metují a v Meziměstí je po jedné lékárně a v Broumově jsou v současné době 3 lékárny, i když ČSÚ eviduje 4.
Nemocnice	0		
Odborné léčebné ústavy	0		
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0		
Ostatní lůžková zařízení	0		

Data uvedená v tabulkách vycházejí z dat ČSÚ a ne vždy zcela odpovídají skutečnosti. V komentářích u jednotlivých políček jsou popsány konkrétnější údaje, popř. popsány rozdíly mezi daty ČSÚ a skutečností.

Většina zdravotnických zařízení ORP Broumov má sídlo v Broumově. Většinou se jedná o detašovaná

pracoviště samostatných ordinací praktických a specializovaných lékařů spolu se samostatnými ordinacemi. Zastoupení jednotlivých ambulantních lékařských oborů je vyhovující jen částečně, některé obory tu zcela chybí a ordinační hodiny detašovaných pracovišť nebývají zcela vyhovující pro pacienty dojíždějící z okolních obcí.

V Broumově se dále nachází detašované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci. Sdruženým ambulantním zařízením je společnost ETIC, s.r.o., která je zdravotnickým zařízením vykonávající léčebnou a preventivní činnost, ambulantní zdravotní péči s odděleními praktického lékaře pro dospělé, gynekologie, stomatologie, dermatologie.

Nemocnice Broumov, která se zde nachází, je pracoviště spadající pod Oblastní nemocnici Náchod, a.s. (Oblastní nemocnice Náchod a. s. tvoří spolu s akciovými společnostmi nemocnic v Jičíně, Trutnově, Rychnově nad Kněžnou a ve Dvoře Králové nad Labem Zdravotnický holding Královéhradeckého kraje a. s., který zabezpečuje různé služby a výhodnější dodávky zdravotnického materiálu, za účelem naplnění cílů Koncepce zdravotnictví Královéhradeckého kraje.)

V rámci Nemocnice Broumov fungují tato pracoviště: Interní lůžkové oddělení, Interní všeobecná ambulance, Antikoagulační poradna (Quick), Multidisciplinární JIP, Gynekologický stacionář, Lůžka následné péče I., Lůžka následné péče II., Lůžka následné péče III., Pracoviště klinické biochemie a diagnostiky, RDG oddělení včetně ultrazvukových vyšetření.

V areálu nemocnice Broumov fungují zastoupení následujících privátních praxí: Edumed s.r.o., zajišťující kardiologickou a diabetologickou ambulanci; Urola s.r.o., zajišťující urologickou ambulanci; Chirurgie Routek s.r.o., zajišťující chirurgickou ambulanci; Gastropal s.r.o., zajišťující chirurgickou ambulanci včetně endoskopických výkonů; Falta s.r.o., zajišťující pracoviště fyzioterapeutů; Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje; Královéhradecká lékárna a.s.

V území ORP Broumov chybí více specializovaných lékařských ambulancí (např. alergologie, imunologie, a další). Obyvatelé území musí dojíždět za specialisty do sousedních ORP Náchod, popř. ORP Trutnov.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP (zdroj: ČSÚ)

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		7243	3912	3331	
v tom:	zaměstnaní	6460	3490	2970	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	5957	3305	2655
		zaměstnavatelé			
		pracující na vlastní účet			
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	267	136	131
		ženy na mateřské dovolené	129	0	129
nezaměstnaní		783	422	361	
Ekonomicky neaktivní celkem		8089	3555	4534	
z toho	nepracující důchodci	4110	1633	2477	
	žáci, studenti, učni	2414	1250	1164	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		980	536	444	

Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání (zdroj: ČSÚ)

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			3 467
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		2 404
	v tom	v rámci obce	822
		do jiné obce okresu	1 265
		do jiného okresu kraje	113
		do jiného kraje	177
		do zahraničí	27
	vyjíždějící do škol		1 063
	v tom	v rámci obce	274
mimo obec		789	

Tabulka 11: Charakteristika domácností (zdroj: ČSÚ)

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			6 931	
v tom:	tvořené 1 rodinou		4 297	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	2 061
			se závislými dětmi	1 313
		neúplné	bez závislých dětí	923
			se závislými dětmi	
	tvořené 2 a více rodinami		71	
	domácnosti jednotlivců		2 298	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		265	

Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP (zdroj: ČSÚ)

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1004	1006	1019	952	665	603	954	995	922
z toho (%) občané se zdravotním postižením	8,7	8,6	8	10,7	11,4	10,8	9,1	9,4	9,1
z toho (%) absolventi	7,9	6,7	6	4,8	4,4	5,6	4,4	4,3	4,4
z toho (%) osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	38,8	35,9	37,6	38,8	27,2	13,1	12,5	24,1	34,8
Volná pracovní místa	42	33	52	81	97	38	32	29	28
Počet uchazečů na 1 volné prac. místo	23,9	30,5	19,6	11,8	6,9	15,9	29,8	34,3	32,9
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	11,38	11,4	10,89	10,17	7,07	6,52	10,44	10,87	10,12

Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP (zdroj: ČSÚ)

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	3215	3230	3333	3278	3334	3391	3190	3202	3226	3258
fyzické osoby celkem	2798	2798	2872	2806	2839	2877	2668	2666	2684	2709
z toho zemědělství podnikatelé	376	380	384	379	373	375	103	111	113	115
vyjádření v %	11,70	11,76	11,52	11,56	11,19	11,06	3,23	3,47	3,50	3,53
právnícké osoby celkem	417	432	461	472	495	514	522	536	542	549
z toho obchodní společnosti	170	172	183	189	195	208	207	214	211	209
vyjádření v %	40,77	39,81	39,70	40,04	39,39	40,47	39,66	39,93	38,93	38,07
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybníkářství	13,7	13,9	14,1	14,2	14,5	14,6	8,2	8,8	9,3	9,5
průmysl celkem	12	11,6	11,9	11,6	11,8	11,3	11,6	11,9	11,8	11,9
stavebnictví	12,9	13,1	13,2	13,4	13,7	13,6	15,2	15,1	14,8	15,1
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	34	33,6	33,2	32,6	32,3	31,6	33,6	33,8	32,8	31,4

Broumovsko se vyznačuje řadou specifik, která mají vliv na trh práce. Zejména poválečné dosídlování po odsunu německého obyvatelstva značnou měrou přispělo k dnešní nepříznivé vzdělanosti a profesní struktuře obyvatel. Ze SLDB v roce 2011 vyplývá, že 22,66 % obyvatel města Broumov má pouze základní vzdělání, včetně neukončeného. Největší část obyvatel města (38,5 %) má středoškolské vzdělání bez maturity. Důvodem tak vysokého podílu obyvatelstva s nižším stupněm vzdělání může být tradiční orientace na oblast lesního a textilního průmyslu. Z důvodu restrukturalizace zemědělského a lesního hospodářství v území došlo také k omezení počtu pracovníků, zejména v souvislosti se zánikem některých provozů.

Tento efekt měl za následek vznik velkého množství brownfieldů (nevyužívané či nedostatečně využívané areály/ plochy). V těchto objektech je výrazný rozvojový potenciál, který by mohl umožnit přilákat do ORP Broumov více menších i větších podnikatelských subjektů.

Vyšší míru podnikatelské aktivity lze přisoudit nedostatku velkých podniků v oblasti, a proto se obyvatelé snaží pracovat na základě živnostenských oprávnění, nejčastěji v oblasti rekreace a cestovního ruchu (pohostinství, ubytování, atd.). Míra podnikatelské aktivity ve městě Broumov se téměř dotýká hranice 16 %. V ORP Broumov dosahuje tento ukazatel nejvyšší hodnoty v obci Křinice, kde přesahuje hodnotu 18 %. K této hranici se přibližují pouze další dvě obce: Hejtmánkovice a Jetřichov. Nejnižší hodnoty dosahuje obec Martínkovice (12,4 %).

D. Doprava

Hustota a rozmístění komunikací na celém území Broumovského výběžku je významně ovlivněna fyzickogeografickými poměry území. Horší dopravní dostupnost je zejména v periferních částech ORP Broumov, což je především důsledek značné členitosti území a také skutečnosti, že řada obcí je vzhledem ke své poloze při polské hranici neprůjezdná.

Silniční síť - nižší dopravní zatížení silnic souvisí s řídkým osídlením území celého ORP Broumov, což má vliv i na priority údržby technického stavu stávajících silnic. Nejdůležitější silnicí z tohoto pohledu je silnice II/303 mezi Náchodem a Broumovem, která v současné době prochází postupně modernizací, aby lépe vyhovovala potřebám regionu. Dalším významným silničním napojením města Broumov je silnice II/302, propojující zejména města Broumov a Meziměstí. Na základní silniční síť tvořenou silnicemi II. tříd navazují silnice III. tříd, které zpřístupňují jednotlivé obce v území. I u nich je nutné odstranění jednotlivých dopravních závad. Poměrně hustá síť silnic III. třídy a navazujících místních komunikací zprostředkovává přímou dopravní obsluhu jednotlivých obcí a osad.

Železniční doprava - nejdůležitější železniční trať pro ORP Broumov je trať č. 026 z Náchoda přes Teplice nad Metují, Broumov a také trať č. 047 spojující Teplice nad Metují s Trutnovem. Železniční tratě jsou neelektrifikované, jednokolejné, s množstvím úroňových přejezdů, a jsou ve špatném technickém stavu. Je žádoucí odstranění závad omezujících traťovou rychlost. V tomto území brání většímu využívání osobní železniční dopravy dlouhé jízdní doby, které jsou zapříčiněny některými podnormovými velikostmi směrových oblouků. Železniční osobní doprava v území je provozována v rámci IREDO Náchodsko.

Hromadná doprava osob - autobusová doprava funguje v celém ORP Broumov spíše v rámci místního významu, zastávky jsou ve všech obcích v rámci ORP. Ve městě Broumov jsou také zastávky dálkových linek. Veškeré linky jsou provozovány v rámci IREDO Náchodsko a tyto zajišťují soukromí dopravci, konkrétně společnosti P-transport, s.r.o. a CDS Náchod.

Letecká doprava - přibližně 2,5 km jižně od centra města Broumova při silnici Broumov-Martínkovice (katastr obce Martínkovice) se nachází veřejné vnitrostátní letiště se zpevněným povrchem. Provozovatelem letiště je Aeroklub Broumov, o.s., který zde rovněž zajišťuje výcvik pilotů kluzáků. Nejbližší mezinárodní letiště je v Hradci Králové.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Průmysl má návaznost na historii území. Z tohoto důvodu je v ORP Broumov převážně zastoupen tradičním průmyslem textilním, dřevozpracujícím a částečně i strojírenským. Na území ORP Broumov dominují zejména malé a střední podnikatelské subjekty, především podnikající na základě živnostenského oprávnění. Významnými velkými podniky na území Broumova jsou zejména VEBA, textilní závody a.s., Continental Automotive Czech Republic, s.r.o. - pobočka Adršpach a Lesní společnost Broumov Holding, a.s.

Společnost VEBA, je tradičním českým výrobcem bavlněných žakárských tkanin a patří v tomto oboru k nejvýznamnějším v Evropě. VEBA je jednou z pěti největších textilk v ČR a patří k největším i v celoevropském kontextu jak dosahovanými tržbami, tak počtem pracovníků, který přesahuje 1200. Má několik dceřiných společností (výroba žakárského řadění, ubytování a hostinská činnost, chráněná dílna), které sídlí v Broumově.

Lesní společnost Broumov Holding, a.s. patří k významným firmám podnikajícím v oblasti lesnictví v Královéhradeckém kraji a je seriózním dodavatelem jak v oblasti pěstebních a těžebních prací v lese, tak i v oblasti dodávek kvalitně zpracovaného dřeva a kvalitního sadebního materiálu lesních a okras-

ných dřevin. Dle obchodního rejstříku se jedná o společnost střední velikosti s 50-99 zaměstnanci. V oblasti dřevozpracujícího průmyslu si své postavení udržel a počet pracovníků ještě navýšil Dřevoterm, s.r.o. Společnost se zabývá dřevovýrobou a výrobou stínící techniky. V oblasti dřevovýroby se jedná hlavně o nábytkářský průmysl, pilařskou a truhlářskou výrobu a sušení dřeva. V oblasti stínící techniky to je pak především výroba okenních svinovacích rolet a žaluzií. Dřevozpracující průmysl má v Broumově své zastoupení i v podobě několika truhláren.

Svou pobočku zde má i společnost KOH-I-NOOR HARDTMUTH, a.s. - Závod 10 Broumov, který je tradičním výrobcem kružítek, rýsovadel a kovových drobných obráběných dílců, současně zde běží i výroba mechanických a automatických tužek známých pod značkou VERSATIL.

Druhým největším zaměstnavatelem v textilním průmyslu je firma Maryan Beachwear Group CZ s.r.o. (dříve Džbele Chez, s.r.o.). Působí v Broumově a vyrábí moderní dámské a pánské plavky. Druhým největším zaměstnavatelem ORP Broumov je společnost Continental Automotive Czech Republic, s.r.o. - pobočka Adršpach. Společnost se zabývá výrobou elektronických a elektrických výrobků pro automobilový průmysl a zaměstnává asi 700 zaměstnanců.

Další firmou v pořadí podle počtu zaměstnanců jsou Broumovské strojírny Hynčice a. s., které prošly v červenci roku 2007 změnou v oblasti hlavního zaměření výroby. V současnosti se firma zabývá klasickým obráběním i obráběním prostřednictvím CNC strojů, svařováním a výrobou strojů a zařízení pro zpracování pryže a plastů. Počet zaměstnanců téměř nepřetržitě klesá, v roce 2009 to bylo už jen 127 pracovníků.

Novým zaměstnavatelem v regionu je od roku 2005 firma Cedima Meziměstí s.r.o., která odkoupila strojírenský závod bývalé akciové společnosti Strojtex. V současné době společnost zajišťuje necelou polovinou své kapacity výrobu řezacích a vrtacích strojů pro mateřskou firmu CEDIMA GmbH Celle. Pokračuje v tradici výroby textilních strojů, vyrábí i zdvojené podlahy a příčkové systémy pro stavební průmysl. Počet zaměstnanců se pohybuje okolo 120 osob a podíl exportu přesahuje 75 %. Od roku 1991 působí v Dědově v objektu bývalého státního podniku Potrubí Praha firma Komap Dědov, a.s. Specializuje se na výrobu hotových přírub a jiných kovových polotovarů. Rozšíření firmy proběhlo v roce 2001, kdy zakoupila celý výrobní závod kovárny, nástrojárny a kalírny bývalého podniku Transporta Chrudim. Vznikl tak prostor pro rozšíření výroby o různé kování, výrobu nástrojů, povrchové úpravy kovů, žíhání, kalení nebo cementování. V roce 2008 měla firma 125 zaměstnanců, ale v roce 2010 už v ní pracovalo jen 70 osob, takže i v jejím případě můžeme sledovat zeštíhlování výroby, příčinou je hlavně mezinárodní konkurence.

Posledním podnikem s alespoň 25 pracovníky ve strojírenství je společnost Hobra Školník s.r.o., která vznikla v roce 1998 odkoupením závodu Vertex Broumov a navázala na její předchozí činnost v oblasti výroby filtračních a tepelně-izolačních zařízení např. pro automobilový nebo potravinářský průmysl. V oblasti výroby potravin je největším zaměstnavatelem regionu závod v Teplicích nad Metují firmy PepsiCo, kde probíhá výroba nealkoholických nápojů pod značkou Toma. V Broumově funguje Pivovar Broumov, s.r.o, založený v roce 1348 a vyrábějící světlá piva. Pivovar má vlastní sladovnu a zdroj vody (artézská studna). Pivovar spadá do kategorie menších podniků s počtem 25-49 zaměstnanců. Následují už jen menší výrobci jako Maspork s.r.o. Těžba vysoce kvalitního pískovce pod vedením firmy Granit Lipnice s.r.o. probíhá již jen v Božanově.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Ochrana životního prostředí - celé území ORP Broumov leží v Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Broumovsko, vyhlášené 27. března 1991 Vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 157. Účelem této vyhlášky je ochrana a postupná obnova hodnot krajiny, jejího vzhledu, jejích typických znaků. K typickým znakům oblasti náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních ploch a toků, její rostlinstvo a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu. Význam některých lokalit se odráží v jejich vyhlášení za maloplošná zvláště chráněná území a lokality soustavy Natura 2000. Maloplošnými zvláště chráněnými územími jsou: 2 národní přírodní rezervace, 1 národní přírodní památka, 3 přírodní rezervace, 5 přírodních památek.

Na území CHKO Broumovsko je vyhlášeno 8 evropsky významných lokalit a ptačí oblast. CHKO je rozložena do 4 zón ochrany přírody: I. zóna ochrany přírody zahrnuje ekosystémy pískovcových skalních oblastí, zbytky lesů v těžko přístupných lokalitách a údolní nivy tvoří okolo jedné desetiny celkové plochy CHKO Broumovska. II. zóna ochrany přírody zabírá 14% území CHKO a zahrnuje lesy s různou druhovou skladbou či zemědělské půdy v podobě polokulturních až kulturních travinných porostech. III. a IV. Zóna ochrany přírody zabírá více než tři čtvrtiny území a tvoří jej zemědělské pozemky a lesy s různou druhovou skladbou, které nelze zahrnout do II. zóny.

K hlavním problémům z hlediska ochrany přírody a krajiny v CHKO Broumovsko patří podle správy úbytek biologické rozmanitosti vlivem nešetrného zemědělství a lesnictví a opouštění zemědělských pozemků v současnosti (pěstování smrkových monokultur na většině lesní půdy a eroze a degradace zemědělské půdy vlivem intenzivního hospodaření). Dále je to narušení přirozeného vodního režimu krajiny a urychlení povrchového odtoku s rizikem vzniku lokálních povodní, skládky komunálního odpadu (především stará zátěž skládky galvanických kalů firmy Kovopol Police nad Metují v Jetřichově), růst intenzity automobilové dopravy a snaha o budování nových komunikací. To vše je způsobeno nízkým zájmem veřejnosti na ochraně přírody a krajiny popř. nízkou motivací k ekologicky šetrnému hospodaření a chování.

Správa využívá krajinotvorné programy Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Ministerstva zemědělství (MZe). Z Programu péče o krajinu (PPK) čerpá finanční prostředky ve výši asi 2 mil. Kč ročně na údržbu krajiny v kulturním stavu, což obnáší hlavně sečení travních porostů a úklid posečené hmoty. Z PPK dále správa čerpá prostředky na údržbu prvků ÚSES, obnovu historických cest, výsadbu stromořadí a alejí nebo na pořizování plánů péče o MZCHÚ. Program revitalizace říčních systémů poskytuje dotace na obnovu vodního režimu krajiny jako základu ekologické stability. Z tohoto programu lze financovat zakládání prvků ÚSES vázaných na vodní režim, obnovu retenční schopnosti krajiny a technických prvků na vodních tocích, výstavbu kořenových ČOV nebo zakládání umělých mokřadů. V rámci tohoto programu správa většinou spolupracuje s LČR nebo s Povodím Labe, kdy správa většinou navrhuje nebo schvaluje opatření a partner zpracovává projekt a financuje jeho realizaci (správa někdy spolufinancuje).

Pozemky MZCHÚ a pozemky, na kterých je nutné provádět některá speciální managementová opatření pro uchování předmětu ochrany, se snaží správa vykupovat nebo směňovat. Kromě toho se správa angažuje také v ekologické osvětě a výchově, aktivizaci místního obyvatelstva a v neposlední řadě se také aktivně účastní při tvorbě rozvojových dokumentů na krajské i místní úrovni, kde prosazuje zájmy ochrany přírody a obnovy venkova. Aktuální Plán péče o CHKO Broumovsko byl zpracován pro období let 2013 – 2022.

Třecí plochy mezi správou CHKO a veřejnou správou vznikají kvůli zákazu solení silnic v zimním období. Podle Plánu péče o Chráněnou krajinnou oblast Broumovsko nepotvrdil průzkum z roku 1995 vliv

solení silnic na jakost podzemních a pravděpodobně ani povrchových vod. Solení může mít negativní vliv i na půdu a vegetaci v blízkosti komunikací. Poškozovány tak mohou být např. aleje, které jsou charakteristickým krajinným prvkem Broumova, studie prokazatelnosti však nebyla zpracována. Zhoršený stav stromů lemujících solené komunikace může ale také souviset s vyšší intenzitou dopravy a mechanickým poškozováním stromů projíždějícími vozidly (např. kamiony poškozující větve nebo pluh na sněh poškozující kmeny stromů).

Další střety mezi správou a vlastníky pozemků se objevují při realizaci prvků ÚSES. Při schvalování územního plánu si často vlastníci dotčených pozemků neuvědomují budoucí podobu těchto prvků nebo se veřejného projednávání vůbec neúčastní. Střety pak vznikají ve chvíli, kdy chtějí na těchto pozemcích realizovat vlastní záměr neslučitelný s funkcí ÚSES. Mnohdy dochází i k požadavkům na finanční kompenzace. Pro zajištění prostupnosti biokoridorů v zastavěných územích se správa snaží vlastníkům pozemků vysvětlovat jejich funkci, finanční ani pozemkové náhrady však poskytovat nemůže. Územní plány včetně sítě ÚSES jsou na Broumovsku zpracovány, realizovaných prvků je však stále minimum. Prostředky správy na ÚSES stačí pouze na údržbu existujících prvků, na nové realizace již mnoho nezbývá. Šancí na jejich realizaci a zlepšení urbanistické a krajinné struktury např. v rámci protipovodňových opatření by mohly být pozemkové úpravy. Mohly by tak vzniknout např. rybníčky na malých vodních tocích, remízky, stromořadí nebo být odstraněna nevhodná napřímení toků. V současné době jsou pozemkové úpravy projednávány v Křinicích, Hejtmánkovicích, Heřmánkovicích a Jetřichově.

Zemědělství - přes poměrně nepříznivé podmínky na většině území Broumova zde v roce 2012 hospodařilo 134 zemědělských subjektů, z toho 113 fyzických a 21 právnických osob (údaje živnostenského úřadu Broumov). Většina z nich však pravděpodobně pouze udržuje trvalé travní porosty, zemědělští malovýrobci musí mít pro užití zajištěn odbyt svých výrobků na trhy mimo region.

Lesnictví - do roku 1948 spravoval většinu lesů na Broumovsku řád benediktinů. Po konfiskaci jejich majetku přešly tyto lesy do státního vlastnictví, dnes je spravují Lesy České republiky (LČR). Opatství sv. Václava v Broumově má v současnosti možnost žádat o navrácení majetku, čímž by se opět stalo významným vlastníkem lesů a zároveň i novým zaměstnavatelem regionu. Zda a o jaké pozemky se řád přihlásí, se však zatím nechce vyjadřovat.

Menší lesní pozemky (řádově stovky hektarů) spravují soukromí vlastníci nebo obce, z nichž největším vlastníkem lesů je Město Teplice nad Metují. Dnešní druhově chudé lesní porosty jsou náchylné k poškození hmyzem, větrem nebo námrazou. Lesní zákon proto ukládá vlastníkům lesů vysazovat větší procento listnatých stromů a jedle bělokoré, které sice snižují výnosy z těžby dřeva, ale zajišťují vyšší stabilitu porostů a plní i mimoprodukční funkce lesa jako je např. zadržování vody v krajině pro zpomalování nástupů povodňových vln, zajištění vyšší biodiverzity nebo rekreační funkce. V CHKO je navíc nutností dodržovat zákonná opatření vztahující se k odlišnému způsobu hospodaření v NPR, soustavě Natura 2000, lesích zvláštního určení nebo lesích ochranných. V hospodářských lesích se hospodaří dle lesního zákona s nutností vzájemné komunikace se Správou CHKO Broumovsko. Pokud zájem ochrany přírody (především v NPR nebo Natura 2000) omezuje vlastníky v lesním hospodaření, mohou od správy požadovat finanční kompenzace.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Zásobování pitnou vodou je na vyhovující úrovni. Větší čistírny odpadních vod (ČOV) jsou v Broumově, Meziměstí, Teplicích nad Metují a v Adršpachu. Na ČOV Broumov je napojena také obec Hejtmánkovice a dokumentace připojení se zpracovává pro Martínkovice. Obec Hejtmánkovice je napojena jen částečně, obecní objekty mají řešeno individuální čištění odpadních vod. Individuální ČOV v centrální části obce má také Božanov, v jiných částech obce jsou pak budovány tzv. hnízdové ČOV pro přibližně 3-5 domů. Napojení Benešova je v plánu do budoucna, z místních částí Broumova tak není vyřešeno čištění odpadních vod pouze v Rožmitále. ČOV Meziměstí obsluhuje centrum města, napojení Březové, Ruprechtic a Vižňova je hodnoceno jako nerentabilní. V těchto částech města se počítá s vybudováním individuálního čištění odpadních vod, na které bude město přispívat z obecního rozpočtu.

V Teplicích nad Metují jsou dvě ČOV, kromě centra města na ně jsou však napojeny pouze Dolní Teplice a kanalizace se rozšiřuje do Horních Teplic, kde je zvýšený průsak do podloží (CHOPAV). Kvůli roztroušené zástavbě městských částí se podporuje individuální čištění odpadních vod. Poslední větší ČOV je v Horním Adršpachu. Obec podala žádost na její rozšíření a vybudování druhé ČOV v Dolním Adršpachu, která by pokryla velký nápor turistů během letní sezóny. V současné době již probíhají přípravné práce.

Největší průmyslové podniky jsou také odkanalizovány, některé mají také vlastní předčištění pro splnění limitů daných kanalizačním řádem. Do konce roku 2015 by mělo být čištění odpadních vod domácností vyřešeno, problémem je však přístup nebo finanční situace vlastníků nemovitostí.

Broumovsko není soběstačné v zásobování elektrickou energií z vlastních zdrojů. Dle Integrovaného plánu rozvoje Broumovska 2007-2013 (2007, s. 10) je vedení vysokého napětí ve vyhovujícím stavu, zatímco vedení nízkého napětí je zastaralé a poruchové. Plynofikace největších obcí regionu probíhala do roku 2006, zásobování teplem a teplou vodou je řešeno převážně z lokálních zdrojů a z domovních kotelen na plyn, tuhá paliva nebo elektřinu. Odpadová politika je řízena jednotně v rámci DSO Broumovsko, v Hejtmánkovicích je třídírna plastů, pro ukládání komunálního odpadu jsou využívány skládky v Křovicích nedaleko Dobrušky nebo v Bohuslavicích u Trutnova.

Na setkání představitelů DSO Broumovsko se řeší také varovný povodňový systém. Povodně vznikají hlavně na Stěnavě v důsledku neuvážené regulace jejího toku. Z postižených obcí nemají zpracovaný vlastní povodňový plán pouze Hynčice, z ostatních obcí Broumovska jsou to navíc Božanov a Hejtmánkovice (Povodňový plán Obce s rozšířenou působností, 2011, s. 17-21).

Na Broumovsku se v současnosti nacházejí dva činné lomy. Severně od Rožmitálu se na lomový kámen a drčené kamenivo těží a zpracovávají kamenné porfyry a melafyry. Lom je poměrně dobře zasažen do krajiny, při dalekých pohledech je kryt ochranným valem, na němž jsou zachovány zbytky lesa s přírodě blízkou druhovou skladbou. V části lomu s ukončenou těžbou jsou ochranným managementem udržovány významné mokřadní a skalní biotopy. Jihovýchodně od Božanova se pak těží pískovec pro stavební a dekorační účely. Božanovský pískovec se pro své jedinečné vlastnosti (během jednoho roku povrchově zestárne) používá na obnovu významných památek. Oba lomy se rozšiřují. Pískovec se těžil také v Libné a v Jetřichově. Menší, již nevyužívané, lomy pro stavební účely nalezneme téměř ve všech obcích Broumovska. Tyto lokality bývají také místem výskytu ohrožených druhů rostlin a živočichů. Větší dobývací prostory melafyrů s vysokou prašností jsou na polském území nedaleko státní hranice v Tlumaczówě a Rybnici Lešne, pískovců pak jihozápadně od Radkówa. Tyto lomy zasahují do krajinného rázu podstatně více.

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Broumovsko je region, který disponuje potenciálem pro cestovní ruch - přírodním (lokalizace v CHKO Broumovsko) i historicko-kulturním (působnost řádu Benediktinů a výstavba venkovských kostelů staviteli Dientzenhoferovými). Vybaven je také kvalitní a hustou sítí cyklostezek a značených turistických tras. Další rozvoj cestovního ruchu v návaznosti na místní specifika ovlivňuje několik faktorů, o jejichž identifikaci se snažily předcházející kapitoly. Mezi prvky, které mohou negativně působit na cestovní ruch, patří dopravní dostupnost regionu, která je v důsledku silnic nižších tříd vedoucích přes obce relativně špatná, a to zejména pro české návštěvníky. Z polské strany je dopravní dostupnost na dobré úrovni. Broumovsko je obecně považováno za území s vysokým přírodním i kulturním potenciálem pro cestovní ruch.

Kulturně historické atraktivity - v této skupině atraktivit jsou zařazeny historické památky (kostely, klášter, městské památkové zóny, parky, muzea, atp.). Nejvýznamnější atraktivitou Broumovska v této skupině je klášter Benediktinského opatství sv. Václava a tzv. Broumovská skupina kostelů.

Do této kategorie zároveň patří pravidelné kulturní akce pořádané městem Broumov a Agenturou pro rozvoj Broumovska, která dlouhodobě a opakovaně realizuje projekty Za poklady Broumovska, rodina webů Broumovsko, Vinum et Cetera, kalendáře s historickými pohlednicemi, Zahrada, Omalovánky Broumovska.

Přírodní atraktivity - přírodní potenciál je v regionu jednoznačně nejvýznamnější atraktivitou. Nejvýznamnějšími a nejnavštěvovanějšími místy jsou Adršpašské a Teplické skály, dále pak Broumovské stěny a Javoří hory. Přírodní potenciál je významný i v okolních regionech a to jak v České republice (Krkonoše, Orlické hory), tak v sousedním Polsku (Národní park Stolové hory, Přírodní rezervace Bludné skály). Adršpašské skály patří k nejnavštěvovanějším místům v celém Královéhradeckém kraji, roční návštěvnost je odhadována na 250 000 až 300 000.

Ostatní turistické atraktivity - v této skupině jsou zařazeny atraktivity vytvořené člověkem, užívané ke sportovním, rekreačním a poznávacím účelům. Patří sem např. koupaliště, lanová centra, horolezecké stěny, skateparky, aquacentra, lázně apod.

Ubytování - na Broumovsku je nejvíce zastoupena kategorie „ubytování v soukromí“ a „penzion“. Téměř chybí ubytovací kapacity vyšší kategorie. O ubytování vyšší kategorie mají zájem zejména zahraniční návštěvníci, kteří na Broumovsko nejčastěji přijíždějí na více nocí, jsou tak z hlediska ekonomických přínosů velmi významnou skupinou turistů. Proto je vhodné zvážit možnosti podpory vybudování hotelu vyšší kategorie nejlépe s možností nabídky služeb, které lze provozovat i mimo hlavní sezónu (např. pořádání kongresových akcí) a služeb využitelných i pro místní obyvatele (např. indoorové sportovní vyžití atp.).

Rekreace - podíl neobydlených bytů využívaných k rekreaci (tj. objekty individuální rekreace - chalupy) je ukazatelem, který vypovídá o atraktivitě sledovaného území, a zároveň o množství objektů, které bylo možné k této formě rekreace využít. Broumovsko disponuje (obdobně jako většina příhraničních oblastí) velkým množstvím neobydlených bytů využívaných k rekreaci, které vznikly v důsledku vysídlení Němců a následného nedostatečného dosídlení regionu. Některé z těchto domů začaly být od 50. let využívány jako rekreační objekty. V současnosti slouží k rekreaci nejen svým vlastníkům, ale některé jsou pronajímány i jako letní byty.

Největší podíl objektů individuální rekreace se nachází v Božanově, Šonově, Teplicích nad Metují a Křinicích. Ve všech těchto obcích dosahuje nynější počet obyvatel pouze 25 - 35 % populační velikosti obcí v roce 1930. Právě nedostatečným dosídlení regionu vzniklo poměrně velké množství uvolněných domů, které buď následně zchátraly, nebo začaly sloužit právě jako objekty individuální rekreace. Druhým faktorem, který způsobil, že právě tyto obce mají nejvyšší podíl objektů individuální rekreace na Broumovsku, je přírodní prostředí. Božanov se nachází v podhůří Stolových hor a v těsné blízkosti Broumovských stěn, Šonov je lokalizován v Šonovských vrších, v katastru Křinic leží největší část Broumovských stěn a Teplice nad Metují zahrnují převážnou část Adršpašsko-teplických skal. Nejméně objektů individuální rekreace se nachází v ploché Broumovské kotlině, která je využívána spíše než k rekreaci k zemědělské a průmyslové výrobě.

Značené turistické trasy a cyklostezky - Broumovsko je protkáno velkým množstvím značených turistických tras. Zatímco první turistické trasy (prohlídkové okruhy Adršpašsko-teplickými skalami) byly vyznačeny již na začátku 19. století, k rozvoji cyklostezek začalo docházet až v průběhu 90. let 20. století.

Síť turistických tras je velice hustá, nástupními místy jsou zejména Teplice nad Metují a Adršpach pro oblast Adršpašsko-teplických skal, pro Broumovské stěny pak zejména Police nad Metují a částečně také samotný Broumov. Turistické stezky směřují i mimo dvě hlavní turistické oblasti Broumovska - Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny - a jsou vyznačeny i v Javořích horách a Šonovských vrších, kde by však bylo vhodné zvýšit počet vyznačených stezek a jejich návaznost na polské stezky. Turistické stezky jsou vyznačeny také ke všem devíti kostelům stavitelů Dietzenthofových.

Na území DSO Broumovsko je vyznačeno 7 cyklistických tras zahrnující jak trasy příhraniční se zajištěnou do Polska přes NP Stolové hory (cyklostezky č. 4000 a 4020), tak i krátké místní trasy kolem NPR Adršpašsko-teplické skály (č. 4036) či v NPR Broumovské stěny (č. 4001, 4002, 4003, 4004, 4303, 4150). Jedná se o stezky primárně určené pro cestovní ruch, cyklistické trasy určené k dojížděcí práci či obsluhování se nacházejí pouze mezi obcemi Broumovské kotliny. Chybí také důležité cyklistické propojení Broumovska s Náchodskem přes Honské sedlo. Většina cyklostezek je vhodná kvůli náročnosti terénu a vedení cyklostezek mimo asfaltované komunikace pro horská či trekkingová kola, delší cyklistické okruhy (většina trasy č. 4000 a celá č. 4020) je možné absolvovat na silničních kolech. Cyklostezky navazují na další značené trasy mimo zájmové území v Česku i na polské straně.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 14: Územní a strategické plánování (zdroj: ČSÚ, vlastní šetření)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	14	100	Platný územní plán má všech 14 obcí DSO Broumovsko.
Počet obcí s plánem v přípravě	0	0	

Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	2	14,29	Strategický rozvojový plán města Broumova do roku 2029; Božanov - Program rozvoje obce 2012-2022
---	---	-------	--

Platný územní plán má všech 14 obcí území ORP Broumov. Jednotlivé územní plány všech 14 obcí DSO Broumov si kladou za cíl vytvářet předpoklady pro výstavbu a udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Strategický plán popř. program rozvoje obce má v současnosti zpracovaný pouze obec Božanov a město Broumov.

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří: Územní plány jednotlivých obcí ORP Broumov; Strategický rozvojový plán města Broumova do roku 2029 (http://www.broumovmesto.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=1276&id_dokumenty=4177); Božanov - Program rozvoje obce 2012-2022 (<http://www.obecbozanov.cz/index.php/obecni-urad/rozvojove-dokumenty/program-obnovy-venkova.html>); Plán péče o CHKO Broumovsko (2013-2022) (<http://broumovsko.ochranaprirody.cz/cinnost-spravy/plan-pece/>); Vize Broumovsko 2029

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity: Jednotlivé územní plány všech 14 obcí DSO Broumov i krajské zásady územního rozvoje si kladou za cíl vytvářet předpoklady pro výstavbu a udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. Řada limitů vychází také z Plánu péče o CHKO Broumovsko.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu, kteří mají často hlavní vliv na rozhodování o dalším vývoji území nebo alespoň výrazně ovlivňují dění nejen na území ORP Broumov.

Tabulka 15: Popis klíčových aktérů (zdroj: vlastní šetření)

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město: Broumov	1	Přirozené centrum regionu, sídlo mnoha úřadů a důležitých institucí.
Města: Meziměstí a Teplice nad Metují a obec Adršpach	3	Meziměstí - druhé největší město ORP, silniční hraniční přechod s Polskem; Teplice nad Metují - třetí největší město ORP, významné turistické centrum; Adršpach - významné turistické centrum a sídlo druhého největšího zaměstnavatele ORP

Ostatní obce SO: Božanov, Hejtmánkovice, Heřmánkovice, Hynčice, Jetřichov, Křinice, Martínkovice, Otovice, Šonov, Verneřovice	10	Pečují o rozvoj svého území. Aktivní členové DSO a dalších organizací.
Kraj: Královéhradecký	1	Správa silnic, zřizovatel víceletého gymnázia, Dětského domova, MŠ a ZŠ pro žáky se SVP, zřizovatel zdravotnického holdingu.
Stát: Česká republika	1	
Státní instituce: Správa CHKO Broumovsko	1	Rozhodující vliv při realizaci většiny projektů na území CHKO.
Mikroregion: DSO Broumovsko	1	
MAS Broumovsko+	1	Aktivní sdružení s pevnou členskou základnou fungující již od roku 2005, podpora projektů z programu LEADER ČR.
Významný zaměstnavatel: Veba, textilní závody a.s. a Continental Automotive Czech Republic, s.r.o.	2	Oba podniky zaměstnávají více než tisíc osob a generují dojížďku do zaměstnání v mezinárodním měřítku.
Škola: Víceleté gymnázium; SŠHaSS	2	Důležité SŠ pro udržení mladých lidí v regionu.
APRB o.s.	1	Zajišťuje řadu významných kulturních akcí v regionu.

Hlavními aktéry regionálního rozvoje jsou především všechny obce nacházející se na území ORP Broumov. Jejich role a vliv se nejen různí vlivem velikosti jejich území a počtem obyvatel, ale především umístěním důležitých úřadů, podnikatelských subjektů a dalších institucí. Přesto je ale jedním z nejdůležitějších aktérů rozvoje regionu právě jejich spolupráce, ať již pod hlavičkou MAS Broumovsko+ nebo DSO Broumovsko.

Aktérem regionálního rozvoje jsou také podnikatelé, zajišťující životní jistoty a potřeby svých zaměstnanců. Sponzorováním kulturních, sportovních a jiných akcí pak utváří příznivé „sociální klima“ i pro ostatní obyvatele regionu. Mezi nejvýznamnější aktéry můžeme zařadit dominantní zaměstnavatele regionu firmy Veba, textilní závody a.s. a Continental Automotive Czech Republic, s.r.o. Oba podniky zaměstnávají více než tisíc osob a generují dojížďku do zaměstnání v mezinárodním měřítku. Specifickým aktérem jsou také zemědělci obhospodařující místní kulturní krajinu. Významným aktérem regionálního rozvoje je Agentura pro rozvoj Broumavska o.s. (APRB). Její aktivity směřují především k pozvednutí nejen kulturní úrovně a sebevědomí regionu. Mezi nejvýznamnější aktéry regionálního rozvoje území ORP Broumov patří Správa CHKO Broumovsko, která se má často rozhodující slovo při plánování projektů ovlivňujících budoucí vzhled regionu a především ve věcech ovlivňujících ochranu přírody a krajiny. Úloha je to nesnadná, ale nezbytná pro udržení hodnot Broumavska.

Mimo výše zmíněných subjektů radíme mezi důležité aktéry zařadit nadregionální instituce, veřejnou správu, soukromé podnikatelské subjekty, církevní instituce, neziskové organizace, zájmová sdružení nebo i jednotlivce podílející se svou aktivitou na utváření regionu (**zdroj kapitola 2.1.: diplomová práce J. Špaček „Udržitelnost Broumavska v diskurzu rozvoje“, broumovsko.ochranaprirody.cz, webové prezentace jednotlivých obcí**).

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 16: SWOT analýza (zdroj: vlastní zpracování)

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Kulturní, přírodní dědictví a bohatá nabídka kulturních aktivit	1. Kriminalita a vandalismus
2. Shodné území MAS, ORP, DSO (aktivní MAS a DSO)	2. Nedostatečná údržba silnic II. a III. třídy, i místních a účelových
3. Kvalitní životní prostředí, ochrana a údržba krajiny	3. Špatná dopravní obslužnost
4. Otevřené hranice a přeshraniční spolupráce	4. Demografický vývoj
5. Stabilní velcí zaměstnanci	5. Sezónnost cestovního ruchu
6. Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu	6. Zaostalá základní infrastruktura v malých obcích
7. Existence základní infrastruktury sociálních služeb, zdravotnictví a školství	7. Nedostatečná síť sociálních a zdravotních služeb
Příležitosti:	Hrozby:
1. Využití potenciálu rozvoje cestovních služeb	1. Devastace přírodních zdrojů a znehodnocení krajiny činností člověka a přírodních katastrof
2. Využití dotačních programů	2. Centralizace ve všech oblastech života
3. Využití místních přírodních zdrojů pro místní produkci	3. Nestabilní legislativa
4. Zkvalitňování dopravní sítě včetně veřejné dopravy	4. Nestabilní podnikatelské prostředí
5. Využití potenciálu mladých lidí	5. Špatný demografický vývoj, rasismus, extremismus
6. Využití potenciálu regionální i přeshraniční spolupráce	6. Rušení spojů veřejné dopravy
7. Církevní restituce	7. Nespolečná spolupráce polských orgánů při ochraně životního prostředí

SWOT analýza ORP Broumov byla tvořena také na základě společného setkání, které za účelem tvorby SWOT analýzy území MAS Broumovsko+ uspořádalo 16. ledna 2014 vedení MAS za odborného vedení Centra pro komunitní práci. Tvorby SWOT analýzy se zúčastnili členové MAS Broumovsko+, zástupci samosprávy, zástupci podnikatelské i neziskové sféry. Obecně je území ORP Broumov vnímáno jako kulturně i přírodně bohatá krajina s vysokým potenciálem pro rozvoj služeb občanské vybavenosti a cestovního ruchu při dodržování vyššího stupně ochrany přírody. Nedostatky a hrozby pro rozvoj ORP Broumov jsou proto spojovány s rizikem devastace přírodních zdrojů a krajiny a také se špatným demografickým vývojem, který je spojen s odlehlostí území od velkých center.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítanou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti

do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

SO ORP Broumovsko má 14 obcí, z nichž pouze 3 (Hynčice, Křinice, Otovice) nemají žádné školní ani předškolní zařízení. Polovina obcí území SO ORP Broumov, tedy 7, zřizuje kromě MŠ také ZŠ, ať již jako sloučené zařízení nebo samostatné. Tři z těchto ZŠ poskytují vzdělání pouze pro 1. stupeň, ostatní jsou školy úplné. Tento stav je dlouhodobě neměnný. Počínaje školním rokem 2014/2015 se znovu otevře ZŠ v Adršpachu, která byla uzavřena před osmi lety pro nedostatek žáků. Do první třídy zcela zrekonstruované školy má nastoupit 8 žáků.

Tabulka 17: Přehled školních zařízení v obcích na území ORP Broumov (zdroj: Výkazy MŠMT)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Broumov	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
Počet obcí	1	7	3	1	1	1	0	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	1	3	0	0	0	0	6
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Počet MŠ	0	5	3	1	2	2	0	0	0	0	13
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2

SO ORP Broumovsko má 14 obcí, z nichž pouze 3 (Hynčice, Křinice, Otovice) nemají žádnou ZŠ ani MŠ. Polovina obcí ORP Broumov, tedy 7, zřizuje kromě MŠ také ZŠ (Město Broumov zřizuje na svém území dokonce 2 samostatné ZŠ), ať již jako sloučené zařízení nebo samostatné. Dvě z těchto ZŠ poskytují vzdělání pouze pro 1. stupeň, ostatní jsou školy úplné. Sloučená zařízení mají 4 obce, jedná se vždy o sloučení MŠ a ZŠ. Tento stav je dlouhodobě neměnný. Krajskými zařízeními jsou víceleté gymnázium v Broumově, dále pak MŠ při dětském domově zaměřená na děti se speciálními potřebami a ZŠ Kladská, rovněž zaměřená na žáky se speciálními potřebami.

Počet škol a školských zařízení se mezi lety 2011/2012 - 2006/2007 neměnil, pouze na konci školního roku 2005/2006 došlo k ukončení provozu ZŠ v Adršpachu, a to především z důvodu malého počtu žáků. ZŠ Adršpach bude po celkové rekonstrukci otevřena opět od školního roku 2014/2015. Při zápisu bylo přijato pro tento školní rok 8 žáků do 1. třídy z Adršpachu a okolí, včetně dětí mimo ORP Broumov.

Tabulka 18: Počet škol a školských zařízení ve školních letech 2011/2012 – 2005/2006 (zdroj: Výkazy MŠMT)

2006/2007 - 2011/2012											
Počet obcí	1	7	3	1	1	1	0	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	1	3	0	0	0	0	6
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Počet MŠ	0	5	3	1	2	2	0	0	0	0	13
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
2005/2006											
Počet obcí	1	7	3	1	1	1	0	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	1	4	0	0	0	0	7
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Počet MŠ	0	4	4	1	2	2	0	0	0	0	13
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2

Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Na území SO ORP Broumov je v současné době 20 ředitelství různých škol a školských zařízení. Kromě 3 krajských zařízení se jedná o zařízení zřizovaná obcemi. Kraj zřizuje v SO ORP Broumov, konkrétně v Broumově víceleté gymnázium, ZŠ se speciálními třídami a MŠ se speciálními třídami při Dětském domově. Každá obec SO ORP Broumov kromě obcí Křinice a Otovice zřizuje MŠ, obec Meziměstí dokonce dvě samostatné MŠ a Obec Broumov má pod jedním ředitelstvím 5 samostatných budov, které byly postupně pod jedno ředitelství sloučeny během posledních deseti let. Sedm obcí zřizuje také ZŠ. V Broumově jsou 2 samostatná ředitelství, která pod sebou mají dohromady celkem 5 školních budov. Obec Broumov na svém území dále zřizuje ZUŠ a SVČ - Ulitu. Obě tyto zařízení působí externě i na dalších školách SO ORP Broumov.

Na území SO ORP Broumov nemá sídlo, ani nepůsobí žádná soukromá ani církevní škola a školské zařízení.

Tabulka 19: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP (zdroj: ČSÚ)

ORP Broumov	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Celkem škol	20	12	7	1	1	1	1	1
Adršpach	1	1	0	0	0	0	0	0
Božanov	1	1	0	0	0	0	0	0
Broumov	8	1	2	1	1	1	1	1
Hejtmánkovice	1	1	0	0	0	0	0	0
Heřmánkovice	1	1	0	0	0	0	0	0
Hynčice	0	0	0	0	0	0	0	0

Jetřichov	1	1	1	0	0	0	0	0
Křinice	0	0	0	0	0	0	0	0
Martínkovice	1	1	1	0	0	0	0	0
Meziměstí	3	2	1	0	0	0	0	0
Otovice	0	0	0	0	0	0	0	0
Šonov	1	1	0	0	0	0	0	0
Teplice nad M.	1	1	1	0	0	0	0	0
Verněřovice	1	1	1	0	0	0	0	0

Pracovníci ve školství ORP

Počty pedagogických i nepedagogických pracovníků se ve sledovaných letech příliš neměnily. Mírné změny stavu pedagogických pracovníků viditelné v následujících tabulkách a grafu jsou způsobeny především kolísavým počtem žáků a z toho plynoucího upravování počtu otevíraných tříd.

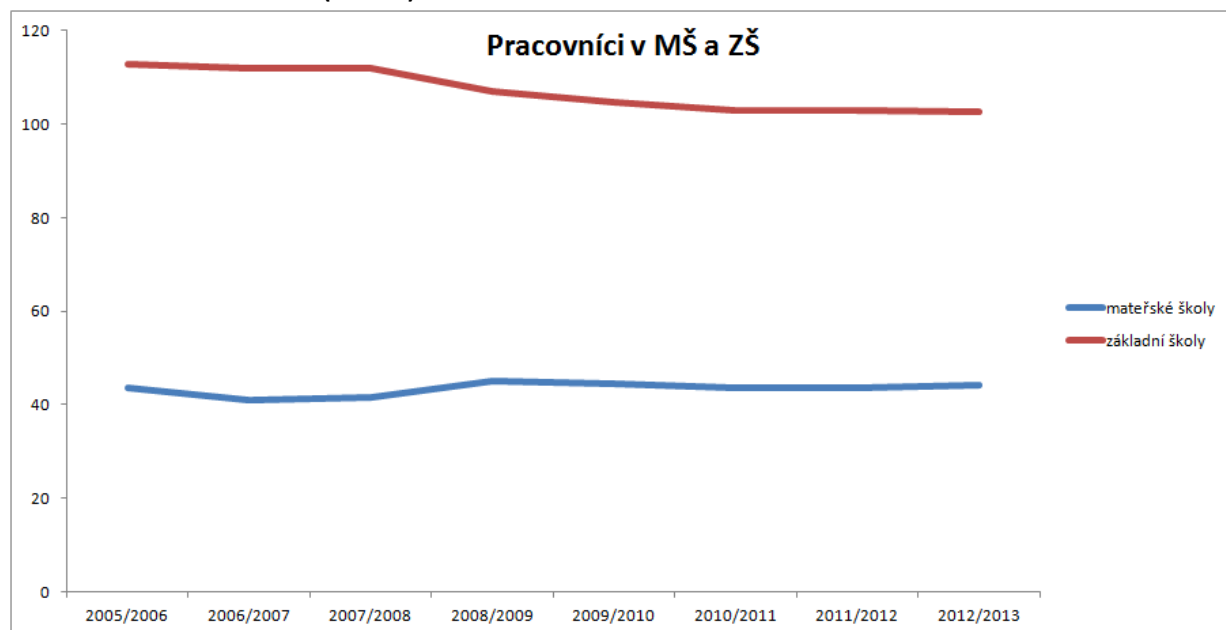
Tabulka 20: Pracovníci ve školství ORP Broumov v letech 2012/2013 - 2005/2006 (zdroj: Výkazy MŠMT)

Typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	60,387	44,183	16,204
základní školy	127,524	102,586	24,938
základní umělecké školy	18,314	16,814	1,5
Gymnázia	29,39	24,64	4,75
mateřské školy pro děti se SVP	6,697	6,697	0
základní školy pro žáky se SVP	22,182	17,932	4,25
školní družiny a kluby	13	13	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,633	4,8	2,833
zařízení školního stravování	35,409	0	35,409
celkem rok 2012/2013	320,536	230,652	89,884
2011/2012			
mateřské školy	60,192	43,68	16,512
základní školy	129,062	102,983	26,079
základní umělecké školy	16,647	15,394	1,253
Gymnázia	30,242	25,267	4,975
mateřské školy pro děti se SVP	7,179	7,179	0
základní školy pro žáky se SVP	22,306	17,931	4,375
školní družiny a kluby	13,287	13,287	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7	4,158	2,842
zařízení školního stravování	38,59	0	38,59
celkem rok 2011/2012	324,505	229,879	94,626
2010/2011			
mateřské školy	60,824	43,618	17,206

základní školy	130,578	102,875	27,703
základní umělecké školy	16,563	14,663	1,9
Gymnázia	29,767	24,767	5
mateřské školy pro děti se SVP	6,164	6,164	0
základní školy pro žáky se SVP	22,242	17,617	4,625
školní družiny a kluby	13,269	13,269	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,442	3,952	2,49
zařízení školního stravování	39,9	0	39,9
celkem rok 2010/2011	325,749	226,925	98,824
2009/2010			
mateřské školy	61,161	44,531	16,63
základní školy	132,817	104,624	28,193
základní umělecké školy	15,7	13,984	1,716
Gymnázia	29,448	24,23	5,218
mateřské školy pro děti se SVP	7,612	7,612	0
základní školy pro žáky se SVP	22,541	17,541	5
školní družiny a kluby	14,518	14,518	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7	4	3
zařízení školního stravování	38,163	0	38,163
celkem rok 2009/2010	328,96	231,04	97,92
2008/2009			
mateřské školy	61,468	45,208	16,26
základní školy	135,686	107,074	28,612
základní umělecké školy	14,919	13,27	1,649
Gymnázia	29,348	24,353	4,995
mateřské školy pro děti se SVP	7,34	7,34	0
základní školy pro žáky se SVP	21,29	16,114	5,176
školní družiny a kluby	14,707	14,707	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,425	4,425	3
zařízení školního stravování	40,099	0	40,099
celkem rok 2008/2009	332,282	232,491	99,791
2007/2008			
mateřské školy	57,969	41,672	16,297
základní školy	141,161	111,9	29,261
základní umělecké školy	15,872	14,04	1,832
Gymnázia	29,4659	24,439	5,0269
mateřské školy pro děti se SVP	6,81	6,81	0
základní školy pro žáky se SVP	23,836	18,686	5,15
školní družiny a kluby	14,15	14,15	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,001	4	3,001
zařízení školního stravování	39,282	0	39,282
celkem rok 2007/2008	335,5469	235,697	99,8499

2006/2007			
mateřské školy	58,05	40,905	17,145
základní školy	143,244	111,933	31,311
základní umělecké školy	15,33	13,5	1,83
Gymnázia	29,4659	24,439	5,0269
mateřské školy pro děti se SVP	7,886	7,886	0
základní školy pro žáky se SVP	22,989	17,671	5,318
školní družiny a kluby	14,734	14,734	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7	4	3
zařízení školního stravování	38,003	0	38,003
celkem rok 2006/2007	307,236	210,629	96,607
2005/2006			
mateřské školy	61,458	43,665	17,793
základní školy	145,886	112,932	32,954
základní umělecké školy	14,719	12,857	1,862
Gymnázia	29,4659	24,439	5,0269
mateřské školy pro děti se SVP	7,787	7,787	0
základní školy pro žáky se SVP	24,055	18,536	5,519
školní družiny a kluby	15,607	15,607	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,739	4,739	3
zařízení školního stravování	38,845	0	38,845
celkem rok 2005/2006	316,096	216,123	99,973

Graf 2: Pracovníci v MŠ a ZŠ (tab. 20)

Základní vzdělávání

Počet ZŠ za ORP

Na území SO ORP Broumov je dlouhodobě stejný počet ZŠ, jediná změna je ukončení provozu ZŠ v Adršpachu na konci školního roku 2005/2006. Aktuálně došlo k obnovení ZŠ v Adršpachu, která bude po celkové rekonstrukci znovu otevřena od školního roku 2014/2015.

Tabulka 21: Počet ZŠ za ORP (zdroj: ČSÚ)

Za SO ORP Broumov	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2006/2007 - 2012/2013			
Obec	7	5	2
Kraj	1	1	
Celkem	8	6	2
2005/2006			
Obec	8	5	3
Kraj	1	1	
Celkem	9	6	3

Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

Malotřídní ZŠ se nachází ve dvou obcích SO ORP Broumov. Jedná se vždy o ZŠ sloučenou s MŠ a především v případě ZŠ Vernéřovice o školu vyhledávanou pro individuální přístup.

Tabulka 22: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ORP Broumov	počet škol	z toho						
		Název obce	celkem	jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní
Celkem škol	2		0	0	0	1	1	0
Jetřichov	1					1		
Vernéřovice	1						1	

ZŠ zřizované v ORP

Na území SO ORP Broumov se nachází 7 ZŠ, které jsou zřizované obcemi a pouze jedna z nich (ZŠ Teplice nad Metují) má mimo běžných, také speciální třídy. Jedinou ZŠ zřizovanou krajem je speciální ZŠ Kladská v Broumově, která má pouze speciální třídy a programy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tabulka 23: ZŠ zřizované obcemi, popř. krajem (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	7	3	67	3	1315	107,586	12,22277992	19,62686567	187,8571429
2011/2012	7	3	68	3	1290	107,79	11,967715	18,97058824	184,2857143
2010/2011	7	3	71	3	1310	107,359	12,20205106	18,45070423	187,1428571
2009/2010	7	3	75	3	1335	108,867	12,26266913	17,8	190,7142857
2008/2009	7	3	75	3	1409	111,199	12,67097726	18,78666667	201,2857143

2007/2008	7	3	75	3	1482	116,255	12,7478388	19,76	211,7142857
2006/2007	7	3	77	4	1581	116,448	13,57687552	20,53246753	225,8571429
2005/2006	8	3	81	3	1694	117,342	14,43643367	20,91358025	211,75

Tabulka 24: Speciální ZŠ zřizované obcemi, popř. krajem (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	1	1	0	7	67	9,8	6,84	9,57	67
2011/2012	1	1	0	7	69	10	6,90	9,86	69
2010/2011	1	1	0	8	70	10,4	6,73	8,75	70
2009/2010	1	1	0	8	82	11,8	6,95	10,25	82
2008/2009	1	1	0	7	72	9,8	7,35	10,29	72
2007/2008	1	1	0	9	75	12,3	6,10	8,33	75
2006/2007	1	1	0	9	91	12,5	7,28	10,11	91
2005/2006	1	1	0	9	93	12,5	7,44	10,33	93

Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Všechny ZŠ na území SO ORP Broumov zajišťují v rámci svého zařízení i školní družinu nebo klub, stejně jako školní jídelnu. Některé školy navíc mají při škole sportoviště nebo jiné přídatné zařízení. Čtyři ze ZŠ mají navíc jako součást pod jedním ředitelstvím MŠ.

Tabulka 25: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Celkem	8	8	4	8	8	5
Broumov	3	3	0	3	3	4
Jetřichov	1	1	1	1	1	0
Martínkovice	1	1	1	1	1	0
Meziměstí	1	1	0	1	1	0
Teplice nad Metují	1	1	1	1	1	1
Verněřovice	1	1	1	1	1	0

Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

Podle sebraných údajů vychází průměrně na jednu třídu necelých 19 žáků. Situace je ale velmi různá v závislosti na konkrétní ZŠ. V malých obcích tak vychází i méně než 10 žáků na třídu, zatímco v Broumově je to téměř 22 žáků na třídu.

Tabulka 26: počet tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ORP Broumov	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
Název obce					
Celkem	7	70	1315	187,86	18,79
Broumov	2	38	823	411,5	21,66
Jetřichov	1	1	14	14	14
Martínkovice	1	6	58	58	9,67
Meziměstí	1	11	221	221	20,10
Teplice nad Metují	1	12	178	178	14,83
Vernéřovice	1	2	21	21	10,5

Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Na území SO ORP se nachází 8 základních škol. 6 z nich poskytuje úplné vzdělávání od 1. do 9. ročníku, i když ZŠ v Martínkovicích má podle aktuálního stavu žáků některé třídy spojené do jedné třídy. ZŠ ve Vernéřovicích a Jetřichově poskytuje vzdělávání pouze pro první stupeň (tzn. 1. až 5. třída) a některé třídy jsou podle počtu žáků rovněž spojené.

Tabulka 27: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ORP Broumov	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
Název obce			
Celkem	8	6	2
Broumov	3	3	
Jetřichov	1		1
Martínkovice	1	1	
Meziměstí	1	1	
Teplice nad Metují	1	1	
Vernéřovice	1		1

Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

Následující tabulka jen potvrzuje obecný trend, že ve školství pracují především ženy, a to na plný úvazek. SO ORP Broumov není výjimkou.

Tabulka 28: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		114	95,4	81,6
v tom vyučující	na 1. stupni	nesleduje se	46,8	44,6
	na 2. stupni	nesleduje se	48,6	37

Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

Stejně jako mezi učiteli, je i mezi ostatními pedagogickými pracovníky výrazná převaha žen.

Tabulka 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

SO ORP Broumov		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	8	6	5,2	3,7
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	6	6	5,1	5,1
psychologové		2	2	1	1
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		6	5	0	0

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

Podle sebraných údajů vychází průměrně na jednoho pedagoga 13 žáků, tento údaj je ale velmi nepřesný, neboť je zkreslen údaji z malotřídních škol, kde na jednoho pedagogického pracovníka vychází např. pouze 7 žáků a naopak ve větších školách je to 20 i více žáků na jednoho pedagoga.

Tabulka 30: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	8	1382	104,279	13,26
2011/2012	8	1359	105,49	12,88
2010/2011	8	1380	107,03	12,89
2009/2010	8	1417	110,539	12,82
2008/2009	8	1481	110,409	13,41
2007/2008	8	1557	118,032	13,19
2006/2007	8	1672	119,342	14,01
2005/2006	9	1665	110,92	15,01

Počet absolventů ZŠ v ORP

Údaje v následující tabulce ukazují, že většina žáků odchází ze ZŠ standardně v 9. třídě. Výjimky tvoří žáci přecházející na víceleté gymnázium a dále žáci navštěvující speciální třídy.

Tabulka 31: Počet absolventů ZŠ v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		bt	st	bt	st	bt	st	bt	st	bt	st	bt	st	bt	st	bt	st
Celkem		188	4	191	31	189	21	196	18	179	14	143	17	125	8	126	22
v tom	v 1. – 5. ročníku	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	v 7. ročníku	2	0	0	0	1	1	0	1	3	0	3	2	2	0	1	0
	v 8. ročníku	10	0	6	5	14	6	12	5	10	8	9	3	12	1	5	9
	v 9. ročníku	175	4	185	26	173	13	184	12	166	5	131	9	111	6	120	12
	v 10. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	1
žáci, kteří přešli do SŠ		25	0	31	0	27	0	23	0	30	0	27	0	28	0	23	0
Z toho	z 5. ročníku	25	0	31	0	26	0	22	0	30	0	24	0	26	0	22	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3	0	1	0	1	0

legenda: bt - běžné třídy, st - speciální třídy

Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

Pro žáky se speciálními potřebami je na území SO ORP Broumov pouze jedna ZŠ a MŠ, obě tyto zařízení jsou zřizována a provozována krajem. Jedná se o MŠ při DD zaměřenou primárně na děti s logopedickými problémy, ale i jiná zdravotní omezení. ZŠ Kladská slučuje speciální, praktickou školu a přípravné ročníky, ale je evidována jako ZŠ. Jiná zařízení (například mateřská nebo základní škola při zdravotnickém zařízení, základní škola pro žáky se zdravotním postižením, základní škola praktická, základní škola speciální, přípravný stupeň základní školy speciální) v SO ORP Broumov nejsou.

Speciální třídy nalezneme i v běžné ZŠ Teplice nad Metují, kam byla přesunuta dříve zvláštní, později praktická škola z Lachova.

Tabulka 32: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	Obcí	církví	Soukromé
ředitelství celkem	1	1	0	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	1	1			

Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích ORP

Tabulka 33: Průměrné počty žáků ve třídě v letech 2012/2013 – 2005/2006 (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,79	1,43	
- jinými subjekty	9,57	14,28	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	17,94	1,3	
2011/2012			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,17	1,41	
- jinými subjekty	9,86	14,29	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	17,42	1,28	
2010/2011			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,70	1,35	
- jinými subjekty	8,75	12,5	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	16,83	1,22	
2009/2010			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,12	1,28	
- jinými subjekty	10,25	12,5	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	16,48	1,16	
2008/2009			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,06	1,28	
- jinými subjekty	10,29	14,29	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	17,42	1,18	
2007/2008			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19	1,28	
- jinými subjekty	8,33	11,11	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	17,90	1,15	
2006/2007			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			

- obcemi	19,52	1,23	
- jinými subjekty	10,11	11,11	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	18,58	1,11	
2005/2006			
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,17	1,19	
- jinými subjekty	10,33	11,11	nezahrnuje víceleté gymnázium
Průměrný počet dětí celkem	19,22	1,08	

Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Kapacita ZŠ v území ORP je zcela dostačující. Jako problematické se jeví rozmístění škol v území, v některých případech spojené se složitějším dojížděním a také snaha rodičů umísťovat děti do škol podle referencí nikoliv podle „spádovosti“. Kapacita některých škol je tak naplněna více a naopak některé školy nedosahují ani 50% naplněnosti.

Tabulka 34: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013 (zdroj: Výkazy MŠMT, vlastní šetření - výroční zprávy a webové stránky škol)

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		2346	1376	970	
ZŠ Hradební	Broumov	500	429	71	
ZŠ Masarykova	Broumov	830	412	418	včetně odloučených pracovišť
ZŠ Meziměstí	Meziměstí	400	221	179	
ZŠ Teplice nad Metují	Teplice nad Metují	286	178	108	sloučená s MŠ; i speciální třídy
ZŠ Jetřichov	Jetřichov	30	14	16	sloučená s MŠ
ZŠ Martínkovice	Martínkovice	150	58	92	sloučená s MŠ
ZŠ Verněřovice	Verněřovice	30	21	9	sloučená s MŠ
ZŠ Kladská	Broumov	120	67	53	Krajská

Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Tabulka 35: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP (zdroj: vlastní výpočet)

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	2346	---	---
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----

Počet žáků k 30. 9. 2013	1376	970	58,65
Předpoklad ke konci roku 2018	1412	934	60,19
Předpoklad ke konci roku 2023	1423	923	60,67

Předškolní vzdělávání

Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

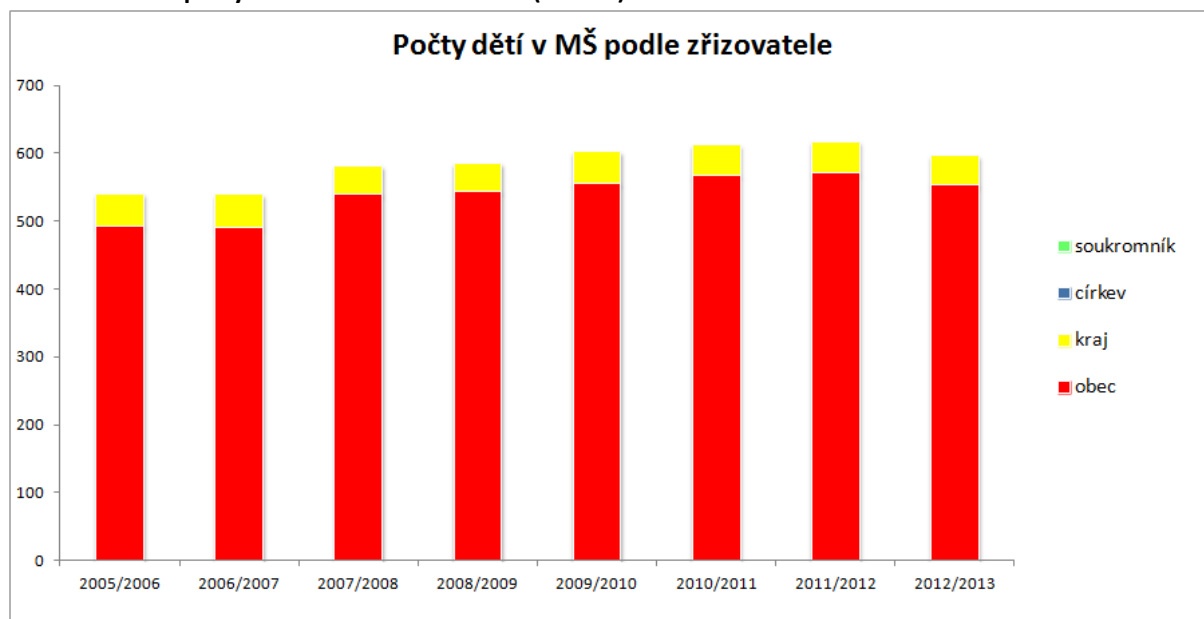
V ORP Broumov je 13 mateřských škol. 12 MŠ zřizují jednotlivé obce, MŠ v Broumově má pět samostatných budov pod jedním ředitelstvím, v Meziměstí jsou pak dvě zcela samostatné MŠ. Jediná MŠ, která je krajská, existuje při Dětském domově a zaměřuje se na děti s SVP. Děti, které ji navštěvují, mají různé logopedické vady, ale i sluchové či jiné postižení. Celkový počet dětí navštěvující všechny MŠ se od školního roku 2006/2007 meziročně postupně zvyšoval, a to až do roku 2011/2012, kdy dosáhl počtu 617 dětí, to je o 78 více než v roce 2006/2007. Ve školním roce 2012/2013 došlo k mírnému poklesu, což odpovídá trendu porodnosti, kdy děti ze silných ročníků přešly do ZŠ.

Tabulka 36: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
Obec	12	553	25	553	0	0
Kraj	1	43	0	0	3	43
celkem:	13	596	25	553	3	43
2011/2012						
obec	12	571	25	571	0	0
kraj	1	46	0	0	3	46
celkem:	13	617	25	571	3	46
2010/2011						
obec	12	567	25	567	0	0
kraj	1	45	0	0	3	45
celkem:	13	612	25	567	3	45
2009/2010						
obec	12	555	24	555	0	0
kraj	1	47	0	0	3	47
celkem:	13	602	24	555	3	47
2008/2009						
obec	12	543	24	543	0	0
kraj	1	42	0	0	3	42
celkem:	13	585	24	543	3	42
2007/2008						
obec	12	539	24	539	0	0
kraj	1	42	0	0	3	42
celkem:	13	581	24	539	3	42

2006/2007						
obec	12	491	24	491	0	0
kraj	1	48	0	0	3	48
celkem:	13	539	24	491	3	48
2005/2006						
obec	12	492	24	492	0	0
kraj	1	48	0	0	4	48
celkem:	13	540	24	492	4	48

Graf 3: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP (tab. 36)

MŠ v ORP

Tabulka 37: MŠ zřizované obcí, popř. krajem (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. Tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. Úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	13	8	28	596	50,183	11,87653189	21,28571429	45,84615385
2011/2012	13	8	28	617	49,68	12,4194847	22,03571429	47,46153846
2010/2011	13	8	28	612	49,618	12,33423354	21,85714286	47,07692308
2009/2010	13	8	27	602	50,531	11,91347885	22,2962963	46,30769231
2008/2009	13	8	27	585	51,208	11,42399625	21,66666667	45
2007/2008	13	8	27	581	47,672	12,18744756	21,51851852	44,69230769
2006/2007	13	8	27	539	46,905	11,49131223	19,96296296	41,46153846
2005/2006	13	8	28	540	50,865	10,61633736	19,28571429	41,53846154

V ORP Broumov v současné době nepůsobí a ve sledovaných letech nepůsobila žádná soukromá ani církevní MŠ.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

Uvedená data potvrzují trend, že ve školství pracuje stále více pracovníků, kteří mají nejen odpovídající praxi, ale především pedagogické vzdělání. Tento trend je částečně způsoben i odchodem starších nekvalifikovaných pracovníků do starobního důchodu a na jejich místa nastupují pracovníci s pedagogickým vzděláním.

Tabulka 38: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizované obcí, popř. krajem (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	49	6,1	12%
2011/2012	49,7	8,4	17%
2010/2011	49,6	9,9	20%
2009/2010	49,9	9,4	19%
2008/2009	48,2	10,2	21%
2007/2008	48	9	19%
2006/2007	46,6	6,8	15%
2005/2006	48,5	7,2	15%

Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Ve školním roce 2012/2013 byly kapacita všech MŠ na území SO ORP Broumov 652 dětí přičemž ještě 56 míst zůstalo volných. Obecně se tedy dá říct, že kapacita MŠ SO ORP Broumov je dostačující, i když některé mateřské školy především v menších obcích mají kapacitu v podstatě naplněnu, volná místa pak zůstávají spíše v městských školách.

Tabulka 39: Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013 (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		652	596	56	
MŠ Broumov	Broumov	260	253	7	obecní, 5 samostatných budov
MŠ 5. května 115	Meziměstí	47	46	1	obecní
MŠ Vižňov 356	Meziměstí	42	30	12	obecní
MŠ Teplice nad Metují 25	Teplice nad Metují	80	65	15	obecní, sloučená MŠ, ZŠ
MŠ Horní Adršpach 115	Adršpach	28	28	0	obecní
MŠ Božanov 111	Božanov	18	18	0	obecní
MŠ Hejtmánkovice 203	Hejtmánkovice	23	17	6	obecní
MŠ Heřmánkovice 263	Heřmánkovice	18	18	0	obecní
MŠ Jetřichov 126	Jetřichov	26	26	0	obecní, sloučená MŠ, ZŠ

MŠ Martínkovice 186	Martínkovice	25	15	10	obecní, sloučená MŠ, ZŠ
MŠ Šonov 318	Šonov	18	16	2	obecní
MŠ Vernéřovice 146	Vernéřovice	21	21	0	obecní, sloučená MŠ, ZŠ
MŠ Masarykova 250	Broumov	46	43	3	krajská, slouč. MŠ, DD

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Tabulka 40: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	652	---	---
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	596	56	91,41
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	586	66	89,88
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	602	50	92,33

Území SO ORP Broumov nemá bohužel na svém území žádné zařízení jeslového typu nebo jiné zařízení poskytující péči o děti do 3 let. V případech dohody rodičů s vedením mateřských škol je možné při splnění domluvených podmínek umístit do MŠ i děti mladších 3 let. To je ovšem možné pouze pokud mateřská škola nemá naplněnu kapacitu dětmi staršími tří let, které mají v tomto případě přednost.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Školní družiny a školní kluby v ORP

Tabulka 41: Školní družiny a školní kluby v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
Krajem	1	13	10	23
Obcemi	17	435	14	449
Celkem	18	448	24	472
2011/2012				
krajem	1	10	11	21
obcemi	17	389	15	404
celkem	18	399	26	425
2010/2011				

krajem	1	9	8	17
obcemi	17	398	11	409
celkem	18	407	19	426
2009/2010				
krajem	1	10	12	22
obcemi	18	414	15	429
celkem	19	424	27	451
2008/2009				
krajem	1	4	14	18
obcemi	17	371	14	385
celkem	18	375	28	403
2007/2008				
krajem	1	12	11	23
obcemi	17	396	20	416
celkem	18	408	31	439
2006/2007				
krajem	1	6	9	15
obcemi	18	441	14	455
celkem	19	447	23	470
2005/2006				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	18	413	18	431
Celkem	18	413	18	431

Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

Tabulka 42: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagog. pracovníci		
	Interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
Krajem	1	1	0	0	0	0
Obcemi	18	18	1	0	0	0
Celkem	19	19	1	0	0	0

Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Jediná ZUŠ na území SO ORP Broumov se nachází v Broumově. Zajišťuje ovšem i výuku na dalších ZŠ v území (ZŠ Meziměstí, ZŠ Teplice nad Metují, ZŠ Verněřovice), kde přednostně vyučuje zájemce z řad dětí z prvního stupně a starší děti dojíždí do hlavní budovy školy do Broumova. Zájemci z dalších obcí v území dojíždějí pak přímo do ZUŠ v Broumově, popř. do ZUŠ Police nad Metují, která leží ve vedlejší SO ORP Náchod. Kapacita ZUŠ Broumov, včetně odloučených pracovišť, je daná státním normativem a na celé území SO ORP Broumov je stanoveno 500 míst.

Tabulka 43: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název obce	z toho zřizovaných		
	Krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	1	0
Broumov	0	1	0

Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

Na ZUŠ Broumov pracuje celkem 29 zaměstnanců, někteří z nich pouze na částečný úvazek. Přepočteno na plné úvazky je to 19,6 úvazku.

Tabulka 44: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Celkem	29	19,624
Broumov	29	19,624

Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Na území SO ORP Broumov působí v současné době jedno oficiální SVČ - Ulita, které ale vzhledem ke spolupráci s většinou ZŠ v území zajišťuje volnočasové aktivity i v dalších obcích regionu. Kromě žáků školního věku, nabízí SVČ Ulita i aktivity pro děti předškolního věku a pro všechny další věkové skupiny.

Tabulka 45: Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	1	0
Broumov	0	1	0

SVČ zřizované obcemi v ORP

Ulita – středisko volného času a jeho externí pracoviště v území SO ORP Broumov využívá více jak 1000 účastníků, hlavní věkovou skupinou jsou děti školního věku, ale najdeme zde i děti předškolního věku a také dospělé klienty.

Tabulka 46: SVČ zřizované obcemi v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	Celkem
Celkem	78	755	105	166	1026
Broumov	78	755	105	166	1026

Údaje o pracovnících SVČ v ORP

Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci SVČ jsou především externisté s různou specializací. Interní pracovníci zajišťují především koordinaci celého střediska a jeho vedení.

Tabulka 47: Údaje o pracovnících SVČ v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		Externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Celkem	57	6	4,8	51	11	4	3,1	7
Broumov	57	6	4,8	51	11	4	3,1	7

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Školní jídelnu nalezneme ve všech obcích území ORP, které mají na svém území MŠ nebo ZŠ.

Tabulka 48: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

	počet ŠJ a výdejů	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	20	1650	552	931	1860
Adršpach	1	28	28	0	50
Božanov	1	18	18	0	21
Broumov	7	936	253	518	300
Hejtmánkovice	1	18	18	0	70
Heřmánkovice	1	17	17	0	115
Jetřichov	1	40	26	14	60
Martínkovice	2	65	15	50	165
Meziměstí	3	247	75	172	653
Šonov	1	16	16	0	29
Teplice nad Metují	1	222	65	155	350
Verněřovice	1	43	21	22	47

Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Tabulka 49: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT)

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	4	3,5
obcemi	54	36,4

Financování

Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

Tabulka 50: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (zdroj: výdaje obcí, poskytl SMO)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	22157970	20004440	19671620	21713320	27291820	23677040	24701570	25321170
ZŠ (1. stu.)								14000
MŠ	5443780	5795370	7252660	13986620	7526930	6172060	8444520	10721250
Jiné	36032770	4325660	6955860	7037380	48977930	69865130	6826100	6280420
Celkem	41476550	10121030	14208520	21024000	56504860	76037190	15270620	42338852

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

Tabulka 51: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč (zdroj: Výkazy MŠMT, výdaje obcí, poskytl SMO)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostřed. celkem	57918200	60681844	60495018	63755815	61571500	61988500	62669800	63388000
z toho	platy	57301100	59808344	59651018	62761815	60547900	60906400	61779000
	ostatní osobní náklady	617100	873500	844000	994000	1023600	1082100	890800
související odvody a ost. neinvestiční výdaje	25087733	25425805	25049184	25728745	24553400	23883223	24012586	25274231
neinvestiční výdaje celkem	83005933	86107649	85544202	89484560	86124900	85871723	86682386	88 662 231

Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Tabulka 52: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP (zdroj: Výkazy MŠMT, výdaje obcí, poskytl SMO)

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	19942500	32151	236
základní školy	48101531	34390	569
stravování MŠ, ZŠ	5631600	3413	0

školní družiny a kluby	4926500	10972	0
základní umělecké školy	8178000	19379	33
využití volného času	1882100	1834	40
celkem použité finanční prostředky	88 662 231	0	0

Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Tabulka 53: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013 (zdroj: vlastní šetření - obce), pouze obce se ZŠ

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	13 448 000	22 565 506
Broumov	8808000	13644000
Martínkovice	576000	2022506
Meziměstí	1760000	3160000
Teplice nad Metují	1944000	2749000
Verněřovice	360000	990000

Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023

Tabulka 54: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023 (zdroj: vlastní šetření - obce)

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
Celkem			23500000	
Adršpach				po celkové rekonstrukci
Broumov	ZŠ Masarykova	2014/2015	8500000	zateplení (SFŽP?)
	ZŠ Hradební	2014	500000	
	MŠ Broumov	2014	400000	
	ZŠ Masarykova	2014	600000	
Meziměstí	Modernizace ZŠ	2014	10000000	schválená dot.
	MŠ Meziměstí	2015	1500000	žádost o dotaci
Teplice nad Metují	ZŠ výměna oken	do 2020	2000000	
Verněřovice				po rekonstrukci

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Hlavní cílovou skupinou jsou především děti a žáci, kteří sledované školy a školská zařízení navštěvují, dále samozřejmě jejich rodiče a rodiče budoucích žáků. Pro tuto skupinu je nejdůležitější snadná dostupnost vzdělávání, přátelská atmosféra, kvalitní nabídka. Většinou ale nejeví o školu zájem jako o celek, ale pouze o části, které se dotýkají přímo jich.

Další důležitou skupinou jsou pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci škol, jejich očekávání je především v najetí stálého uplatnění, dobře ohodnoceného místa v příjemném pracovním prostředí. Především u již zmíněných skupin je potřeba zajistit dobrou informovanost a motivaci tak, aby působení celé školy vnímaly jako celek, se kterým je potřeba spolupracovat a v rámci možností se podílet na jeho fungování.

Další dotčené skupiny jsou zřizovatelé, jejich partneři, sponzoři a dále všechny složky samosprávy a státní správy, které mají rozhodovací pravomoci ve finančních a legislativních otázkách spojených s fungováním vzdělávacího systému. Důležité je zachování informovanosti a dostatečné angažovanosti mezi všemi dotčenými skupinami, tak aby výsledek byl co nejlepší a vystihoval potřeby všech cílových skupin.

Tabulka 55: Analýza cílových (dotčených) skupin (zdroj: vlastní šetření)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Kvalitní, dostupné a bezplatné vzdělávání	Nezájem o školu, výběr školy mimo území ORP, neochota komunikovat se školou	Osobní setkávání, web, infoletáky	Motivace, informovanost
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Zařízení, které se postará o děti	Nezájem o školu, výběr školy mimo území ORP, neochota komunikovat se školou	Osobní setkávání, web, infoletáky	Motivace, informovanost
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Zajímavou výuku, milý přístup	Nezájem o školu, výběr školy mimo území ORP	Osobní setkávání, web, infoletáky	Motivace, informovanost
Pedagogové a další zaměstnanci	Dobré pracovní podmínky, uplatnění vzdělání	Nezájem, nízká úroveň výuky, odchod do jiného oboru	Osobní setkávání, web, infoletáky	Motivace, informovanost, benefity
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Zájem rodičů i dětí, podporu státu	Nezájem, upřednostňování jiných témat	Osobní setkávání, web, infoletáky, zpráva o činnosti	Informovanost

Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Zajištění vzdělávání pro děti z dané obce	Nezájem, neochota podílet se finančně	Osobní setkávání, web, infoletáky	Informovanost
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	Zájem dotčených skupin a podporu státu	Nezájem o zařízení, nedostatek financí	Osobní setkávání, web, infoletáky	Informovanost
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO,...)	Zájem ostatních dotčených skupin	Nezájem, nedostatek financí	Osobní setkávání, web, infoletáky	Informovanost
Představitelé				
Obcí SO ORP	Zájem dotčených skupin, podpora státu	Nezájem, nedostatek financí	Zprávy o činnosti, infoletáky	Informovanost
Kraje	Zájem dotčených skupin, samostatnost obcí	Nezájem, nedostatek financí	Zprávy o činnosti, infoletáky	Informovanost
Stát	Zájem dotčených skupin, samostatnost obcí	Nezájem, nedostatek financí	Zprávy o činnosti, infoletáky	Informovanost
Média	Zájem informovat	Nezájem, neochota informovat	Osobní setkávání, web, infoletáky	Informovanost

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Rizika ohrožující kvalitu škol a školských zařízení je možné rozdělit na pět základních oblastí - finanční, organizační, právní, technická a věcná rizika. Nedostatek financí na běžný provoz zařízení, na mzdy a na investice do modernizace škol a školských zařízení, je nejvyšším rizikem, které má vliv na fungování celého systému. Dalším rizikem je negativní demografický vývoj a riziko špatné dostupnosti škol, spojené s rušením vhodných dopravních spojů.

Rovněž špatné legislativní úpravy mohou ohrozit školský systém, stejně jako špatné vedení, či nízká kvalita výuky v jednotlivých zařízeních, případně špatný technický stav budov.

Tabulka 56: Analýza rizik – registr rizik v oblasti (zdroj: vlastní šetření)

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5	10	Rozpočty zřizovatelů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	3	12	Grantové a dotační programy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	5	10	Rozpočet MŠMT	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ	3	3	9	Spolupráce při	Obce daného

v rámci území				plánování	území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	4	12	Potřeba začlenit do dlouhodobých plánů	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	4	12	Spolupráce při plánování	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	3	9	Motivace	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	3	9	Spolupráce s krajem	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	3	4	12	Spolupráce se zákonodárci	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3	4	12	Spolupráce se zákonodárci	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	Grantové a dotační programy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	12	Grantové a dotační programy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	4	8	Personální opatření	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	3	4	12	Vzdělávání pedagogů	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	3	4	12	Motivace	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	3	2	6	Motivace	Konkrétní ZŠ, MŠ

3.1.4. SWOT analýza školství

SWOT analýza se zaměřuje na silné a slabé stránky zkoumané oblasti, dále na příležitosti, které skýtá současná situace a v neposlední řadě se orientuje na hrozby, které by se mohli ve zkoumané oblasti objevit. SWOT analýza vyšla ze schůzky pracovního týmu projektu a zohledňuje poznatky z vlastního šetření a znalosti území SO ORP Broumov.

Ze SWOT analýzy vyplývá, že nabídka MŠ, ZŠ i volnočasových aktivit na území SO ORP Broumov je dostačující. Za vyhovující je považována i nabídka středoškolského vzdělávání. Jako problém se jeví umístování žáků do ZŠ a financování ZŠ obecně a koncentrace většiny nabízených volnočasových aktivit do Broumova, spojená s nutností dojíždět. Nezájem dětí a rodičů o celou problematiku školství i dílčí složky je považován spolu s problematikou financování a nevyhovující legislativy za největší hrozby, které by mohly negativně ovlivnit oblast školství v území SO ORP Broumov. Příležitosti jsou

naopak v širší spolupráci (např. společný nákup služeb), koordinaci a lepší informovanosti mezi dotčenými skupinami.

Tabulka 57: SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání (zdroj: vlastní zpracování)

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. dostatečná kapacita sítě ZŠ a MŠ 2. nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež 3. kvalita středoškolského vzdělávání	1. špatná dostupnost odborného středního školství 2. nerovnoměrné rozmístění nabídky volnočasových aktivit 3. nutnost dojíždět 4. normativem daná kapacita ZUŠ 5. systém umísťování žáků do ZŠ
Příležitosti:	Hrozby:
1. prostor pro spolupráci jednotlivých zařízení 2. možnost zřízení svazkových ZŠ, MŠ, SVC, ZUŠ 3. lepší informovanost o nabízených možnostech 4. koordinace aktivit a dopravních spojů	1. nedostatek financí 2. nezájem ze strany rodičů a dětí 3. odchod kvalifikovaných pedagogů 4. omezující legislativa 5. neochota spolupracovat

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýza školství ukázala, že míst v mateřských školách a základních školách, které se nacházejí na území DSO Broumovsko, je dostatek. Na území ORP Broumov je v současné době 20 ředitelství různých škol a školských zařízení. Kromě 3 krajských zařízení se jedná o zařízení zřizovaná obcemi. Kraj zřizuje v ORP Broumov, konkrétně v Broumově víceleté gymnázium, ZŠ se speciálními třídami a MŠ se speciálními třídami při Dětském domově. Každá obec ORP Broumov kromě obcí Hynčice, Křinice a Otovice zřizuje MŠ, obec Meziměstí dokonce dvě samostatné MŠ a Město Broumov má pod jedním ředitelstvím 5 samostatných budov MŠ, které byly postupně pod jedno ředitelství sloučeny během posledního desetiletí. Sedm obcí zřizuje také ZŠ. V Broumově jsou 2 samostatná ředitelství, která pod sebou mají dohromady celkem 5 školních budov. Obec Broumov na svém území dále zřizuje ZUŠ a SVC - Ulitu. Obě tato zařízení působí externě i na dalších školách SO ORP Broumov.

V celé oblasti není žádné zařízení pro děti do tří let (zařízení jeslového typu, ani jiné). Tuto funkci supluje některé MŠ, které za předem dohodnutých podmínek přijímají i děti mladší tří let. Není to ovšem nabízeno jako oficiální služba. V dnešní době, kdy se stále více matek vrací z rodičovské dovolené dříve, aby měly šanci udržet si práci, se absence zařízení jeslového typu nebo podobného zařízení ukazuje jako velký nedostatek.

Problematikou oblasti školství DSO Broumova není ani tak počet míst v mateřských a základních školách, ale otázka rozmístění jednotlivých zařízení v území, možnost dojíždění do nich a hlavně jejich financování. Kolísavý počet žáků především v základních školách v malých obcích ohrožuje existenci těchto zařízení. Naopak výkyvy v počtu dětí způsobují, že v některých letech se kapacita mateřských škol dostává až na svou max. hranici. Řada obyvatel rovněž využívá tato zařízení ne podle dostupné vzdálenosti, ale podle laicky odhadované kvality ZŠ. Často tak rodiče z malých obcí umísťují své děti do MŠ, která je nejbliž jejich bydliště (v jejich nebo sousední obci), ale v případě ZŠ již nevolí tuto variantu, ale hledají domněle nejlepší zařízení v území. Ukazuje se zde nedůvěra v malotřídní ZŠ, popř.

v ZŠ na malých obcích. Dalším faktorem, který ovlivňuje tato rozhodnutí je nabídka mimoškolních aktivit, která je v území ORP Broumov největší v Broumově, je zde ZUŠ a SVČ – Ulita. Rodičům připadá snazší, když děti navštěvují mimoškolní aktivity ve stejném místě jako ZŠ.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců vedení obcí a jednotlivých typů školských zařízení z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

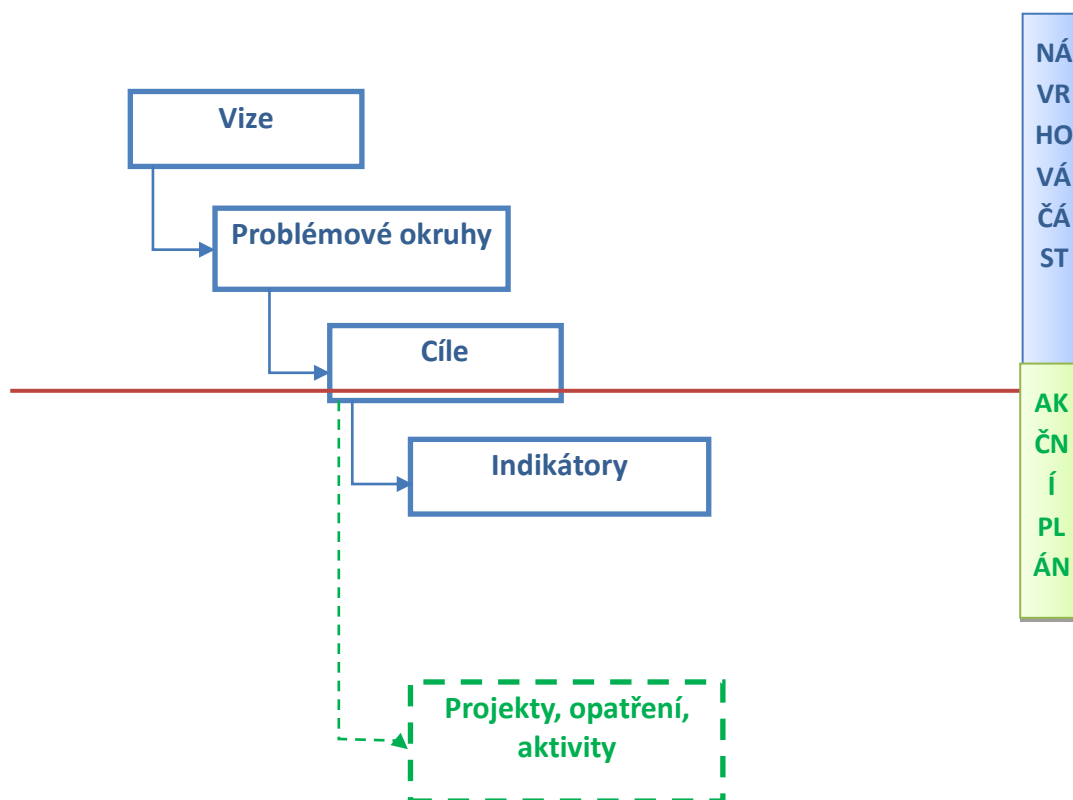
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem

povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu školství je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce				
školství	Problémový okruh 1: Absence zařízení pro děti do tří let	Problémový okruh 2: Trávení volného času	Problémový okruh 3: Financování ZŠ – riziko snižování počtu malých ZŠ v obcích	
	Cíl 1.1: Zjistit zájem o péči pro děti 0-3 roky	Cíl 2.1: Vytvořit společný informační portál o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, SVČ a dalších zařízeních pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití	Cíl 3.1: Zavést společný nákup materiálu a služeb	Cíl 3.2: Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Broumovsko – region pro kvalitní život

Broumovsko je pro obyvatele i podnikatele atraktivním a rozvíjejícím se regionem stavícím na kvalitním životním prostředí, přitažlivé přírodě a velkém kulturním a historickém dědictví. Překonalo geografickou oddělenost, těží z přeshraniční spolupráce s Polskou republikou a ze spolupráce všech klíčových složek v území.

DSO Broumovsko je pevný svazek 14 rovnoprávných a spolupracujících obcí, které společně zajišťují trvalý a udržitelný rozvoj území.

V rámci svazku funguje servisní centrum, které podporuje spolupráci uvnitř regionu. Kancelář DSO Broumovsko poskytuje servis samosprávám a ty tak efektivně hospodaří. Obce mají společné a dobře fungující odpadové hospodářství, vyřešené černé skládky a vysokou míru recyklace. Region má rozvinuté základní i střední vzdělávání, vyřešeno podporu zaměstnanosti a bezpečnost obyvatel. Zajišťuje potřebné sociální služby a řeší situaci sociálně slabých. Svým obyvatelům nabízí Broumovsko vyhovující síť občanské vybavenosti a dokáže se zodpovědně postarat o všechny věkové generace a využít jejich potenciál. Obyvatelé si váží prostředí, ve kterém žijí, a nacházejí v něm podmínky pro dobrý život.

Problémové okruhy

Absence zařízení pro děti do tří let

1) Věcné argumenty

Na území SO ORP Broumov stejně jako v celé České republice je o děti do tří let věku pečováno nejvíce v domácím prostředí, a to nejčastěji matkou. Vzhledem k celoevropskému tlaku na zaměstnanost

žen malých dětí, ale i velmi omezenému počtu zkrácených pracovních úvazků a jiných flexibilních úprav pracovní doby, řeší stále víc rodičů v raném věku dětí doplňkovou péčí o ně.

Broumovsko má sice dobře fungující síť předškolních zařízení typu mateřská škola, ale v péči o děti do tří let má velmi omezenou nabídku. Některé MŠ, především na území Města Broumov dnes sice přijímají i děti mladší tří let, ale pouze pokud jim to umožní kapacita jejich školy. Poptávka po možnostech umístit do mateřské školy děti alespoň od dvou let, ale v posledních letech narůstá a je potřeba hledat řešení, které tuto službu do budoucna rodičům malých dětí nabídne.

Kapacita MŠ Broumova je dlouhodobě v podstatě naplněna a možnost umístění dětí ve věku do tří let je tak omezována aktuálním stavem dětí, které mají na umístění v mateřské škole přednost.

Navíc na Broumovsku v podstatě neexistuje jiná nabídka služeb péče o děti než MŠ např. neinstitutionální formou (typu au-pair, chůvy, domácí školky), která by mohla řešit nejen problém péče o děti do 3 let, ale také péči o děti v čase mimo provozní dobu MŠ (pozdní odpoledne, večer, prázdniny).

Neřeší se problém potřeby krátkodobé péče např. v případě hospitalizace matky, návštěvy matky u lékaře, návštěvy vzdělávacích kurzů či jiných aktivit matky potřebných pro udržení sociálních vazeb.

2) Příčiny problému

Zrušení jeslí, které dříve zajišťovaly tuto péči, a nenastavení nových možností pro umístování dětí mladších tří let. Na Broumovsku neexistuje zařízení státního, obecního, církevního, ani soukromého typu, které by se specializovalo na péči o děti do tří let. Tuto službu aktuálně nahrazují MŠ, které ale nepřijímají děti mladší dvou let a neposkytují krátkodobou péči.

Nastavení rodičovské dovolené.

Spoléhání se, že v případě problému si pomohou členové rodiny navzájem.

3) Důsledky neřešení problému

Absence těchto zařízení vede ke ztrátě zaměstnání, snížení společenského uplatnění, ohrožení kvalifikace, následně i ke snížení životní úrovně. V krajních případech k odchodu rodin s dětmi z území SO ORP Broumov do oblastí, kde tuto problematiku mají vyřešenu a potřebné služby nabízejí.

Původní návrh: Nedostatek míst v SVČ a ZUŠ

Analýzou a vlastním šetřením zjištěný nedostatek míst především v ZUŠ a v některých aktivitách SVČ se po jednání fokusní skupiny, které se zúčastnili i zástupci těchto zařízení ukázal jako ne zcela vhodně definovaný problémový okruh. Po zohlednění všech faktů týkající se problematiky těchto zařízení bude tento problémový okruh definován takto:

Nová formulace: Trávení volného času

1) Věcné argumenty

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Pro správný sociální vývoj je potřeba obyvatelům nabídnout smysluplné využití volného času. To platí zejména pro děti a mládež, která potřebuje alternativu k bezcílnému utloukání času na ulici s rizikem patologického a protiprávního jednání a zároveň tak získá návyk na smysluplné trávení volného času v dospělosti. Mezi volnočasové aktivity patří nejrůznější zájmové a vzdělávací kroužky, komunitní a nízkoprahová centra, kluby, sportovní aktivity a soutěže atd. Volnočasové aktivity lze samozřejmě pořádat i pro dospělé (nejrůznější aktivity ve „Tvořivých dílnách“, řada sportovních aktivit či kulturní podniky).

Jediná ZUŠ na území ORP Broumov se nachází v Broumově. Zajišťuje ovšem i výuku na dalších ZŠ v území. V externích pracovištích nabízí ZUŠ především místa žákům prvního stupně, aby nemuseli dojíždět, starší děti směřuje do hlavní budovy ZUŠ v Broumově. Kapacita ZUŠ včetně detašovaných pracovišť je státním normativem nastavena podle velikosti území, na kterém působí na 500 žáků. Tato kapacita se při počtu cca 1400 žáků v základních školách na území ORP Broumov + další žáci ZUŠ, kteří již nejsou žáky základních škol, ukazuje jako limitující a bylo by vhodné pokusit se do budoucna o její navýšení.

Na území ORP Broumov působí v současné době jedno SVČ - Ulita, které ale vzhledem ke spolupráci se ZŠ Meziměstí, ZŠ Teplice nad Metují a ZŠ Vernéřovice zajišťuje volnočasové aktivity i v dalších obcích regionu. Další volnočasové aktivity nabízejí ZŠ svým žákům prostřednictvím svých školních družin a klubů a také sportovních klubů působících v některých obcích ORP Broumov. Nejširší nabídka volnočasových aktivit je soustředována do Broumova. Nabídka je logicky omezována zájmem. SVČ nabízí aktivity nejen pro děti ale i pro dospělé. Především externích pracovišť se týká možnost rozšíření aktivit, pokud o ně bude dostatečný zájem a dotčená ZŠ a její zřizovatel budou připraveni podílet se na personálním a finančním zajištění těchto kroužků.

2) Příčiny problému

Normativně stanovená kapacita ZUŠ, nedostatek finančních prostředků.

Nedostatečná informovanost rodičů (a často i nedostatečný zájem), kteří nevědí, na koho se obrátit a většinou se pokouší umístění svých dětí do kroužků přihlásit prostřednictvím domovské ZŠ. Rodiče spoléhají na to, že jim ZŠ automaticky dá informace i k mimoškolním aktivitám.

Nedostatečná informovanost ze strany ZŠ, které by mohly alespoň rodičům prvňáčků připravit podrobné informace, jaké druhy volnočasových aktivit jejich dětem v území SO ORP Broumov může pomoci zajistit a jaké si rodiče musí zajistit přímo s konkrétním subjektem.

Nezájem dětí a rodičů a neochota hledat si potřebné informace.

3) Důsledky neřešení problému

Pocit rodičů, že v místě bydliště nemají jejich děti dostatečnou nabídku volnočasových aktivit. Nutnost dojíždění za aktivitami ZUŠ nebo SVŠ v i mimo území SO ORP Broumov. Narušování vztahu k místu bydliště. Menší nabídka volnočasových aktivit nutí děti k volbě aktivit, které nejsou podle nich tak zajímavé a mají k nim horší vztah, často je pak střídají nebo nenavštěvují žádné. Omezený osobnostní rozvoj.

Původní návrh: Nevyužitá kapacita malých ZŠ

Z analýzy vyplývající problematika naplněnosti malých ZŠ byla po diskuzi fokusní skupiny upravena na:

Nová formulace: Financování ZŠ – snižování počtu malých ZŠ v obcích

1) Věcné argumenty

Síť základních škol v ČR je poměrně hustá. Pozvolný pokles v posledních letech odpovídá úbytku populační skupiny. Základní školy mají od roku 1996 devět ročníků, které jsou rozděleny na první a druhý stupeň. První stupeň zahrnuje první až páté ročníky, druhý stupeň šesté až deváté ročníky. V některých obcích naší republiky nejsou podmínky pro zřízení všech ročníků, proto je možno zřizovat

malotřídní školy, které nedisponují všemi ročníky ve vzdělávání. V jedné třídě tak probíhá výuka více ročníků. Žáci, kteří navštěvují tyto školy, tak po jejich skončení pokračují v plnění školní docházky chybějícími ročníky.

Na školu působí více faktorů, které ovlivňují celkovou úroveň školy. Jsou to zejména kvalitní učitelé, vybavení ve třídách a v poslední době také jméno školy.

Vytváření podmínek pro rozvoj vzdělávání je jednou z významných povinností obce, kterou jí ukládá školský zákon. Za tím účelem obec buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Problematika předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítají i do rozvoje regionálního školství na Broumovsku. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo vozit děti s sebou do města v případě, že rodič dojíždí za prací. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu.

Kapacita ZŠ v území SO ORP Broumov je zcela dostačující. Jako problematické se jeví rozmístění škol v území, v některých případech složitost dojíždění a také snaha rodičů umísťovat děti do škol podle referencí. Kapacita některých škol je tak naplněna více a naopak některé školy nedosahují ani 50% naplněnosti.

2) Příčiny problému

Špatný systém financování ZŠ (systémem financování na žáka), který vede k tomu, že školy přijímají co největší možný počet žáků a soutěží mezi sebou o „každou hlavu“. Snaha rodičů posílat děti rovnou do velkých škol, kde nemusí přestupovat na jinou školu po absolvování prvního stupně, dojíždění rodičů za prací a s tím spojené i umísťování dětí do škol ve městech. Volný výběr ZŠ, místo spádového umísťování dětí do škol.

3) Důsledky neřešení problému

Největším rizikem je rušení malých škol, které nabízejí alespoň vzdělávání pro první stupeň v některých obcích a umožňují tak dětem a rodičům vzdělání v místě bydliště (bez nutnosti dojíždění). Malé školy navíc často nabízejí více prostoru pro individuální potřeby svých žáků. Pravděpodobnost, že malá škola, která byla zrušena, bude v budoucnu znovu otevřena, pokud dojde ke zvýšení počtu dětí v jejím okolí, je téměř nulová. Rodiče si zvyknou posílat své děti do byt vzdálenějších, tak ale také větších škol se širší nabídkou doplňkových programů.

Odchod kvalifikovaného pedagogického personálu.

Nedostatečné vybavení škol a nabídka doplňkových programů a volnočasových aktivit ve srovnání s velkými školami.

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Absence zařízení pro děti do tří let
Cíl 1.1	Zjistit zájem o péči pro děti 0-3 roky
Popis cíle	V území SO ORP Broumov existuje pouze omezená nabídka služeb péče o děti mladší tří let. Některé MŠ sice akceptují děti ve věku od 2 let, mladší ovšem ne. V celém území pak neexistuje centrum nebo služba, která by poskytovala hlídání dětí mladších dvou let, krátkodobé hlídání dětí v případě, kdy rodič musí k lékaři, na úřad, vzdělává se apod. Vzhledem k narůstajícímu počtu dětí mladších tří let v MŠ a trendu dřívějšího návratu rodičů z rodičovské dovolené do zaměstnání, je potřeba zmapovat zájem o péči o děti mladší tří let, včetně různých druhů této péče tak, aby bylo následně možné zvážit, zda a o jaký druh služeb je zájem.
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nejvhodnějších možností péče o děti do tří let v souladu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí na společném financování šetření <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu na šetření <p>B.1 Příprava šetření</p> <ul style="list-style-type: none"> • výběr vhodného typu šetření (typ média) • výběr společnosti, která bude šetření realizovat
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Zmapování zájmu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přehled druhů péče o děti do tří let
Správce cíle	Starosta města Meziměstí

Problémový okruh 2	Trávení volného času
Cíl 2.1	Vytvořit společný informační portál o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, SVČ a dalších zařízeních pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití
Popis cíle	Nabídka volnočasových aktivit je v území SO ORP Broumov díky SVČ – Ulita a ZUŠ Broumov poměrně široká. Ve většině obcí navíc existují sportovní organizace nabízející své vlastní především sportovně zaměřené kroužky. Bohužel rodiče a děti často nevědí, jaké všechny možnosti mají a jakým způsobem se do případných kroužků zapsat. Jako jedno z vhodných řešení se jeví společný informační portál o možnostech nabízených aktivit, který by např. na základě zadaných kritérií nabídl vhodné kroužky a samozřejmě sloužil i jako informační portál shromažďující všechny nabízené aktivity jak dlouhodobé, tak jednorázové včetně všech potřebných detailů.

Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nevhodnější varianty informačního portálu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí, zapojených subjektů na společném financování informačního portálu <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • návrh rozpočtu a postupného financování informačního portálu <p>B.1 Příprava realizace informačního portálu</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustanovení pracovního týmu • výběr firmy, která portál vytvoří • výběr nevhodnějšího návrhu
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Koordinace volnočasových aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření informačního portálu volnočasových aktivit
Správce cíle	Starosta města Meziměstí

Problémový okruh 3	Financování ZŠ – riziko snižování počtu malých ZŠ v obcích
Cíl 3.1	Zavést společný nákup materiálu a služeb
Popis cíle	<p>Na území SO ORP Broumov jsou v současné době 4 školy v menších obcích (Jetřichov, Verněřovice, Martínkovice, Adršpach – znovuotevřený ve školním roce 2014/15), které se potýkají s nedostatkem žáků a zároveň také financí. Obce se snaží tyto školy alespoň v rozsahu prvního stupně udržet v chodu, i když je to stojí nemalé prostředky z jejich rozpočtu. Jedna z možností jak ušetřit alespoň nějaké náklady je zavedení společných nákupů materiálů a služeb. Do tohoto systému se mohou zapojit i další větší školy z území.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nevhodnějších možností spolupráce s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí a škol <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu a přehled možností, kde a kolik je možné ušetřit <p>B.1 Zavedení systému společných nákupů</p> <ul style="list-style-type: none"> • výběr nevhodnější varianty řízení společných nákupů • stanovení typů materiálů a služeb vhodných pro společné nákupy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Udržení počtu ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Školy a školská zařízení zapojená do systému společných nákupů
Správce cíle	Starosta města Meziměstí

Cíl 1.1	Zjistit nabídku a zájem o péči pro děti do tří let		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Přehled druhů péče o děti do tří let		
Měrná jednotka	Počet nabízených druhů péče		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	4
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	V území SO ORP Broumov nejsou zařízení poskytující péči pro děti mladší tří let. Do určité míry suplují tuto funkci MŠ, ale pouze v režimu standardní MŠ. Je potřeba přesněji zmapovat přehled druhů péče o děti do tří let, které nabízejí služby krátkodobého i dlouhodobějšího hlídání, podle potřeb a zájmu rodičů a zájem o ně.		
Metodika a výpočet:	Výpočet (rozdíl mezi výchozím a koncovým stavem).		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Problémový okruh 2	Trávení volného času		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Koordinace volnočasových aktivit		
Měrná jednotka	Počet subjektů zapojených do koordinace		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Prověření zda a jak koordinace probíhá a kolik subjektů poskytujících volnočasové aktivity se do společné koordinace zapojilo.		
Metodika a výpočet:	Výpočet (rozdíl mezi výchozím a koncovým stavem).		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Cíl 2.1	Vytvořit společný informační portál o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, SVČ a dalších zařízení pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Vytvoření informačního portálu volnočasových aktivit		
Měrná jednotka	Informační portál		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Je vytvořen	Je využíván
Skutečnost	Není		
Popis měřítka:	Vzhledem k poskytování volnočasových aktivit různými subjekty vznikne pro snazší orientaci informační portál, kde bude předsta-		

	vena nabídka všech druhů volnočasových aktivit a pomocí vyhledávače bude možné zjistit, jaké typy aktivit, kde najít a jak se do nich přihlásit.
Metodika a výpočet:	Ověření zda portál existuje nebo ne a jaké je jeho využití.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.

Problémový okruh 3	Financování ZŠ – riziko snižování počtu malých ZŠ v obcích		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Udržení počtu ZŠ		
Měrná jednotka	Počet ZŠ		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		8	8
Skutečnost	7		
Popis měřítka:	Prověření zda a jakým způsobem se mění počet škol v území SO ORP Broumov a zda mají společné aktivity vliv na jejich udržení.		
Metodika a výpočet:	Výpočet (rozdíl výchozího a konečného stavu).		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Cíl 3.1	Zavést společný nákup materiálu a služeb		
Číslo indikátoru	3.1		
Název indikátoru	Školy a školská zařízení zapojená do systému společných nákupů		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	K udržení stávajícího počtu škol může pomoci snížení nákladů jednotlivých škol na některé materiály a služby (např. psycholog), které v současnosti nakupují jednotlivé školy každá zvlášť.		
Metodika a výpočet:	Prověření kolik škola a školských zařízení je do systému společných nákupů zapojeno.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Cíl 3.2	Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy		
Číslo indikátoru	3.2		
Název indikátoru	Projekty připravené týmem		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Meziměstí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	8
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Zkušenosti týmu z podobných projektů mohou ušetřit jednak náklady jednotlivých škol a zároveň umožňují sdílení zkušeností z projektů, je proto vhodné využívat stejný tým na projekty více školských zařízení.
Metodika a výpočet:	Kolik projektů pracovní tým ve sledovaném období připravil.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.

Výše uvedené cíle jsou spíše dlouhodobého charakteru a potřebují další podrobnější rozpracování a přípravu, na kterých by se měla podílet pracovní skupina určená přímo na otázku školství (společný projektový tým, udržení počtu ZŠ, zmapování nabídky a zájmu o péči o děti do tří let).

Startovacím tématem spolupráce v oblasti školství by se mohla stát spolupráce škol a školských zařízení při společných nákupech materiálů a služeb, je ale potřeba domluvit systém fungování a možnosti realizovat tyto nákupy přes kancelář DSO Broumovsko.

Další vhodnou aktivitou, do které je možné zapojit větší množství subjektů poměrně v krátké době je zřízení informačního portálu o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, SVČ a dalších zařízení pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití.

Rozpracování a řešení všech cílů je závislé na další dohodě dotčených subjektů a především na dostatečném zájmu vedení zřizovatelů a provozovatelů jednotlivých zařízení.

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Starosta města Broumova
Starostka města Meziměstí
Ředitel SVČ Ulita
Vedoucí odboru školství MěÚ Broumov

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění

cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížení se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zjistit zájem o péči o děti 0 - 3 roky	Starostka města Meziměstí
2.1	Vytvořit společný informační portál o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, SVČ a dalších zařízeních pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití	Starostka města Meziměstí
3.1	Zavést společný nákup materiálů a služeb (např. psycholog)	Starostka města Meziměstí
3.2	Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy	Starostka města Meziměstí

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Zmapování zájmu	Starostka města Meziměstí
1.1	Přehled druhů péče pro děti do tří let	Starostka města Meziměstí
2	Koordinace volnočasových aktivit	Starostka města Meziměstí
2.1	Vytvoření informačního portálu volnočasových aktivit	Starostka města Meziměstí
3	Udržení počtu ZŠ	Starostka města Meziměstí
3.1	Školy a školská zařízení zapojená do systému společných nákupů	Starostka města Meziměstí
3.2	Projekty připravené týmem	Starostka města Meziměstí

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je

od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

Oblast „Školství a předškolního vzdělávání“ se z dlouhodobého hlediska jeví jako oblast vhodná pro spolupráci obcí ležících v území SO ORP Broumov. Vzhledem k tomu, že udržení existence stávajících školských zařízení je prioritou vedení obcí, která tato zařízení zřizují, je na tuto oblast často vyčleněna, především u malých obcí, velká část rozpočtu. Každé případné společné opatření vedoucí ke snížení nákladů na jejich provoz, které se podaří v rámci této strategie nastavit a implementovat do praxe, je tak logicky vítaným výstupem tohoto projektu. Data a výstupy shromážděné v analytické části ukázaly, že problematikou není nedostatečná kapacita sledovaných zařízení, ale jejich rozmístění v území a především existence volné volby školského zařízení, kam rodiče umísťují své děti, což ohrožuje existenci právě školských zařízení v malých obcích. Změna nastavení tohoto mechanismu není ovšem reálná v dohledné době a není v kompetenci obcí. Je proto potřeba zaměřit se na případná opatření, která povedou ke snížení nákladů na provoz školských zařízení a pomohou tak k jejich zachování.

Všechny výstupy analytické části byly vyhodnoceny a následně zpracovány do nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly upřesněny po ověření ve fokusních skupinách. Stěžejním bodem návrhové části bylo vydefinování cílů ve vymezených problémových tématech. Ze stanovených cílů vyplývá doporučení zaměřit se na možnosti společných nákupů, a to jak materiálů, tak služeb, které by mohly pomoci tolik potřebné úspore financí. Dalším doporučeným krokem je zlepšení koordinace především volnočasových aktivit a informovanosti ve všech školských zařízeních především směrem k rodičům a dětem. Otázkou otevřenou do budoucnosti zůstává i postup při zjišťování zájmu o existenci zařízení pro péči o děti mladší tří let a jeho případné řešení s ohledem na udržení mladých rodin v území SO ORP Broumov. Podrobně popsané cíle byly doplněny o konkrétní návrhy k jejich realizaci a nyní je potřeba vybrat ty cíle, na které se obce při své spolupráci zaměří nejdříve. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. I přes složitost tématu je „Školství a předškolní vzdělávání“ důležitým tématem pro území SO ORP Broumov, kde může spolupráce obcí přinést řadu vhodných řešení, které budou mít vliv na efektivnější a ekonomičtější fungování školských zařízení celého území.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Analytická část strategie pro oblast školství byla vypracována v souladu s metodikou, kterou pro tuto oblast poskytl expertní tým. Údaje byly většinou získány z doporučených výkazů přímo na odboru školství Města Broumov, který archivuje požadované dokumenty a výkazy za všechna zařízení, která se nachází v území SO ORP Broumov a jsou zřizována jednotlivými obcemi. Výkazy zařízení zřizovaných krajským úřadem byly poskytnuty přímo z archivů jednotlivých zařízení. Finanční a další údaje byly dále čerpány ze zdrojů, které poskytl SMO a MŠMT ČR a další údaje pak z evidencí ČSÚ. V případě nejasností byly údaje konzultovány s vedením odboru školství v Broumově, popř. s vedením jednotlivých zařízení.

Nashromážděné údaje byly postupně zpracovány a ze získaných závěrů byla sestavena řada problémových okruhů, které byly výchozím zdrojem pro diskuze nad návrhovou částí strategie. Návrhová část dokumentu byla diskutována především na společných jednáních projektového týmu, a to se zapojením některých starostů. Fokusní skupina k tématu byla složena ze zástupců vedení obcí a jednotlivých typů školských zařízení z území SO ORP Broumov, tak aby byly zastoupeny všechny typy

relevantních školských zařízení. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, a nebo konektivita celých škol.

3.5.2. Přílohy k tématu 1.: školství

Seznam zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
DD	dětský domov
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ORP	obec s rozšířenou působností
RUD	rozpočtové určení daní
SMO	Svaz měst a obcí
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
ŠD	školní družina
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání

oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Pro plánování sociálních služeb SO ORP Broumov existují dva důležité dokumenty. Jedním z nich je aktualizace Strategického plánu rozvoje sociálních služeb Broumovska z roku 2012 a druhým Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb (Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 – 2016). Oba dokumenty analyzují současný stav poskytovaných sociálních služeb na území SO ORP Broumov (resp. Královéhradeckého kraje) a následně definují dosud nenaplněné potřeby.

Sociální služby a zařízení sociálních služeb pomáhají lidem žít běžný důstojný život. Cílovou skupinou obyvatel jsou hlavně senioři, lidé se zdravotním postižením, rodiny s dětmi nebo lidé žijící z různých důvodů na okraji společnosti. Sociálním službám musí být do budoucna věnována zvýšená pozornost. Ať už se jedná o pomoc seniorům, nepřízpůsobivým skupinám obyvatel se začleňováním do běžného života nebo pomoc rodinám a organizacím pro děti a mládež, všechny tyto aktivity jsou investicí do budoucnosti.

Dále uváděné služby pro rodiny s dětmi a mládež se zaměřují zejména na sociální prevenci, pomoc v obtížných životních situacích a na volnočasové aktivity. Na finanční a sociální poradenství pro dospělé. Na práci s dětmi s problémovým chováním v kolektivu a další.

Město Broumov zřizuje v rámci centra sociálních služeb Naděje domov pro seniory, který poskytuje pobytové služby osobám, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby a pečovatelskou službu, jejíž pracovníci docházejí do domu s pečovatelskou službou a domácností potřebných osob. Centrum sociálních služeb Naděje působí i v jiných obcích broumovské kotliny.

Pečovatelská služba funguje i v Meziměstí a v Teplicích nad Metují. V Meziměstí funguje terénní pečovatelská služba, která je zaregistrovaná a prošla evaluací. V současné době dostatečně postihuje požadavky od občanů na sociální služby.

Město Teplice nad Metují zřizuje také domov s pečovatelskou službou. Nachází se zde i krajské zařízení Domov Dolní zámek, poskytující pobytové služby osobám se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, především alkoholu. V září 2012 byla zahájena jeho rozsáhlá rekonstrukce za účelem zkvalitnění služeb.

Tabulka 58: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP (zdroj: ČSÚ)

Obce s počtem obyvatel	celkem
Posuzovaný správní obvod	Broumov
Počet obcí	14
Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro seniory	1

Domovy se zvláštním režimem	1
Azylové domy	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Celkem	4

Na území ORP Broumov se podle statistických údajů MPSV dostupných v "Registru poskytovatelů sociálních služeb" nachází pouze čtyři zařízení sociálních služeb. Jedná se o tato zařízení: Domov pro seniory provozovaný městem Broumov resp. Centrem sociálních služeb Naděje Broumov; Azylový dům provozovaný sdružením Diakonie Broumov; Domov se zvláštním režimem - Domov Dolní zámek provozovaný Královehradeckým krajem v Teplicích nad Metují; Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež provozované o. s. Začít spolu. Databáze ČSÚ se s databází MPSV shoduje v počtu zařízení sociálních služeb, ale na rozdíl od databáze MPSV uvádí Sociální poradnu v Broumově a registruje, že Diakonii Broumov nebyla od ledna 2012 obnovena licence na poskytování sociálních služeb a tím došlo i k ukončení činnosti Azylového domu.

Tabulka 59: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) (zdroj: databáze SMO)

Obce s počtem obyvatel	celkem
Posuzovaný správní obvod	Broumov
Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Celkem	3

Z vlastního šetření vyplývá, že v území ORP Broumov se nachází tři zařízení sociálních služeb, na kterých se shodnou i databáze MPSV a ČSÚ. Jak již bylo uvedeno, Azylový dům pod zřizovatelem Diakonie Broumov již není vzhledem k neobnově licence na poskytování sociálních služeb podle zákona v provozu. Dalším zařízením, které sice nemá sídlo a ani oficiální působnost na území ORP Broumov je Domov důchodců Police nad Metují, který je zřizován Královehradeckým krajem a vzhledem k finančním podmínkám dávají některé obce ORP Broumov přednost umístění svých občanů do tohoto zařízení, která je umístěno v okrajové části sousedního ORP Náchod.

V obcích Broumov a Teplice nad Metují se také nacházejí oficiální domy s pečovatelskou službou, které ale nejsou podle zákona č. 108/2006 Sb. zařízeními sociálních služeb. Vlastní "Dům pro seniory" zřizuje také obec Božanov.

To že se v celém území ORP Broumov nenachází žádný azylový dům je vnímáno především starosty jednotlivých obcí jako nedostatek, který by bylo potřeba do budoucna řešit i přesto, že tento typ zařízení s sebou nese i možnou koncentraci problémových obyvatel.

Tabulka 60: Počet jednotlivých typů sociálních služeb (zdroj: databáze SMO)

typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	celkem
	Posuzovaný správní obvod	Broumov
	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	2

Služby sociální péče	Pečovatelská služba	3
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
Služby sociální prevence	Azylové domy	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	1

Počet sociálních služeb v ORP Broumov je podle zjištění a potřeb území dostačující. Registrovaná pečovatelská služba se nachází v Broumově, v Teplicích nad Metují a v Meziměstí. Po dohodě a podle potřeb občanů zajišťují tyto pečovatelské služby i pro občany okolních obcí. Většina obcí ORP Broumov navíc nabízí svým občanům, především seniorům zajištění a rozvoz obědů, odvoz na nákupy, k lékaři, apod.

V Broumově funguje pod záštitou občanského sdružení Začít spolu nízkoprahové centrum pro děti a mládež, které má za cíl předcházet sociálním a zdravotním rizikům a pomáhat při řešení nepříznivých sociálních situací formou diskuzí, skupinových aktivit, poradenství a organizaci volnočasových aktivit. Sdružení se snaží poskytovat i finanční a sociální poradenství pro dospělé osoby. Podobným zařízením je i občanské sdružení Romodrom, provozující Centrum pro rodinu, které nabízí podobný sortiment služeb. Obě sdružení se zaměřují především na místní romskou komunitu a na sociálně znevýhodněné rodiny.

Dalším nízkoprahovým centrem je skupina Pevnost, která je provozována pod záštitou města Broumov a která se zaměřuje především na práci s dětmi s problémovým chováním v kolektivu a která se zaměřuje především na pořádání různých volnočasových aktivit, bohužel pro rok 2014 se na provoz této skupiny nepodařilo získat finanční prostředky a její činnost byla pozastavena.

Z dalších sociálních služeb funguje v Broumově Psychologická poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, kam pravidelně dojíždí psycholog ze sousedního ORP Náchod.

Tabulka 61: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) (zdroj: databáze SMO)

typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	celkem
	Posuzovaný správní obvod	Broumov
	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	2
Služby sociální péče	Pečovatelská služba	3
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
Služby sociální prevence	Raná péče	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	1

Proti evidenci MPSV působí na území ORP Broumov ještě další poskytovatelé sociálních služeb, které nemají sídlo v ORP Broumov. Jedná se o občanské sdružení Salinger pracující především s dětmi a mládeží v sociálně vyloučeném prostředí, v pěstounských rodinách apod. a dále Středisko pro ranou péči Liberec, o.p.s., které poskytuje pomoc rodinám dětí se zrakovým a kombinovaným postižením. Za zmínku jistě stojí i služby Mateřské školy, kterou zřizuje při Dětském domově kraj a která se zaměřuje na děti se speciálními vzdělávacími potřebami, především na děti s vadou řeči, ale i jiným zdravotním omezením. Další krajské zařízení, které poskytuje speciální vzdělávání je Základní škola Kladská v Broumově a speciální třídy má i Základní škola v Teplicích nad Metují.

Tabulka 62: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele (zdroj: databáze SMO)

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	Broumov					
Typ zařízení sociálních služeb						
Domovy pro seniory			1			
Domovy se zvláštním režimem		1				
Azylové domy						1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
Celkem	0	1	1	0	0	2

Na zřizování zařízení sociálních služeb v území se podílí kraj, město Broumov i občanská sdružení. Podle zdrojové databáze MPSV se zde stále objevuje i azylový dům zřizovaný sdružením Diakonie Broumov, který již není v provozu, což ale zkresluje i příslušný graf.

Tabulka 63: Počet sociálních služeb dle zřizovatele (zdroj: databáze SMO)

typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
	Posuzovaný správní obvod	Broumov					
	typ sociální služby						
	Sociální poradenství						2
Služby sociální péče	Pečovatelská služba			3			
	Domovy pro seniory			1			
	Domovy se zvláštním režimem		1				
Služby sociální prevence	Azylové domy						1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi						2
	Terénní programy						1
	Sociální rehabilitace						1
	Celkem	0	1	4	0	0	8

Zobrazené údaje ukazují, že většina sociálních služeb poskytovaných v ORP Broumov je zajišťována jiným zřizovatelem než je kraj nebo obec, což by se mohlo ukázat jako rizikový faktor. Na druhou stranu oficiální pečovatelské služby v ORP Broumov jsou 100% zajišťovány příslušnými obcemi.

Tabulka 64: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 (zdroj: vlastní šetření - výroční zprávy, webové stránky jednotlivých zařízení)

Druh služby	finanční prostředky							
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje	finanční prostředky celkem
Posuzovaný správní obvod	Broumov							
Druh zařízení sociálních služeb								
Domovy pro seniory	1713000	103000	0	1916325	5335002	0	1244813	10312140
Domovy se zvláštním režimem	9532000	0	0	4105500	7561000	23000	2488500	23710000
Nízkoprahová zařiz. pro děti a mládež	450000	0	0	0	0	0	765000	1215000
Celkem za všechna zařízení	11695000	103000	0	6021825	12896002	23000	4498313	35237140

Uvedené údaje vycházejí z výročních zpráv jednotlivých zařízení za rok 2012. Vzhledem k tomu, že obec je zřizovatelem pouze jednoho z těchto zařízení, je vhodné se pro potřeby této analýzy zaměřit právě na toto zařízení a jeho financování. Jedná se o Domov pro seniory v Broumově, který provozuje město Broumov v rámci Centra sociálních služeb Naděje Broumov. V roce 2012 bylo v tomto domově umístěno 34 klientů (průměrná roční obloženost byla 96,68%), přičemž úhrady od uživatelů pokrývaly jen něco málo přes 50% finančních prostředků potřebných na provoz zařízení. Je tedy jasné, že bez dotace zřizovatele a dalších subjektů by podobné zařízení nebylo možné provozovat.

Tabulka 65: Kapacita zařízení sociálních služeb (zdroj: databáze SMO)

Druh zařízení sociálních služeb	pobytová					ambulantní					terénní				
	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Domovy pro seniory				34											
Domovy se zvláštním režimem				60											
Azylové domy				45											
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						20					15				

Uvedené údaje opět vychází z databáze MPSV, takže se zde opět objevuje azylový dům dokonce se 45 lůžky, toto zařízení však již své služby nenabízí, alespoň ne v režimu registrovaného zařízení sociálních služeb.

Tabulka 66: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 (zdroj: databáze SMO)

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlhčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	372122							
Výdaje	3133583							
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	11,9							

Neuspokojení žadatelé

V uvedeném období nejsou evidováni neuspokojení žadatelé a terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Tabulka 67: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (zdroj: databáze SMO)

	Domovy se zvláštním režimem			Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		30	28	20				11	23

V uvedeném období bylo v Domově pro seniory v Broumově 34 klientů, počet se během roku upravuje vzhledem k odchodům stávajících a příchodům nových klientů, takže v některých obdobích není obloženost lůžek 100%. Během roku musela být zamítnuta žádost o přijetí do Domova pro seniory 20 klientům. Domov Dolní zámek v Teplicích nad Metují má obloženost za rok 2012 90,38%, a to především z důvodu nepřijímání nových klientů od léta 2012 z důvodu plánované rekonstrukce. Jelikož Domov Dolní zámek je zřízen jako příspěvková organizace kraje za účelem poskytování ústavní péče občanům závislým na návykových látkách v souladu se zákonem 108/2006 Sb. je svým významem důležitý spíše pro území celého Královehradeckého kraje než pouze území ORP Broumov.

Tabulka 68: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (zdroj: vlastní šetření - výroční zprávy, webové stránky jednotlivých zařízení)

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Domovy pro seniory	10312140			843
Domovy se zvláštním režimem	23611000			

Ve zdrojové databázi MPSV není na území ORP Broumov evidována žádná organizace vykonávající dobrovolnickou péči. V individuálních případech je možné zaznamenat aktivitu některých sdružení působících na území celé České republiky nebo Královéhradeckého kraje, žádné z nich ale necílí primárně na území ORP Broumov. Kontakt s klienty může být buď přímý, nebo jej mohou zprostředkovávat příslušní pracovníci sociálních odborů městských úřadů.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin sociálními službami

Tabulka 69: Analýza cílových (dotčených) skupin sociálními službami (zdroj: vlastní šetření)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Seniory, osoby starší 65 let	Dostatečná péče za dostupné finance	Nedostatek financí, nezájem	Setkávání	Motivace, informovanost
Osoby se zdravotním postižením	Dostatečná péče za dostupné finance	Nedostatek financí	Setkávání	Informovanost
Rodiny, děti a mládež	Dostatečná péče za dostupné finance	Nedostatek financí, nezájem	Setkávání, webové stránky	Motivace, informovanost
Osoby bez přístřeší	Dostatečná péče za dostupné finance	Nezájem, finance	Terénní oslovení	Motivace, informovanost
Uživatelé návykových látek	Dostatečná péče za dostupné finance	Nezájem, finance	Terénní oslovení	Motivace, informovanost
Pečující osoby	Dostatečná podpora sociální i finanční	Nedostatek osob	Setkávání	Motivace, informovanost
Sociální pracovníci a další zaměstnanci	Odpovídající fin. ohodnocení, pracov.podm.	Nedostatek osob	Setkávání	Ohodnocení, motivace
Představitelé obce, kde zařízení sociálních služeb je	Zjištěné služby pro své obyvatele	Nízká kvalita poskytovaných služeb, absence potřebné služby	Pravidelná společná setkání, webové stránky	Zajistit organizátora
Představitelé obce, kde zařízení sociálních služeb není	Zjištěné služby pro své obyvatele po dohodě s externími poskytovateli	Nedostatek financí, nedostatečná nabídka, nezájem	Pravidelná společná setkání, webové stránky	Zajistit zprostředkování
Ostatní zřizovatelé, poskytovatelé (mimo obce)	Dostatek finančních prostředků, zájem uživatelů	Nízká kvalita poskytovaných služeb, absence potřebné služby	Pravidelná společná setkání, webové stránky	Zajistit organizátora

Registr rizik v oblasti sociálních služeb

Tabulka 70: Registr rizik v oblasti sociálních služeb (zdroj: vlastní šetření)

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5		Rozpočet zřizovatele, meziobecní spolupráce	Zřizovatel, poskytovatel
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	4		Grantové a dotační programy	Zřizovatel, poskytovatel
Nedostatek financí na platy	2	5		Rozpočet zřizovatele, MPSV	Zřizovatel, poskytovatel
Organizační riziko					
Špatné rozmístění sociálních služeb a zařízení sociálních služeb v rámci území	3	4		Spolupráce při plánování	Obce a občané daného území
Nárůst občanů potřebujících sociální služby	3	5		Koordinace služeb	Obce a občané daného území
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	3		Motivace	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	5		Spolupráce se zákonodárci	Obce daného území, zřizovatel
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb	2	5		Spolupráce se zákonodárci	Obce daného území, zřizovatel
Technické riziko					
Špatný technický stav zařízení sociálních služeb	3	4		Grantové a dotační programy	Zřizovatel
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	4		Grantové a dotační programy	Zřizovatel
Věcné riziko					
Špatné řízení sociálních služeb a zařízení sociálních služeb	2	4		Personální zajištění	Obce daného území, zřizovatel, poskytovatel
Nízká kvalita poskytovaných sociálních služeb	2	4		Personální zajištění, vzdělávání	Zřizovatel, poskytovatel
Nezájem klientů o sociální službu, popř. o využívání zařízení sociálních služeb	2	4		Motivace, informovanost	Zřizovatel, poskytovatel
Personální rizika (odbornost, fluktuace)	2	3		Motivace	Zřizovatel, poskytovatel

4.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza sociálních služeb – území ORP Broumov

SWOT analýza se zaměřuje na silné a slabé stránky zkoumané oblasti, dále na příležitosti, které skýtá současná situace a v neposlední řadě se orientuje na hrozby, které by se mohli ve zkoumané oblasti objevit. SWOT analýza vyšla ze schůzky pracovního týmu projektu a zohledňuje poznatky z vlastního šetření a znalosti území SO ORP Broumov.

Tabulka 71: SWOT analýza sociálních služeb (zdroj: vlastní zpracování)

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. ochota obcí řešit sociální problémy občanů 2. kvalitní registrované pečovatelské služby ve třech městech ORP, zajišťující péči i pro okolí obce 3. nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež 4. dostatečná existence sociálních služeb 5. Domov pro seniory (Broumov) 6. DPS (Broumov, Teplice nad Metují, Božanov, Meziměstí, Šonov)	<ol style="list-style-type: none"> 1. chybějící azylový dům 2. chybějící celodenní pečovatelská péče 3. startovací bydlení 4. denní stacionář a odlehčovací služba pro seniory a ZP 5. vyšší počet rodin na hranici chudoby 6. nezájem lidí o sociální problematiku 7. nízká informovanost
Příležitosti:	Hrozby:
<ol style="list-style-type: none"> 1. kvalitně zpracované strategické dokumenty a jejich realizace 2. využití volných objektů 3. využití kvalifikovaných lidí 4. zvýšení zájmu o sociální problematiku 5. informovanost 6. motivační a informační akce	<ol style="list-style-type: none"> 1. stárnutí populace 2. vysoký počet osob ze sociálně znevýhodněného prostředí 3. migrace nepřizpůsobivých občanů 4. kriminalita, extremismus

SWOT analýza potvrzuje, že sociální služby na území SO ORP Broumov jsou dostačující, poukazuje na absenci některých specializovaných zařízení a především na problematiku informovanosti a nedostatečný zájem u případných klientů.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýza sociální oblasti ukázala, že na území DSO Broumovsko je dostatečná nabídka sociálních služeb i zařízení sociálních služeb. Většina dotčených starostů vyjádřila spokojenost nad tím, jak jsou tyto služby v území zajišťovány. Co se týká základních služeb tedy registrované pečovatelské služby, stačí pečovatelská služba v Broumově, Meziměstí a Teplicích nad Metují pokrýt kromě území svých obcí také území obcí okolních. Většina obcí navíc poskytuje svým starším občanům služby typu rozvážka obědů, dovoz nákupu, odvoz k lékaři apod. Tyto služby stejně jako domy s pečovatelskou službou (DPS) nespádají do sledovaných registrovaných služeb, ale zcela vyhovují požadavkům obyvatel, především malých obcí, kde stále funguje silné sousedské pouto a lidé jsou ochotni svým sousedům

v případě potřeby pomoci. DPS se nachází v Teplicích nad Metují, Božanově, Broumově a částečně i v Meziměstí.

Jinou problematikou je klasický domov pro seniory. Ten je v celém území DSO Broumovsko jeden, a to v Broumově. Jedná se o zařízení zřizované Městem Broumov a vzhledem k povinnosti podílet se na platbě za umístění seniory není příliš doporučováno občanům z ostatních obcí ORP. Zde se logicky jako výhodnější jeví možnost umístit seniory do domova v Polici nad Metují, který je v sousedním ORP Náchod, je zřizován krajem a doplatek obce není vyžadován. Nabízí se otázka, zda by se vyplatilo nějaké společné řešení pro celé území ORP, na kterém by se podílely společně všechny obce DSO Broumovsko.

Další sociální služby, nízkoprahová centra (Začít spolu, Romodrom) pro rodiny s dětmi a mládež se zaměřují zejména na sociální prevenci, pomoc v obtížných životních situacích a na volnočasové aktivity. Na finanční a sociální poradenství pro dospělé. Na práci s dětmi s problémovým chováním v kolektivu a další. Zde se zdají poskytované služby dostačující a je důležité, aby se podařilo udržet financování těchto center i do budoucna.

Další speciální sociální služby např. pro děti spadající do rané péče, nebo osoby se specifickým postižením jsou poskytovány organizacemi, které sídlí mimo území DSO Broumovsko a do území dojíždí podle dohody s klienty nebo jejich zástupci.

Důležité služby sociální péče zajišťuje také Dětský domov v Broumově spojený s Mateřskou školou pro děti se speciálními potřebami a dále ZŠ Kladská, která se specializuje především na žáky se zvláštními vzdělávacími potřebami. Obě tato zařízení jsou krajská, tudíž pro DSO Broumovska bez finanční zátěže. Několik speciální tříd je i při ZŠ v Teplicích nad Metují, která je zřizovaná městem.

Zvláštní služby poskytuje i krajské zařízení Domov Dolní zámek, který se nachází v Teplicích nad Metují a poskytuje pobytové služby osobám se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, především alkoholu. V září 2012 byla zahájena jeho rozsáhlá rekonstrukce za účelem zkvalitnění služeb.

Asi nejzávažnějším problémem oblasti sociálních služeb v území ORP Broumov je jejich nerovnoměrné rozmístění ve zmiňovaném území. Registrovaná pečovatelská služba, stejně jako další sociální služby jsou primárně poskytovány ve městech a i přes všechnu snahu je složité dostat tyto služby i do okrajových obcí regionu. Většina obcí s počtem obyvatel pod 1000 tuto problematiku navíc neřeší koncepčně, ale vždy reaguje pouze na jednotlivý (nárazový) případ, který je nutný řešit, a to ať jde o seniory nebo o sociálně vyloučené občany. Problémem, který je obecný pro všechna témata, je vylidňování příhraničních a hůře dostupných oblastí regionu.

Sociálním službám musí být do budoucna věnována zvýšená pozornost. Ať už se jedná o pomoc seniorům, nepřizpůsobivým skupinám obyvatel se začleňováním do běžného života nebo pomoc rodinám a organizacím pro děti a mládež, všechny tyto aktivity musí být brány jako investice do budoucna.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem

návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců vedení obcí z území ORP a sociálního odboru MěÚ Broumov a vedoucích pracovníků některých zařízení sociálních služeb z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

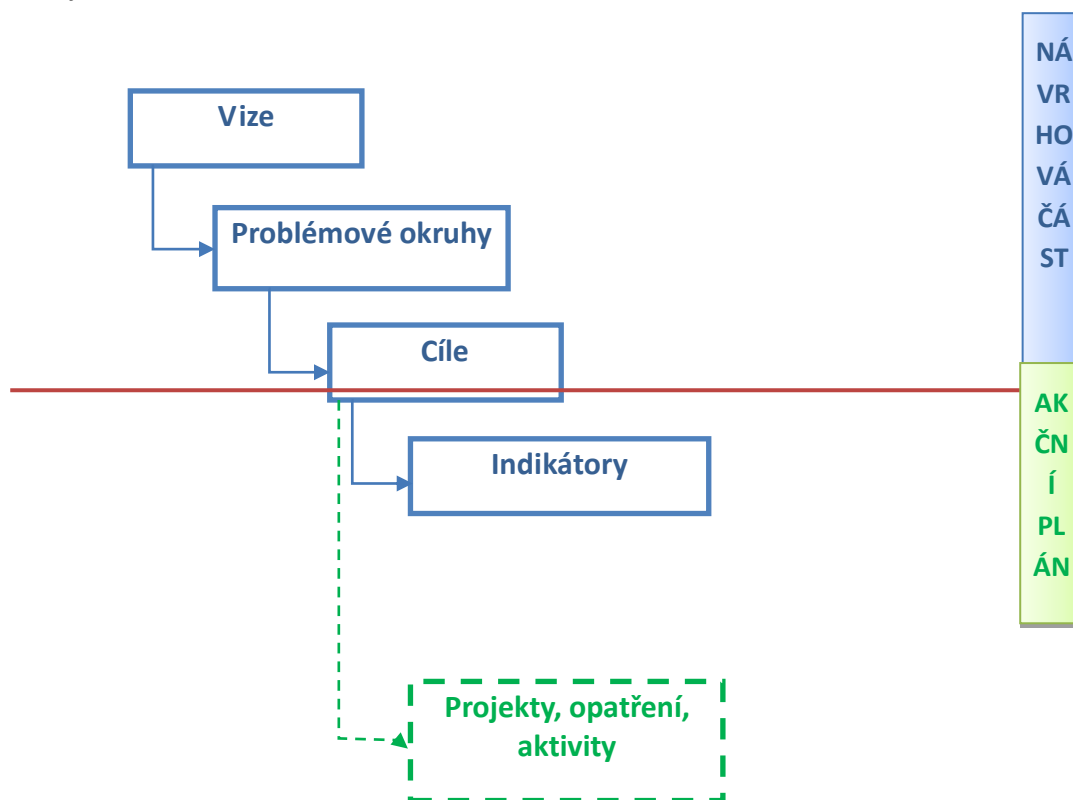
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce				
sociální služby	Problémový okruh 1: Informovanost o možnostech sociální péče		Problémový okruh 2: Financování a organizace péče o seniory	
	Cíl 1.1: Zrealizovat společnou informační kampaň	Cíl 1.2: Aktivizovat seniory k zapojení do veřejného života prostřednictvím senior akademie	Cíl 2.1: Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb	Cíl 2.2: Zvýšení kapacity domova pro seniory

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Broumovsko – region pro kvalitní život

Broumovsko je pro obyvatele i podnikatele atraktivním a rozvíjejícím se regionem stavícím na kvalitním životním prostředí, přitažlivé přírodě a velkém kulturním a historickém dědictví. Překonal ge-

grafickou oddělenost, těží z přeshraniční spolupráce s Polskou republikou a ze spolupráce všech klíčových složek v území.

DSO Broumovsko je pevný svazek 14 rovnoprávných a spolupracujících obcí, které společně zajišťují trvalý a udržitelný rozvoj území.

V rámci svazku funguje servisní centrum, které podporuje spolupráci uvnitř regionu. Kancelář DSO Broumovsko poskytuje servis samosprávám a ty tak efektivně hospodaří. Obce mají společné a dobře fungující odpadové hospodářství, vyřešené černé skládky a vysokou míru recyklace. Region má rozvinuté základní i střední školství, vyřešenu podporu zaměstnanosti a bezpečnost obyvatel. Zajišťuje potřebné sociální služby a řeší situaci sociálně slabých. Svým obyvatelům nabízí Broumovsko vyhovující síť občanské vybavenosti a dokáže se zodpovědně postarat o všechny věkové generace a využít jejich potenciál. Obyvatelé si váží prostředí, ve kterém žijí, a nacházejí v něm podmínky pro dobrý život.

Problémové okruhy

Původní návrh: Nerovnoměrné pokrytí celého území ORP sociální péčí

Pokrytí celého území SO ORP Broumov se sice z analýzy jeví jako nerovnoměrné, ale po diskuzi fokusní skupiny na toto téma se jako problém k řešení ukazuje spíše nedostatečná informovanost potenciálních klientů o možných sociálních službách, bohužel často způsobená nezájmem o informace potřebného druhu. Nově byl formulován problémový okruh:

Nová formulace: Informovanost o možnostech sociální péče

1) Věcné argumenty

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Sociální služby a zařízení sociálních služeb pomáhají lidem žít běžný důstojný život. Cílovou skupinou obyvatel jsou hlavně senioři, lidé se zdravotním postižením, rodiny s dětmi nebo lidé žijící z různých důvodů na okraji společnosti. Sociálním službám musí být do budoucna věnována zvýšená pozornost. Ať už se jedná o pomoc seniorům, nepřizpůsobivým skupinám obyvatel se začleňováním do běžného života nebo pomoc rodinám a organizacím pro děti a mládež, všechny tyto aktivity jsou investicí do budoucnosti.

Počet sociálních služeb v ORP Broumov je podle zjištění a potřeb území dostačující. Registrovaná pečovatelská služba se nachází v Broumově, v Teplicích nad Metují a v Meziměstí. Po dohodě a podle potřeb občanů zajišťují tyto pečovatelské služby i pro občany okolních obcí. Většina obcí ORP Broumov navíc nabízí svým občanům, především seniorům zajištění a rozvoz obědů, odvoz na nákupy, k lékaři, apod. V Broumově funguje pod záštitou občanského sdružení Začít spolu nízkoprahové centrum pro děti a mládež, které má za cíl předcházet sociálním a zdravotním rizikům a pomáhat při řešení nepříznivých sociálních situací formou diskuzí, skupinových aktivit, poradenství a organizaci volnočasových aktivit. Sdružení se snaží poskytovat i finanční a sociální poradenství pro dospělé osoby. Podobným zařízením je i občanské sdružení Romodrom, provozující Centrum pro rodinu, které nabízí podobný sortiment služeb. Obě sdružení se zaměřují především na místní romskou komunitu a na sociálně znevýhodněné rodiny. Dalším nízkoprahovým centrem je skupina Pevnost, která je provozována pod záštitou města Broumov a která se zaměřuje především na práci s dětmi s problémovým chováním v kolektivu a která se zaměřuje především na pořádání různých volnočasových aktivit, bohužel pro rok 2014 se na provoz této skupiny nepodařilo získat finanční prostředky a její činnost byla pozastavena. Z dalších sociálních služeb funguje v Broumově jako navazující služba Psychologická poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, kam pravidelně dojíždí psycholog ze sousedního ORP Náchod.

Na území ORP Broumov působí ještě další poskytovatelé sociálních služeb, které nemají sídlo v ORP Broumov. Jedná se o občanské sdružení Salinger pracující především s dětmi a mládeží v sociálně vyloučeném prostředí, v pěstounských rodinách apod. a dále Středisko pro ranou péči Liberec, o.p.s., které poskytuje pomoc rodinám dětí se zrakovým a kombinovaným postižením. Za zmínku jistě stojí i služby Mateřské školy, kterou zřizuje při Dětském domově kraj a která se zaměřuje na děti se speciálními vzdělávacími potřebami, především na děti s vadou řeči, ale i jiným zdravotním omezením. Další krajské zařízení, které poskytuje speciální vzdělávání je Základní škola Kladská v Broumově a speciální třídy má i Základní škola v Teplicích nad Metují.

Jako problematická se ukazuje nekoordinovanost jednotlivých aktivit a jejich poskytování pouze v některých částech území SO ORP Broumov. Malá osvěta mezi ekonomicky slabými a sociálně vyloučenými skupinami. Nevědí, co za služby mohou využívat (ekonomické poradenství, apod.).

A především malá informovanost mezi lidmi o možnostech využívat sociální služby. Většina lidí se o danou problematiku zajímá, až když je to „akutní“, a pak nevědí na koho, a kam se mají obrátit.

2) Příčiny problému

Obecný nezájem o sociální služby a problematiku pokud se to člověka přímo nedotýká. Většina potřebných ví, kam se obrátit, když potřebují sociální dávky, ale o problematiku možnosti sociální péče formou poradenství a terénních služeb nemají obvykle zájem. Lidé z okolí osob, které by mohli sociální péči potřebovat, netuší, že mohou dát podnět přímo odborům sociální péče.

3) Důsledky neřešení problému

Nízká životní úroveň seniorů, nízká životní úroveň sociálně slabých a vyloučených skupin, v extrémních případech i nárůst počtu osob žijících mezi většinovou společností.

Původní návrh: Nedostatečné zajištění péče o seniory

Analýza ukázala, že při současném demografickém vývoji je jeden Domov pro seniory na území SO DSO Broumov nedostačující, a tím je do budoucna ohrožena péče o seniory, kteří budou potřebovat

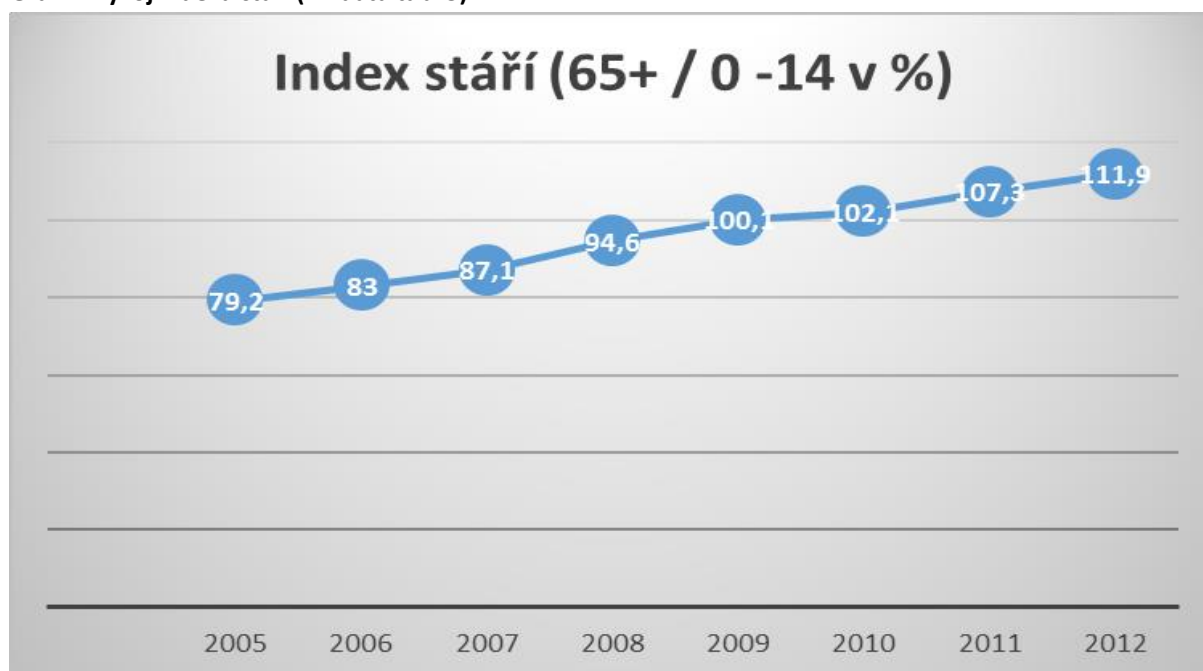
péči v pobytovém zařízení. Na území je dostatečná kapacita DPS (Domovů s pečovatelskou službou), které si zřizují některé obce, ale Domov pro seniory se stálou péčí je zde pouze jeden. Z diskuze fokusní skupiny ale vyplynulo, že jeho kapacita není v současné době plně využívána a i přes názor některých zúčastněných, v podstatě dostačující. Jako větší problém se ukázala problematika financování.

Nová formulace: Financování a organizace péče o seniory

1) Věcné argumenty

Negativní demografický vývoj, který na území SO DSO Broumov asi nejmýstižněji charakterizuje index stáří, který vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0 -14 let a který ve sledovaném období vzrostl 32,7 (viz graf ...), což jenom potvrzuje fakt, že jedinou výrazně rostoucí věkovou skupinou v ORP Broumov je skupina 65+ (nárůst o 600 obyvatel v této věkové skupině). Zároveň ve sledovaném období klesl počet obyvatel území ORP Broumov o 661 obyvatel, což je srovnatelné číslo s počtem obyvatel některé z obcí v území. Věkový průměr obyvatel území stoupl v tomto období o více než dva roky.)

Graf 4: Vývoj indexu stáří (viz data tab. 5)

Péče o seniory na území SO ORP Broumov je dle dostupných dat dostačující. Fungují zde domy s pečovatelskou službou, domov pro seniory a registrovaná pečovatelská služba, která se nachází ve městech Broumov, Teplice nad Metují a Meziměstí nabízí své služby i ostatním obcím v území. Jako problematické se ukazuje nevyvážené financování těchto služeb ve srovnání krajských a obecních zařízení, nedostatečná informovanost lidí v případě, že potřebují sociální péči pro sebe nebo své blízké, často způsobená jejich předchozím nezájmem. Snaha umístit své blízké rovnou do domova pro seniory bez předchozího řešení této péče prostřednictvím rodiny, osobní asistence nebo terénní pečovatelské služby.

2) Příčiny problému

Změny vztahů ve společnosti.

Dvojkolejnost financování domovů pro seniory. Rozdílný systém v případě, že domov důchodců zřizuje kraj a obec. Požadavek na obce přispívat na své obyvatele pokud je umístí do domova pro seniory zřizovaného jinou obcí a proti tomu umístění do krajského zařízení, kam již obce přispívat nemusí. V území SO ORP Broumov se jedná konkrétně o jediný Domov pro seniory, který zřizuje Město Broumov a z rozhodnutí zřizovatele požaduje spolufinancování na umístění seniorů od ostatních obcí v území. Nízká ochota obcí podílet se na financování míst v domově pro seniory. Nezájem o placené služby v oblasti sociální péče.

3) Důsledky neřešení problému

Nízká životní úroveň seniorů a někdy i jejich rodin, v případech kdy jeden z členů domácnosti musí zůstat doma, aby mohl poskytovat potřebnou péči potřebné osobě, a přijde tak o příjem ze zaměstnání. Ten je sice částečně nahrazen příspěvkem na péči, bohužel ne ale ve srovnatelné výši s úslou mzdou. Navýšení finančních výdajů na péči o seniory. Další zhoršování vztahů ve společnosti.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Informovanost o možnostech sociální péče
Cíl 1.1	Zrealizovat společnou informační kampaň
Popis cíle	Na území SO ORP Broumov existuje dostačující nabídka sociálních služeb, ale občané často z důvodu vlastního nezájmu nemají potřebné informace o tom, na koho se v případě potřeby obrátit. Vhodná, včasná a cílená informovanost by v mnoha případech pomohla předejít krizovým případům a nabídnout potřebným občanům informace o možnostech, jak včas a přínosně řešit jejich situaci. Vzhledem k tomu, že většina sociálních služeb je soustředěna do Broumova, popř. dalších měst území SO ORP Broumov jeví se společná kampaň celého území jako vhodný prostředek k zvýšení povědomí o dostupných sociálních službách.
Hlavní opatření	A.1 Právní analýza <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nejvhodnějšího typu kampaně v souladu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí a společném financování kampaně A.2 Ekonomická analýza <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu na informační kampaň B.1 Příprava kampaně <ul style="list-style-type: none"> • výběr vhodného typu kampaně (typ média) • výběr společnosti, která bude kampaň realizovat • výběr distribučních kanálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zvýšení informovanosti <ul style="list-style-type: none"> • Zrealizované informační kampaně • Zapojené typy informačních kanálů v informační kampani
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

Problémový okruh 1	Informovanost o možnostech sociální péče
Cíl 1.2	Aktivizovat seniory k zapojení do veřejného života prostřednictvím senior akademie
Popis cíle	Na území SO ORP Broumov dochází k výraznému stárnutí populace a vzhledem k tomu, že území tvoří 14 obcí z toho pouze tři města a jinak se jedná o malé obce, řada seniorů žije ve vlastních domech s hospodářstvím a s širším okolím se stýká jen v rámci nejbližších sousedských vztahů, popř. v rámci nutných návštěv obchodu, lékaře apod. Dochází tak k určité izolaci této věkové skupiny. K zapojení seniorů do veřejného života, zlepšení informovanosti o dalších možnostech, které mohou ve svém životě ještě využívat, jejich informovanosti o aktuálním dění ve společnosti o možných hrozbách, které se jich týkají, i o zájmovostech, které si sami určí, pomůže společné vzdělávání seniorů formou senior akademie, která bude zajišťovat vzdělávání na různých místech území SO ORP Broumov.
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nejvhodnějšího typu vzdělávání v souladu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí a společném financování vzdělávání seniorů <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu na vzdělávání seniorů <p>B.1 Příprava kampaně</p> <ul style="list-style-type: none"> • výběr vhodného typu vzdělávacích akcí • výběr společností/osob, které budou vzdělávání realizovat
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Zvýšení informovanosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspořádané akce v rámci senior akademie • Návštěvnost akcí pořádaných v rámci senior akademie
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

Problémový okruh 2	Financování a organizace péče o seniory
Cíl 2.1	Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb
Popis cíle	Území SO ORP Broumov se stává ze 14 obcí, z toho jsou tři města mající registrovanou pečovatelskou službu a zajišťující na základě smluv jednotlivých obcí péči o seniory i v přilehlých obcích v území. Většina ostatní sociálních služeb je soustředěna do Broumova jako správního centra území SO ORP Broumov. Pro zkvalitnění a zefektivnění nabídky těchto služeb a její lepší dostupnost všem občanům z území je potřeba sestavit společný komunitní plán sociálních služeb, na jehož sestavování se budou podílet spolu s odborníky zástupci všech obcí území SO ORP Broumov a který určí plán aktivit a nabídky na krátké i středně dlouhé období.

Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení postupu v souladu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí o společném postupu v oblasti sociálních služeb <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu na vytvoření komunitního plánu <p>B.1 Tvorba komunitního plánu</p> <ul style="list-style-type: none"> • sestavení pracovního týmu • plán tvorby • stanovení priorit
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Rozšíření nabídky péče o seniory</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nabídka různých druhů péče o seniory • Vytvoření komunitního plánu • Subjekty zapojené do tvorby a aktualizace komunitního plánu
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

Problémový okruh 2	Financování a organizace péče o seniory
Cíl 2.2	Zvýšení kapacity domova pro seniory
Popis cíle	<p>Na území SO ORP je pouze jeden Domov pro seniory, který poskytuje i potřebné sociální služby. Nachází se v Broumově a je zřizován městem. Z výročních zpráv vyplývá, že jeho kapacita je po většinu času plně využita, s výjimkou krátkých období, kdy se uvolní i několik lůžek. Na základě šetření mezi dotčenými pracovníky v území se kapacita Domova pro seniory jeví spíše jako nedostačující a vzhledem k demografickému vývoji je potřeba začít pracovat na možnostech jejího navýšení. Zároveň je potřeba nastavit jasná pravidla pro přijímání osob z celého území SO ORP Broumov.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení postupu v souladu s platnou legislativou • smlouva o spolupráci obcí o společném postupu • dohoda o financování <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava rozpočtu a zmapování finanční náročnosti • zpracování variantních řešení navýšení kapacity Domova pro seniory <p>B.1 Plán realizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení společného postupu • výběr vhodné varianty řešení • výběr realizační firmy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Rozšíření nabídky péče o seniory</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navýšení kapacity Domova pro seniory • Uživatelé Domova pro seniory
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

4.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Informovanost o možnostech sociální péče		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Zrealizované informační kampaně		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	1	1
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~
Popis měřítka:	Zrealizovat kampaň s cílem dostat mezi potřebné skupiny a jejich rodiny dostatek informací o možnostech sociální péče.		
Metodika a výpočet:	Výpočet kolik kampaní proběhlo ve sledovaném období.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Cíl 1.1	Zrealizovat společnou informační kampaň		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Zapojené typy informačních kanálů v informační kampani		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	2	4
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~
Popis měřítka:	Pro zlepšení informovanosti je potřeba vybrat a uvést do provozu více informačních kanálů (tištěné letáky a katalogy, webové stránky, zprávy v médiích), aby informační kampaň postihla co největší počet nejen potencionálních uživatelů, ale aby pomohla zvýšit povědomí široké veřejnosti o celé problematice.		
Metodika a výpočet:	Prověření kolik a jakých typů informačních kanálů bylo a je využíváno.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Cíl 1.2	Aktivizovat seniory k zapojení do veřejného života prostřednictvím senior akademie		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	Uspořádané akce v rámci senior akademie		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~0~~	2	4
Skutečnost	0	~~0~~	~~0~~
Popis měřítka:	Pro zkvalitňování života seniorů je potřeba udržet seniory v aktivním zapojení či je aktivně zapojit do veřejného života.		

	K vzbuzení zájmu by měly pomoci vhodně připravené přednášky pro seniory, které by jim přinášely zajímavé informace z oblastí života, které jsou pro ně důležité a zároveň by jim pomohly zorientovat se v aktuálním dění a změnách ve společnosti.
Metodika a výpočet:	Výpočet (součet uspořádaných akcí).
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.

Cíl 1.2	Aktivizovat seniory k zapojení do veřejného života prostřednictvím senior akademie		
Číslo indikátoru	1.2.2		
Název indikátoru	Návštěvnost akcí pořádaných v rámci senior akademie		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		60	120
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pro zkvalitňování života seniorů je potřeba udržet seniory v aktivním zapojení či je aktivně zapojit do veřejného života. K vzbuzení zájmu by měly pomoci vhodně připravené přednášky pro seniory, které by jim přinášely zajímavé informace z oblastí života, které jsou pro ně důležité a zároveň by jim pomohly zorientovat se v aktuálním dění a změnách ve společnosti.		
Metodika a výpočet:	Výpočet (součet účastníků akcí).		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření.		

Problémový okruh 2	Financování a organizace péče o seniory		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Nabídka různých druhů péče o seniory		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	3
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Prověření, zda a jakým způsobem se mění nabídka a organizace péče o seniory v území (domov pro seniory, terénní pečovatelská služba, osobní asistence).		
Metodika a výpočet:	Výpočet (rozdíl mezi výchozím a koncovým stavem) a sledování, jaké druhy péče o seniory (PS, OA, DPS, DZR, apod.) jsou v území poskytovány popř. Jejich kapacita.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření		
Cíl 2.1	Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	Vytvoření komunitního plánu		

Metodika a výpočet:	Výpočet (kapacita pobytového zařízení).
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření (výroční zpráva zařízení, RPSS).

Cíl 2.2	Zvýšení kapacity domova pro seniory		
Číslo indikátoru	2.2.2		
Název indikátoru	Uživatelé Domova pro seniory		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán		36	40
Skutečnost	30		
Popis měřítka:	Při současném demografickém vývoji je nutné do budoucna navýšit kapacitu míst v domově seniorů, aby byla zajištěna dostatečná péče stárnoucími potřebným občanům v území SO ORP Broumov. V rámci naplňování indikátoru bude sledován počet uživatelů Domova pro seniory.		
Metodika a výpočet:	Výpočet (rozdíl výchozího a konečného stavu).		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření (výroční zpráva zařízení).		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Starosta obce Božanov
Starosta města Broumov
Starosta města Teplice nad Metují
Vedoucí sociálního odboru MěÚ Broumov

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění

cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zrealizovat společnou informační kampaň	Starosta obce Božanov
1.2	Aktivizovat seniory k zapojení do veřejného života prostřednictvím senior akademie	Starosta obce Božanov
2.1	Vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb	Starosta obce Božanov
2.2	Zvýšení kapacity domova pro seniory	Starosta obce Božanov

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Zrealizované informační kampaně	Starosta obce Božanov
1.1	Zapojené typy informačních kanálů v informační kampani	Starosta obce Božanov
1.2.1	Uspořádané akce v rámci senior akademie	Starosta obce Božanov
1.2.2	Návštěvnost akcí pořádaných v rámci senior akademie	Starosta obce Božanov
2	Nabídka různých druhů péče o seniory	Starosta obce Božanov
2.1.1	Komunitní plán	Starosta obce Božanov
2.1.2	Subjekty zapojené do tvorby a aktualizace komunitního plánu	Starosta obce Božanov
2.2.1	Navýšení kapacity Domova pro seniory	Starosta obce Božanov
2.2.2	Uživatelé Domova pro seniory	Starosta obce Božanov

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje

financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Oblast „Sociální služby“ se nejen vzhledem k dlouhodobému demografickému trendu, ale i vzhledem ke svému zaměření jeví jako oblast důležitá a velmi vhodná pro spolupráci obcí ležících v území SO ORP Broumov. Vzhledem ke stárnutí populace a odchodu mladých lidí s perspektivou z území SO ORP Broumov je potřeba zaměřit se na tuto oblast tak, aby jednak poskytovala dostatečné služby a podmínky seniorům, kteří jsou často odkázáni na pomoc druhých, a zároveň nabízela dostatečnou podporu i sociálně slabší skupině obyvatelstva a vyloučeným skupinám, jejichž životní úroveň je často velmi nízká. Prevence a dostatečná informovanost o možnostech dostupné sociální péče a podpora při řešení krizových situací by mohla pomoci předejít některým jevům spojeným se sníženým společenským uplatněním a pocitem vyloučení ze společnosti u obou těchto skupin. Data a výstupy shromážděné v analytické části ukázaly, že rizikem v oblasti „Sociálních služeb“ je nízký zájem obyvatelstva o tuto problematiku. Potřebné skupiny obyvatel a jejich blízcí často nevědí, jak postupovat v případě, kdy se do krizové situace dostanou. Konkrétnějším problémem vyplývajícím z nashromážděných dat je nedostatečná kapacita Domova pro seniory, který je v celém území SO ORP Broumov pouze jeden. K řešení této problematiky je potřeba ovšem komplexnější přístup nejen v rámci spolupráce obcí v území, ale především pak spolupráce na společném řešení se zástupci Královéhradeckého kraje.

Všechny výstupy analytické části byly vyhodnoceny a následně zpracovány do nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly upřesněny po ověření ve fokusních skupinách. Stěžejním bodem návrhové části bylo vydefinování cílů ve vymezených problémových tématech. Ze stanovených cílů vyplývá doporučení zaměřit se na informovanost, ať již formou cílených informačních kampaní nebo formou cíleného vzdělávání a aktivizace seniorů. Dalším důležitým krokem je vypracování a především implementace společného komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Broumov. Rozšíření kapacity stávajícího Domova pro seniory by mohlo být alespoň dočasným řešením, do budoucna však bude potřeba zaměřit se na toto téma intenzivněji a pokusit se ve spolupráci s dalšími zainteresovanými institucemi najít řešení, které bude vyhovovat všem a odpovídat i potřebám a nárokům seniorům, jejichž počet neustále narůstá. Podrobně popsání cíle byly doplněny o konkrétní návrhy k jejich realizaci a nyní je potřeba vybrat ty cíle, na které se obce při své spolupráci zaměří nejdříve. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. I přes svou složitost jsou „Sociální služby“ důležitým tématem pro území SO ORP Broumov, kde může spolupráce obcí přinést řadu vhodných řešení, které budou mít vliv na kvalitu života nejen dotčených skupin a jejich blízkých, ale i na zlepšení životních podmínek v celém území.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie vznikala postupně na základě metodiky dané expertním týmem projektu. Analytické podklady vycházejí především z dat poskytnutých SMO ČR, ČSÚ, MPSV ČR a jednotlivými zařízeními sociální péče, které se v území nacházejí (výroční zprávy). Další potřebná data a důležité informace byly poskytnuty odborem sociální péče v Broumově a u měst, která zřizují pečovatelskou službu přímo pracovníky této služby nebo jejich nadřízenými.

Získaná data byla vyhodnocena a použita pro vytyčení problémových okruhů, které byly dále diskutovány na pracovních týmech a se starosty jednotlivých obcí. Konečná podoba problémových okruhů,

které vznikla po schůzce fokusní skupiny byla dále rozpracována do jednotlivých cílů, na které se zaměřuje návrhová část dokumentu. Fokusní skupina byla sestavena tak, aby v ní měli zastoupení všechny důležité složky systému sociální péče, které v území SO ORP Broumov působí. Odborné názory těchto zástupců byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

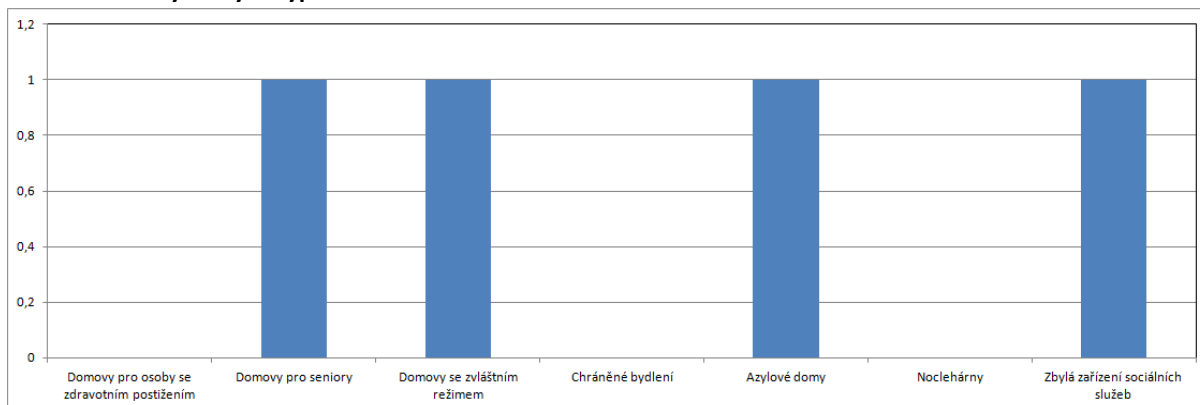
4.5. Přílohy k tématu 2.: sociální služby

4.5.1. Seznam zkratk

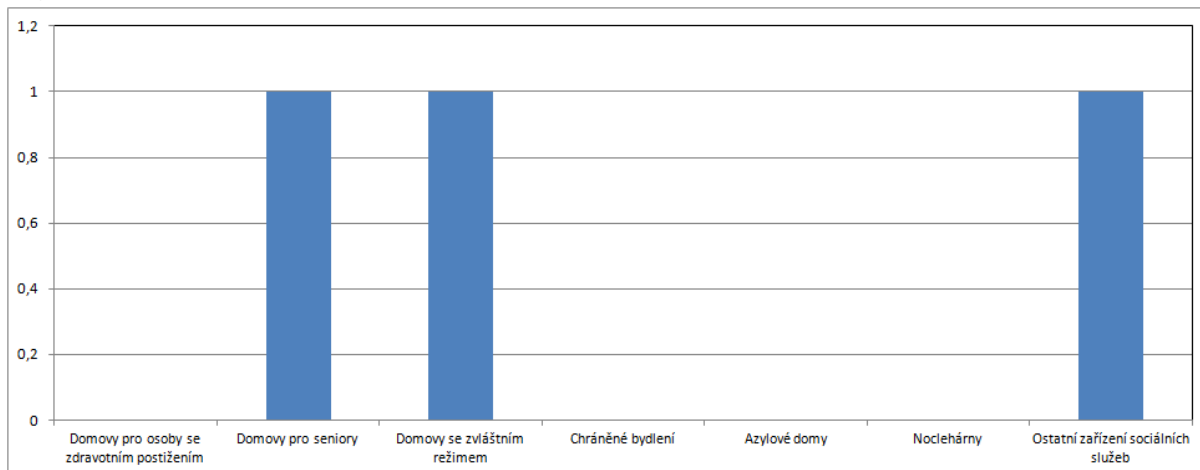
ČSÚ	Český statistický úřad
DPS	domov s pečovatelskou službou
DS	domov pro seniory
DZR	domov se zvláštním režimem
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OA	osobní asistent
ORP	obec s rozšířenou působností
PS	pečovatelská služba
RUD	rozpočtové určení daní
SMO	Svaz měst a obcí
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností

4.5.2. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

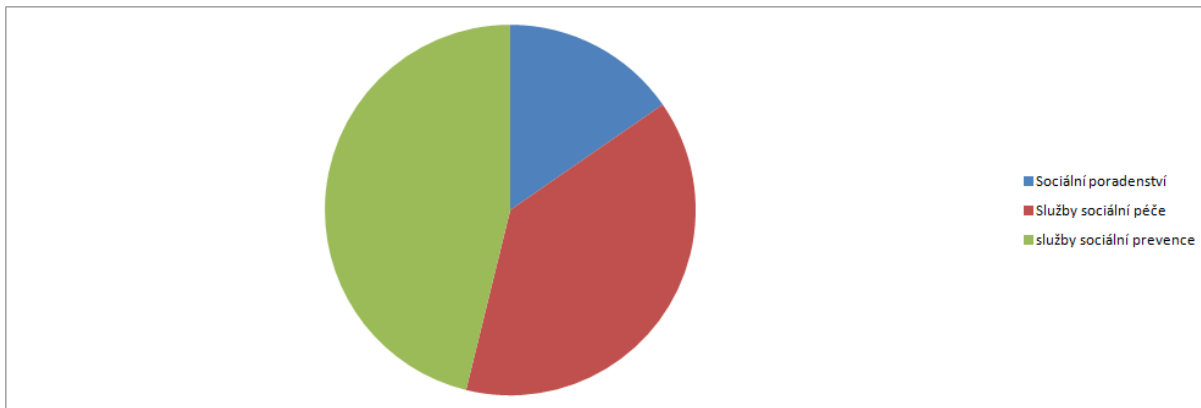
Graf 5: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

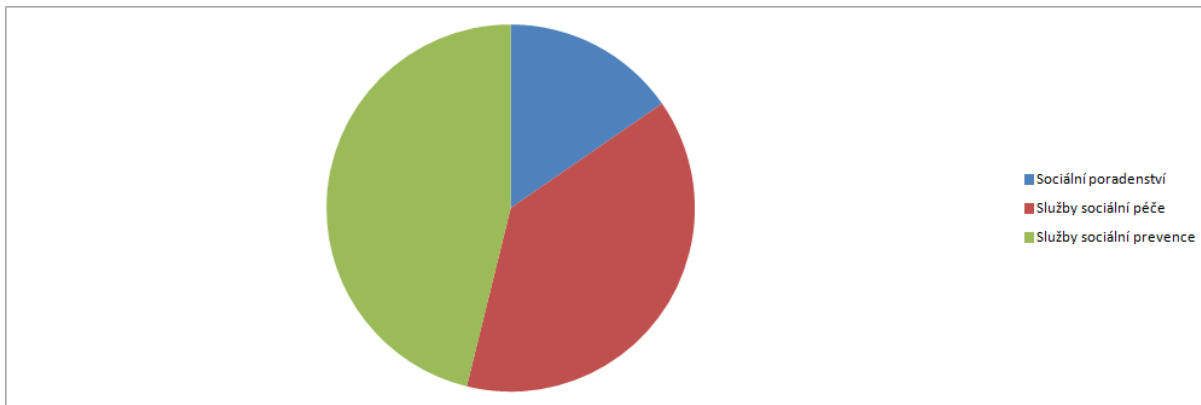
Graf 6: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

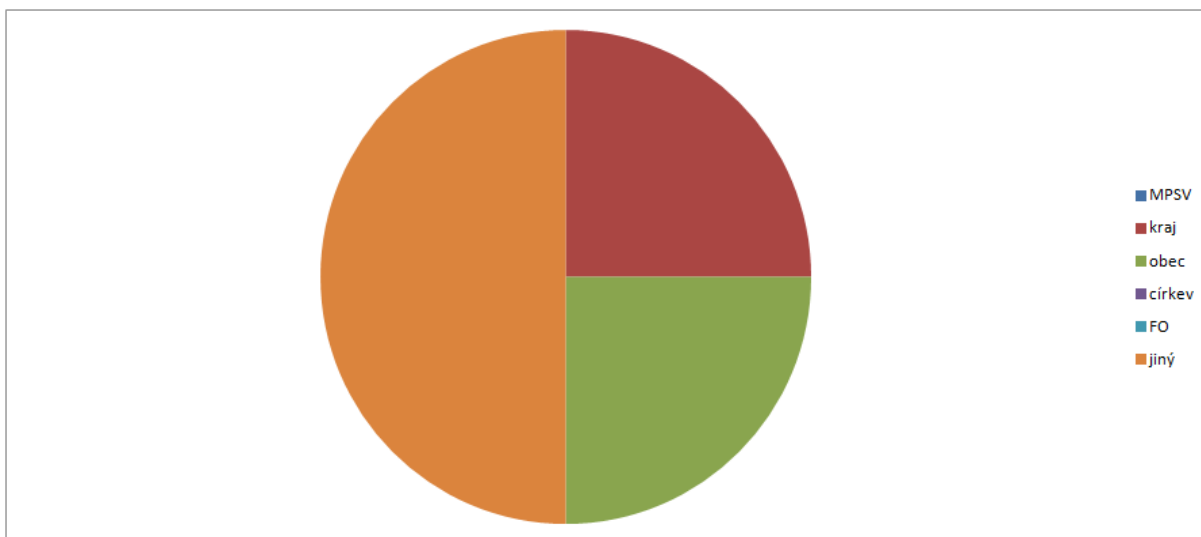
Graf 7: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

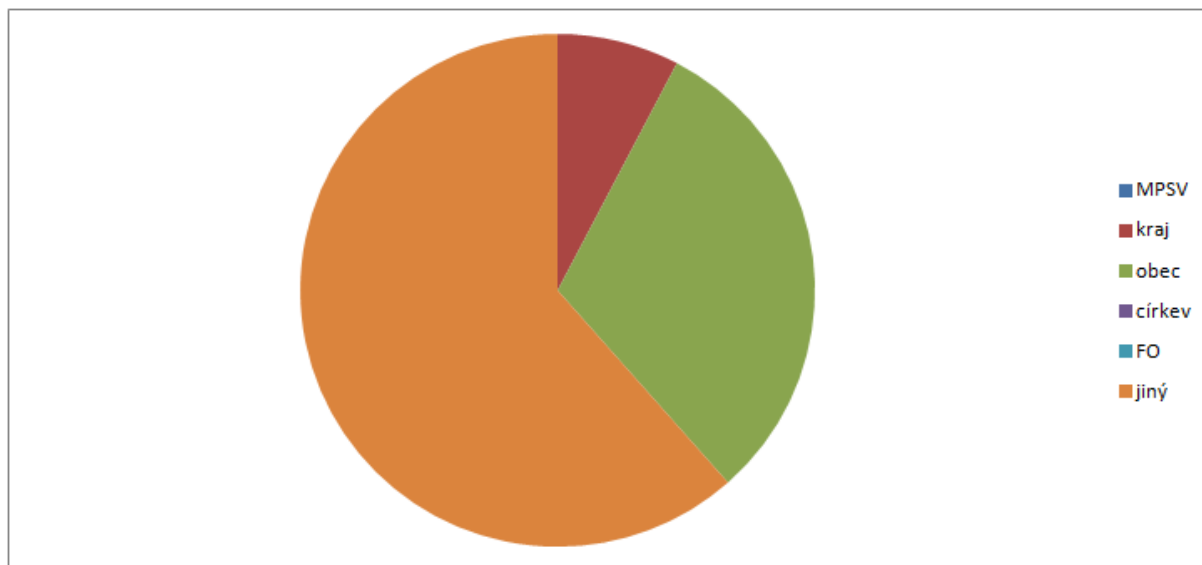
Graf 8: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

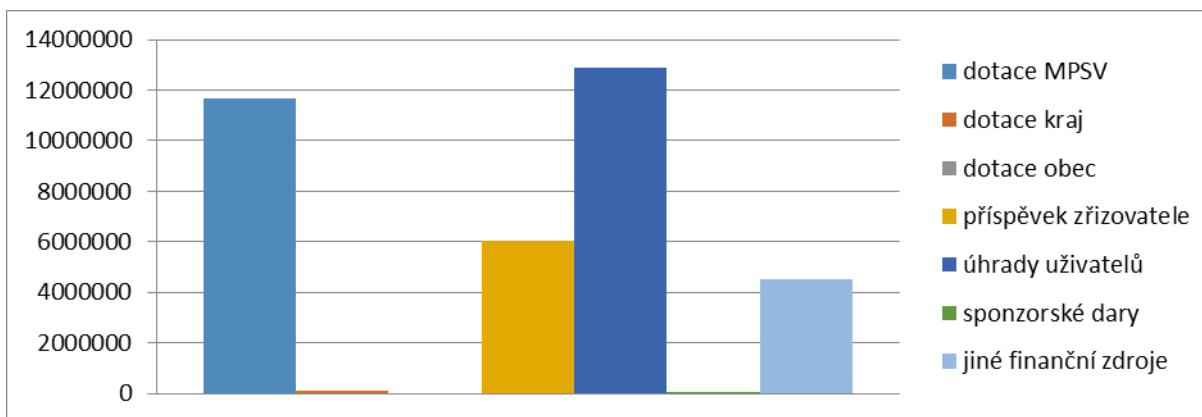
Graf 9: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

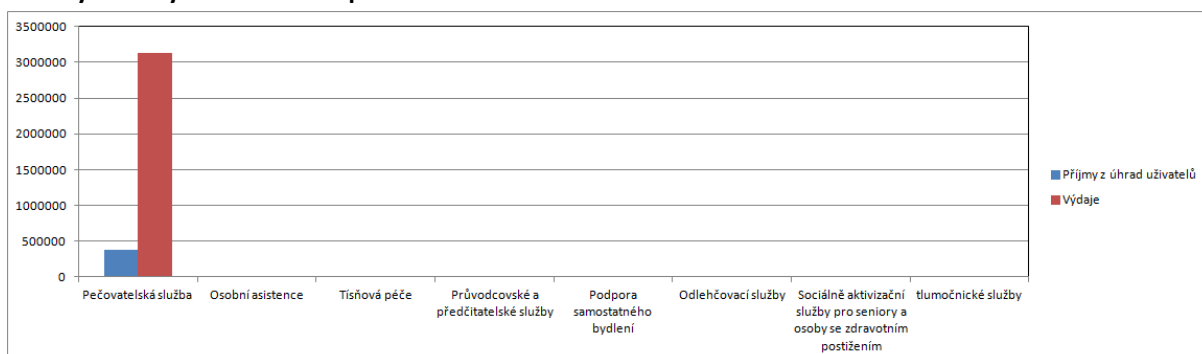
Graf 10: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

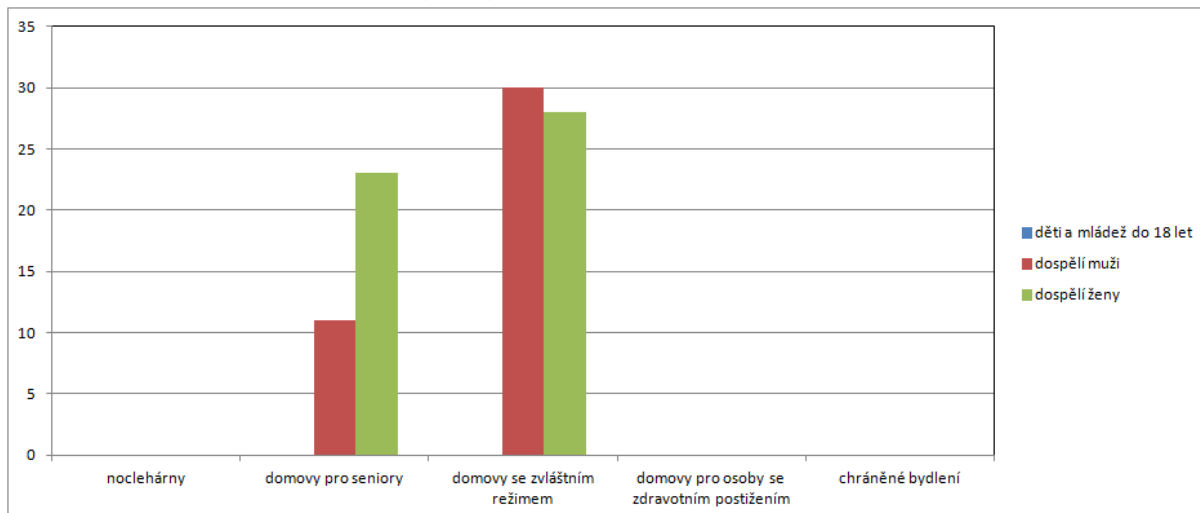
Graf 11: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

Graf 12: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Graf 13: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Obec, jako malý územní celek, nemá příliš možností v zaběhnutém systému odpadového hospodářství něco zásadně měnit. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Problémy v oblasti odpadového hospodářství:

FINANČNÍ: Neplacení příspěvků na nakládání s odpadem, nemožnost kontroly množství fakturovaného odpadu (vážení), neexistence konkurenčního prostředí, občané obcí, které mají známkový systém, odvázejí svůj odpad do jiných obcí, aby ušetřili na nákupu známek

TŘÍDĚNÍ: Nedostatečné třídění, znehodnocování separovaného odpadu špatně vytříděným, odkládání velkoobjemového, směsného nebo nebezpečného odpadu u kontejnerů na separovaný odpad, nemožnost třídění biologicky rozložitelného odpadu

SKLÁDKY: černé skládky a jejich likvidace

KRIMINALITA: krádeže vytříděného elektroodpadu a kovů a s tím související poškozování nádob na separovaný odpad

RŮZNÉ: velikost svozových vozidel - velká vozidla poškozují obecní komunikace

DSO Broumovsko v oblasti odpadového hospodářství spolupracuje na dílčích projektech, jednání se svozovou firmou ale vede každá obec zvlášť.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

V ORP Broumov sváží odpad jedna svozová firma - Marius Pedersen a.s.

Ceny za svoz odpadu si jednotlivé obce vyjednávají se svozovou firmou samy. Vyjednané podmínky jsou rozdílné - liší se jak samotnými cenami, tak způsobem, jakým jsou tyto ceny určeny.

Některé obce platí poplatek "tarifně" dle počtu obyvatel - je vypočítán jako cena za svoz odpadu od jednoho občana obce krát počet obyvatel obce. Většina obcí platí za svezenu tunu odpadu. Jedna obce - Verněřovice - má známkový systém. Poplatky za svoz odpadu, který platí občané jednotlivých obcí, se pohybují od 250 Kč do 750 Kč za osobu. Při včasné platbě ale obce poskytují významnou slevu, některé z obcí poskytují slevu dětem a mladým lidem do 15 let nebo těm občanům, kteří dlouhodobě pobývají v zahraničí.

Průměrný příjem činí 436 Kč/obyvatele, nejvyššího příjmu je dosahováno v Hejtmánkovicích, nejnižšího v Jetřichově. Průměrné náklady činí 708 Kč/obyvatele, nejvyšší jsou u Adršpachu 981 Kč/ob, nejnižší ve Verněřovicích 115 Kč/ob. Některé obce mají pronajmuty nebo bezplatně zapůjčeny kontejnery na separovaný odpad od svozové firmy.

Průměrný náklad pro tříděný sběr využitelných odpadu byl v roce 2012 132,0 Kč/obyvatele nebo 4 517,3 Kč/t odpadu. (medián) Jednotkové náklady na tříděný sběr se liší dle velikosti obce. Náklady na svoz a likvidaci jsou nejvyšší pro nejmenší obce do 500 obyvatel a pak pro města nad 50 000 obyvatel. Obce ve velikostní skupině pod 500 obyvatel platí za 1 tunu separovaného odpadu průměrně 4 842,6 Kč, obce ve velikostní skupině 501 – 1000 obyvatel platí průměrně 4 594,5 Kč/t. Obce ve velikostní skupině 1001 – 4000 obyvatel platí průměrně 4 203,2 Kč/t a obce od 4 001 – 10 000 obyvatel 4 117,0 Kč/t. Největší rozdíly v jednotkových nákladech vykazuje skupina nejmenších obcí do 500 obyvatel. Průměrné náklady v Královéhradeckém kraji jsou 4 194 Kč/t. Území SO ORP Broumov má jednotkové náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů vyšší než ORP Trutnov, Vrchlabí a Jaroměř a nižší než ORP Hradec Králové, Kostelec nad Orlicí, Rychnov nad Kněžnou, Nový Bydžov, Hořice a Dvůr Králové nad Labem. (Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012), Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s. (IURMO), Praha 2013, str. 6 - 10)

Směsný komunální odpad ze všech obcí je svážen firmou Marius Pedersen a.s., a skládkován na skládce firmy v Křivčicích a Rtyni v Podkrkonoší (obě SO ORP Trutnov). V současné době je separovaný

komunální odpad svážen svozovou firmou Marius Pedersen a. s., dotřídován na dotřídovací lince firmy v Heřmánkovicích a všechny předáván dále k materiálovému využití - sklo firmě AMT s.r.o., plasty například firmám Transform a.s., PETKA CZ a.s., WANSIDA Int. s.r.o.. Papír se předává k materiálovému využití do Polska. Kovy jsou předávány firmě Pumr Václav na materiálové využití (zdroj: Marius Pedersen a.s., středisko Broumov)

Separovaný biologicky rozložitelný komunální odpad se v roce 2014 v obcích ORP Broumov nesváží. Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Sběrné dvory povolené krajským úřadem a sběrná místa povolená obcí na území ORP, současný stav

Tabulka 72: Sběrné dvory povolené krajským úřadem a sběrná místa povolená obcí na území ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky svozové firmy, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Marius Pedersen a.s.	Barvířské náměstí 4	Broumov	573922		Soukromé
2.	Marius Pedersen a.s.	Heřmánkovice	Heřmánkovice	574058	2000,00	Soukromé
3.	Město Teplice nad Metují	Aloise Jiráska 131	Teplice nad Metují	574538	330,00	Obecní
4.	Město Meziměstí	Ul. 5. května	Meziměstí	574252		Obecní, sběrné místo

Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Tabulka 73: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky svozové firmy, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Pumr Václav	Jetřichov 113	Jetřichov	574155		Soukromé
2.	Pumr Václav	Jetřichov 113	Jetřichov	574155		Soukromé
3.	Marius Pedersen a.s.	Heřmánkovice	Heřmánkovice	574058	2000,00	Soukromé
4.	LUTOMA s.r.o.	Hejtmánkovice 19	Hejtmánkovice	574031	2000,00	Soukromé

Sběrné dvory a sběrná místa v území provozuje firma Marius Pedersen a.s. v Broumově a Heřmánkovicích, z obcí provozují svůj sběrný dvůr Teplice nad Metují. Město Meziměstí provozuje sběrné místo. Všechny obce kromě Broumova a Meziměstí využívají mobilního sběru velkoobjemového odpadu. Výkupny odpadů provozují Marius Pedersen a.s. v Heřmánkovicích, Lutoma s.r.o. v Hejtmánkovicích a Pumr Václav v Jetřichově.

Třídící linky na území ORP, současný stav

Tabulka 74: Třídící linky na území ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky firem, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Marius Pedersen a.s.	Heřmánkovice	Heřmánkovice	574058	2000,00	Soukromé
2.	Broumovské stavební sdružení s.r.o.	Hejtmánkovice	Hejtmánkovice	573922	15,00	Soukromé

Třídící linku, kterou provozuje v území Marius Pedersen a.s. v Heřmánkovicích, využívají všechny obce ORP Broumov. Dle vyjádření obchodního náměstka divize střední Čechy svozové firmy Marius Pedersen a.s. pana ing. Františka Šimánka dokončuje náhodská provozovna firmy budování nové třídící linky jako součást nového střediska pro komplexní nakládání s odpady v obci Rychnovek pro oblast cca 200 000 občanů a zahrnující působnost od Broumova po Rychnov nad Kněžnou. Po uvedení nového zařízení do provozu vyhodnotí firma, zda bude efektivnější přepravovat separované odpady z Broumova do Rychnovku, či zda bude výhodnější vzhledem k dopravní vzdálenosti a dopravním podmínkám ponechat třídící linku v Heřmánkovicích v provozu.

Druhým zařízením, které provozuje Broumovské stavební sdružení s.r.o., je recyklační linka pro odpad ze stavebnictví.

Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Tabulka 75: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky firmy, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	EURO EKOSERVIS a.s.	Heřmánkovice	Heřmánkovice	574058	Soukromé	bioplynová stanice
2.	Eko Broumovsko s.r.o	Křinice	Křinice	574171	Soukromé	kompostárna

Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Tabulka 76: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky firem, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Bioplynová stanice - Zemědělské družstvo Ostaš	Žďár nad Metují čp. 141	Žďár nad Metují	574686	Soukromé	bioplynová stanice
2.	Vacek Pěkov, s.r.o.	Pěkov 31	Police nad Metují	574341	Soukromé	bioplynová stanice

Momentálně na území ORP Broumov funguje pouze bioplynová stanice v Heřmánkovicích, žádné zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem ale na území není. V blízké době se předpokládá otevření kompostárny provozované soukromníkem v Křinčicích. V této kompostárně bude kompostován odpad z veřejných ploch a zahrad. Obce do jednání s provozovatelem budoucí kompostárny vstoupily.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

V současné době se na území ORP žádná spalovna nevyskytuje a ani se její výstavba neplánuje.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Tabulka 77: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Pražské služby, a.s.	Průmyslová 615/32	Praha-Malešice	500224	310000	273593	zařízení pro energetické využití ZEVO (KO)
2.	Termizo, a.s.	Třída Dr. M. Horákové 571/56	Liberec	556904	96000	97051	spalovna
3.	Sako Brno, a.s.	Jedovnická 2	Brno	551058	248000	207063	spalovna
4.	Fakultní nemocnice Hradec Králové	Sokolská 581	Hradec Králové	569810	1000	987	spalovna NO

5.	Oblastní nemocnice Trutnov a.s.	M.Gorkého 77	Trutnov	579025	1000	135	spalovna NO
----	---------------------------------	--------------	---------	--------	------	-----	-------------

Na území ORP se žádná spalovna nenachází a ani se s velkou pravděpodobností odpady z ORP Broumov v žádné spalovně nespalují. Všechny vyjmenované spalovny jsou soukromé, spalovny nemocnic jsou určeny ke spalování nemocničního odpadu, komunální odpad nespalují.

Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Na území ORP Broumov nejsou v provozu žádné skládky odpadů.

Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Tabulka 78: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky firem, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Společnost Horní Labe a.s. Skládky Kryblice II	Bohuslavice 226	Trutnov	579025	OO	projektovaná kapacita 10 000 000 m ³	Soukromé
2.	Marius Pedersen a.s.	Křovice	Dobruška	576271	OO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu na 4 - 14 let	Soukromé
3.	SKLÁDKA POD HALDOU s. r. o.	Na Rovni 849	Rtyně v Podkrkonoší	579637	OO	v provozu	Soukromé

Kapacita skládek je uvedena dle odhadů provozovatelů, ti však předpokládají prodloužení lhůt s ohledem na pokles ukládaných odpadů v budoucnu.

Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Tabulka 79: Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav (zdroj: vlastní šetření, webové stránky firem, konzultace s obcemi)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Společnost Horní Labe a.s. Sklárka Krybllice II	Bohuslavice 226	Trutnov	579025	Všechny obce ORP Broumov	Soukromé
2.	Marius Pedersen a.s.	Křovice	Dobruška	576271	Všechny obce ORP Broumov	Soukromé
3.	SKLÁDKA POD HALDOU s. r. o.	Na Rovni 849	Rtyně v Podkrkonoší	579637	Všechny obce ORP Broumov	Soukromé

Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

V současné době jsou v blízkosti ORP Broumov sklárky v Krybllicích a Rtyni v Podkrkonoší (obě ORP Trutnov) a sklárka v Křivicích (ORP Dobruška). Sklárky v Křivicích a Krybllicích patří pod firmu Marius Pedersen a.s.

Doplňující informace - černé sklárky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Problémy s černými sklárkami mají tyto obce: Hynčice, Broumov, Meziměstí, Hejtmánkovice, Otovice, Martínkovice, Verněřovice a Šonov.

Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Tabulka 80: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	17 458,42	18 808,35	7 114,59	15 129,65	15 251,47	13 066,80
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 846,73	3 207,75	800,88	433,37	914,83	360,25
Celková produkce (OO a NO)	19 219,52	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05

Produkce nebezpečných odpadů: Ve srovnání s rokem 2000 došlo v roce 2008 k výraznému nárůstu množství nebezpečného odpadu o více než 73 %. Od roku 2009 však již produkce nebezpečných od-

padů kontinuálně klesá, v roce 2012 na hodnotu o 80 % nižší než v roce 2000. Výkyvy mezi lety 2008 a 2009 jsou s velkou pravděpodobností způsobeny evidenční chybou.

Celková produkce odpadů: Ve srovnání s rokem 2000 klesá také celková produkce odpadů - na konci sledovaného období v roce 2012 poklesla produkce odpadů o 30 % ve srovnání s rokem 2010. Avšak i u tohoto ukazatele pozorujeme v roce 2008 navýšení.

CÍLE POH ČR: Trend produkce odpadu v ORP Broumov se z pohledu cílů POH ČR jeví jako pozitivní - snižování měrné produkce NO o 20 % ve srovnání s rokem 2000. V posledních 4 letech se v ORP produkuje o 84 - 92 % nebezpečných odpadů méně.

Pro podrobnější data viz Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Tabulka 81: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012 (zdroj: Databáze ISOH – MŽP, CENIA)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Broumov	16 667	150,15	9,01	6 320,08	379,20	6 470,22	388,21
Královéhradecký kraj	552 946	6 848,02	12,38	256 859,01	464,53	263 707,03	476,91

V tabulce 81 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012 vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 48 % z celkové produkce odpadů vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 42 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 52 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Královéhradecký kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 3,13 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 154,6 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 82: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	5,67	0,22	0,16	0,09	0,11
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	4,27	3,36	3,34	0,07	178,67
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	3,77	2,78	9,62	17,08	19,22
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,00	0,00	3,07	0,00	1,10
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,65	1,75	0,34	0,30	0,52
07	Odpady z organických chemických procesů	84,39	100,57	154,82	89,10	0,02
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	7,97	11,01	15,83	14,61	16,09
09	Odpady z fotografického průmyslu	1,28	2,02	1,93	2,19	1,42
10	Odpady z tepelných procesů	16,58	26,78	6,70	27,42	31,84
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	0,00	0,39	0,35	0,04	0,00
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	15,43	12,32	70,39	44,64	83,80

13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	1 032,49	50,03	21,05	31,78	38,01
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	1,46	1,48	0,54	0,94	0,82
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	2 059,10	476,86	635,81	1 426,71	1 544,11
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	1 933,18	630,09	422,89	341,94	312,99
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	8 284,67	3 128,79	8 579,38	8 475,29	4 693,71
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	25,93	26,93	19,45	23,14	32,16
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	330,30	249,60	113,95	96,64	532,97
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	8 208,95	3 190,51	5 503,39	5 574,30	5 939,51
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05

Zhodnocení množství zastoupení skupin odpadů na území ORP Broumov podle roku 2012

Množstevně nejvíce zastoupené odpady jsou odpady komunální - tedy odpady domácností a z drobné živnostenské činnosti a odpady ze stavební činnosti - kódy Katalogu odpadů 20 a 17.

Ze skupiny kódu Katalogu odpadů 15 "Odpadní obaly, absorpční činidla etc." jsou nejvíce zastoupeny obaly - plasty, papír a lepenka a sklo.

Ze skupiny kódu Katalogu odpadů 19 "Odpady ze zařízení na zpracování odpadu etc." jsou z více než poloviny zastoupeny kaly z čištění komunálních odpadních vod.

5 druhů odpadů, které byly v roce 2012 hmotnostně nejvíce zastoupené:

- 1) Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru
- 2) Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)
- 3) Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené
- 4) Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely
- 5) Odpady v tomto katalogu jinak neurčené

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty pocházejí z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze jsou založeny na rozdílném sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o smíšeném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Tabulka 83: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05
Celková produkce KO	9 301,63	3 645,08	6 126,53	6 986,28	7 465,93
Celková produkce SKO	7 149,70	2 427,77	4 525,99	4 342,92	4 671,99

V roce 2009 je vykazován výrazný pokles produkce odpadů, který je s velkou pravděpodobností způsobený chybou ve vykazování odpadů. Od roku 2010 produkce komunálního odpadu roste. Od roku 2010 také stabilně roste měrná produkce odpadu, ačkoli ještě nedosahuje hodnot z roku 2008. Trend se tedy z pohledu cílů POH ČR jeví jako negativní. Více k měrné produkci odpadu viz příloha č. 3.

Tabulka 84: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012 (zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Broumov	16 667	4 303,74	258,22	3 445,61	206,73	192,55
Královéhradecký kraj	552 946	181 948,86	329,05	107 270,83	194,00	200,74

V tabulce 84 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 58 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 74 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 42 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 111,38 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 3,52 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH

jsou započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Zhodnocení množstevního zastoupení skupin odpadů na území ORP Broumov podle roku 2012

- komunální odpad:

Výrazně nejvíce je zastoupen Směsný komunální odpad, až 8x více než druhý nejzastoupenější druh odpadu - Textilní materiály, které jsou biologicky rozložitelným komunálním odpadem. Struktura množstevního zastoupení jednotlivých druhů odpadů odpovídá venkovskému charakteru území.

Pro více informací viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně a Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Nejčastější druhy KO dle množství:

- 1) Směsný komunální odpad (kód Katalogu odpadů 200301)
- 2) Textilní materiály (BRKO) (kód Katalogu odpadů 200111)
- 3) Plastové obaly (kód Katalogu odpadů 150102)
- 4) Papírové a lepenkové obaly (kód Katalogu odpadů 150101)
- 5) Zemina a kameny (kód Katalogu odpadů 200202)
- 6) Skleněné obaly (kód Katalogu odpadů 150107)

Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 85: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	431,77	476,56	512,91	607,50	620,51
Sklo	150107, 200102	270,82	84,13	291,70	336,06	346,30
Plast	150102, 200139	206,80	260,01	274,44	494,30	577,32
Nápojové kartony	150105	3,45	4,10	4,22	2,16	7,94
Celkem separovaný sběr		912,84	824,80	1 083,27	1 440,02	1 552,08

Až na mírný pokles v roce 2009 je trend produkce separovaného odpadu stoupající - a to jak u jednotlivých sledovaných druhů odpadu (papír, sklo, plasty, nápojové kartony), tak celkově. Hmotnostně nejvýznamnější složkou separovaného odpadu je papír, jeho produkce se pohybuje mezi 430 a 620 tunami, jeho měrná produkce od roku 2008 zvýšila z 25 kg/os na 36 kg/os v roce 2012 (více viz příloha č. 4). Druhou nejvýznamnější složkou je plast, jeho absolutní produkce od roku 2008 kontinuálně stoupala až na 577 tun v roce 2012, měrná produkce vzrostla od roku 2008 téměř trojnásobně. Další druhy separovaného odpadu: na území ORP Broumov jsou rozmístěny i nádoby na kovy, elektroodpad a textil. Větší obce, například Broumov, nemají nádoby na kovy a elektroodpad z důvodů souvisejících krádeží vytrízeného odpadu a poškozování nádob. Některé obce organizují výkup odpadu (zejména kovu a papíru) a výtěžek věnují například školce nebo hasičům.

V oblasti separace trend v území ORP Broumov zaostává za cíli POH ČR i za celostátním průměrem separovaného odpadu - separovaný odpad tvoří cca 7 % (v roce 2010) až 11,5 % (v roce 2012) celkové produkce odpadu. Cíl POH ČR pro rok 2012 byl 55 % a celostátní průměr se pohybuje kolem 30 %. Více informací viz Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.

Tabulka 86: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012 (zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA))

Územní jednotka	ORP Broumov	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	16 667	189,66	11,38	26,69
Plast	(150102, 200139)		188,97	11,34	12,77
Sklo	(150107, 200102)		251,82	15,11	12,78
Nápojové kartony	(150105)		7,75	0,46	0,37
Kovy	(200140, 150104)		110,75	6,64	47,95

V tabulce 86 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce papíru od obcí tvoří 31 %, produkce skla tvoří 73 %, produkce plastů tvoří 33 % a produkce nápojových kartonů tvoří 97 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 52 %, tedy více než polovinu, vyříděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla a nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty vzhledem k průměrným hodnotám nižší u papíru a výrazně nižší u kovů a vyšší u skla, plastů a nápojových kartonů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vyříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56 kg/obyv., skla 10,96 kg/obyv., plastů 10,01 kg/obyv., nápojových kartonů 0,28 kg/obyv. a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni.

Tabulka 87: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012 (zdroj: Zdroj: EKO-KOM, a.s.)

Územní jednotka	ORP Broumov	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	16 667	10,11	16,01
Plast	(150102, 200139)		11,63	12,45
Sklo	(150107, 200102)		15,30	12,62
Nápojové kartony	(150105)		0,49	0,49
Kovy	(200140, 150104)		31,80	26,74

V tabulce 87 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů stejná jako průměrná hodnota za kraj. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám nižší u papíru a vyšší u skla, plastů, nápojových kartonů, kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka 88: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013 (zdroj: Zdroj: EKO-KOM a.s.)

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Královéhradecký kraj	16,59	12,61	12,64	0,49	24,26	66,61
(0 až 500 obyv. včetně)	6,33	14,33	14,70	0,54	3,77	39,66
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,88	14,48	14,90	0,54	4,24	43,05
(1001 až 4000 obyv. včetně)	11,44	12,88	12,91	0,43	7,41	45,08
(4001 až 10000 obyv. včetně)	21,31	13,53	13,35	0,55	45,44	94,18
(10001 až 20000 obyv. včetně)	26,06	12,35	12,04	0,61	55,80	106,86
(20001 až 50000 obyv. včetně)	18,74	7,67	9,04	0,32	49,30	85,06
(50001 až 100000 obyv. včetně)	20,08	11,73	11,06	0,43	5,85	49,15
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Z hlediska velikostních skupin obcí v Královéhradeckém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 10 000 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině odpovídají v ORP neodpovídají žádné obce. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 104 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Hustota sběrné sítě je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji vyšší, přičemž hustota sběrné sítě v Královéhradeckém kraji je 122 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Nová Paka, ORP Nové Město nad Metují) vykazuje ORP Broumov

nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je průměrná. Vzhledem k venkovské zástavbě a lánovým, několik kilometrů dlouhým, obcím je při relativně průměrné hustotě sběrné sítě nadprůměrně velká docházková vzdálenost.

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Následující tabulka popisuje hmotnostní hodnoty identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP mezi lety 2008 a 2012 (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka 89: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200111	Textilní materiály	162,42	215,22	382,85	577,67	583,63
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	276,13	189,41	63,14	48,89	349,12
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	0,00	0,00	0,00	0,00	175,09
200201	Biologicky rozložitelný odpad	0,98	0,62	16,41	10,68	23,98
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	1,94	2,78	8,72	17,08	19,22

Množstevně nejvíce zastoupeným druhem biologicky rozložitelného odpadu v ORP Broumov jsou textilní materiály, následované Kaly z čištění komunálních odpadních vod. Vysoké zastoupení textilních materiálů a odpadů ze zpracovaných textilních vláken souvisí činností společnosti Diakonie Broumov, která sváží a v Broumově třídí a zpracovává textil a oděvy. Ostatní nejčastěji zastoupené druhy biologicky rozložitelného odpadu jsou konsistentní s převažujícím venkovským charakterem zástavby.

Více informací k oblasti biologicky rozložitelného odpadu viz Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 90: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	8 663,67	3 439,00	5 536,84	5 632,40	6 565,56
z toho celková produkce BRKO	7 934,11	2 932,65	5 072,96	5 102,39	5 441,34

Biologicky rozložitelný komunální odpad tvoří dlouhodobě většinu biologicky rozložitelného odpadu v ORP Broumov - 83 až 92 %. V roce 2009 vykazovaný pokles produkce BRO i BRKO je s největší pravděpodobností způsoben evidenční chybou. Měrná produkce se v posledních letech pohybuje nad 300 Kg/ob, což souvisí s venkovským typem zástavby. Více informací viz Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.

V tabulce č. 90 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 90 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tabulka 91: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012 (zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA))

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Broumov	16 667	3 595,56	215,73	24,90	1,49
Královéhradecký kraj	552 946	132 609,18	239,82	4 923,83	8,90

V tabulce 91 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 1 % celkové produkce BRKO v území ORP vyproduko-

vaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 99 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce. Tato disproporce je dána hlavně neexistencí svozu BRKO z domácností v území v roce 2012.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou také nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 72,42 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 18 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech a zároveň neexistence komunitního kompostování a systému třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaváděn v Broumově, Meziměstí, Teplicích nad Metují, Božanově, Křinčicích, Martínkovicích a Verněřovicích. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém však v obcích zatím zaveden není. Vzhledem k venkovské zástavbě se odpady z údržby zahrad kompostují v místě vzniku (domácí kompostování – předcházení vzniku odpadu).

Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 92: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	369,68	276,18	238,40	123,51	473,68	1 612,34
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		1,92	1,25	3,01	0,79	2,93	12,01
	Energetické využití	0,03	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	365,98	276,45	238,40	123,51	473,68	1 612,34
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		1,90	1,26	3,01	0,79	2,93	12,01
Celková produkce odpadů		19 219,52	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Na území ORP Broumov se nevyskytují žádné skládky ani spalovny nebo zařízení na energetické využití odpadu. Podrobnější analýza je součástí Přílohy č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012.

Jediný způsob nakládání s odpadem v ORP Broumov je jeho materiálové využití, energetické využití je vykazováno pouze v roce 2008 a jeho hodnota je velice nízká - je způsobeno evidenční chybou. Do roku 2012 se pohyboval podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce v jednotkách procent, v roce 2012 došlo k nárůstu množství odpadu, které bylo materiálově využito na 12 % z celkového množství odpadu, které bylo v ORP Broumov v roce 2012 vyprodukováno. Tento nárůst je dán využitím stavebního odpadu, sk. 17).

Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 93: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	18,69	74,97	88,55	115,82	120,51	0,96
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
		Energetické využití	0,40	0,81	2,43	1,89	1,72	0,01
		Celkem vybrané způsoby využití	0,01	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
				17,19	75,24	88,55	115,82	120,51
Celková produkce KO [t]			4 614,86	9301,63	3645,08	6126,53	6986,28	7465,93
KO	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKO	Využití	Materiálové využití		4,54	4,37	2,90	2,23	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		4,54	4,37	2,90	2,23	0,00
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Na území ORP Broumov se nevyskytují žádné skládky ani spalovny a zařízení na energetické využití odpadu.

Jediný způsob nakládání s odpadem v ORP Broumov je v současné době jeho materiálové využití, Množství energeticky využitého odpadu v roce 2008 je zanedbatelné a jedná se o evidenční chybu ze strany truhláren, které piliny a hobliny používaly při vysoušení dřeva. Svého maxima dosáhlo materiálové využití odpadu v roce 2011.

Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 94: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	9,92	19,64	15,02	21,32	0,88
		Energetické využití	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	60,51	58,58	93,01	92,00	0,08
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Na území ORP Broumov dochází pouze k materiálovému využití plastů a papíru. Energetické využití papíru v roce 2008 a pokles materiálového využití plastu a papíru v roce 2012 je s největší pravděpodobností evidenční chyba. Podrobnější data jsou součástí Přílohy č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.

Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 95: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012 (zdroj: Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládková- ní BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]								
BRO	Využití	Materiálové využití		14,46	24,01	17,92	23,55	0,88
		Energetické využití		0,27	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BRKO	Využití	Materiálové využití		4,54	9,65	9,80	14,50	0,86
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Hmotnost odpadu pře- počtená na obsah biolo- gicky rozloži- telné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Měrné sklád- kování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biolo- gicky rozloži- telné složky v odpadu)	148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biolo- gicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓							
	Odstranění	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Počet obyvatel v území ORP		17 264	17 166	17 076	16 927	16 782

Na území ORP Broumov se nevyskytují žádné skládky ani spalovny a zařízení na energetické využití odpadu.

Dochází zde pouze k materiálovému využití BRO a BRKO – výkup papíru a jeho prodej jako suroviny. Více dat je součástí Přílohy č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012.

BRKO z území je buď kompostován v domácích kompostech nebo skládkován. V území není zatím fungující kompostárna, obce biologicky rozložitelný komunální odpad nesváží a svozová firma tuto službu zatím nenabízí (do února 2015). Odpady ze zahrad vznikající ve venkovské zástavbě jsou kompostovány, odpady ze zahrad v městské zástavbě a odpady z kuchyní a stravoven jsou kompostovány v menší míře a jsou většinou skládkovány.

V současné době je separovaný komunální odpad svážen svozovou firmou Marius Pedersen a. s., dotřizován na dotřizovací lince firmy v Heřmánkovicích a všechen předáván dále k materiálovému využití - sklo firmě AMT s.r.o., plasty například firmám Transform a.s., PETKA CZ a.s., WANSIDA Int. s.r.o.. Papír se předává k materiálovému využití do Polska. Kovy jsou předávány firmě Pumr Václav na materiálové využití (zdroj: Marius Pedersen a.s., středisko Broumov)

Směsné komunální odpady vyprodukované v území jsou ukládány na skládku, která se nachází mimo území SO ORP. V roce 2008 byla v EU schválena rámcová směrnice o odpadech, která definuje závaznou hierarchii nakládání s odpady. Tato hierarchie se následně stala i součástí české legislativy. Způsoby nakládání s odpadem řadí následovně (od nejvíce preferovaného k nejméně preferovanému): příprava k opětovnému použití – recyklace / kompostování – energetické využití – odstranění (skládání). Hlavní způsob nakládání s odpady v území je z pohledu této hierarchie tím nejméně vhodným.

Způsob sběru odpadu v území ORP

Tabulka 96: Způsob sběru odpadu na území ORP k roku 2014 (zdroj: vlastní šetření)

obec	Separovaný odpad	Nebezpečný odpad	Velkoobjemový odpad	Biodpad	Kovy
Adršpach	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Božanov	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně a 3x ročně hasiči a TJ
Broumov	kontejnerový sběr	1x ročně mobilní sběr, sběrný dvůr	sběrný dvůr	nesváží se	sběrný dvůr
Heřmánkovice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Hejtmánkovice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně, SD	mobilní sběr 2x ročně, sběrný dvůr	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Hynčice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Jetřichov	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Křinice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Martínkovice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Meziměstí	kontejnerový sběr	sběrný dvůr	sběrný dvůr	nesváží se	sběrný dvůr

Otovice	kontejnerový sběr	sběrný dvůr	mobilní sběr 2x ročně, sběrný dvůr	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Šonov	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně
Teplice n. Metují	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr min. 1x ročně	nesváží se	mobilní sběr 1x ročně, 2x ročně hasiči
Verněřovice	kontejnerový sběr	mobilní sběr 2x ročně	mobilní sběr 2x ročně	nesváží se	mobilní sběr 2x ročně

Technické vybavení v území ORP

Obce vlastní část kontejnerů na separovaný odpad umístěné na svém území, část si pronajímají od svozové firmy. Město Broumov prodalo sběrný dvůr firmě Rumpold, která jej pak přeprodala firmě Marius Pedersen a.s. při svém odchodu z území. Město vlastní štěpkovač, který je k dispozici občanům, v obou budovách městského úřadu a na infocentru jsou umístěny nádoby na baterie a drobné elektrozařízení. Sběr elektrozařízení je zajišťován také pomocí kontejnerů. Město Teplice nad Metují vlastní zařízení sběrného dvora kromě zařízení na likvidaci bioodpadu - manipulátor PAUS (nakladač atp.), lis na plasty a papír, kontejnery, nosič na kontejnery za traktor, nákladní vozidlo s 6 kontejnery a štěpkovač na větve do průměru 120 mm. V budově radnice jsou umístěny nádoby na baterie, drobné elektrozařízení a tonery do tiskáren. Město Teplice nad Metují má také již několik let v provozu místo na sběr elektrozařízení, kde ve spolupráci se společností Elektrowin sbírají ledničky, pračky, televize a monitory, PC a další sortiment především větších elektrozařízení.

Tabulka 97: Stávající kapacita kontejnerů na separovaný odpad a kompostérů v ORP Broumov v m³ (zdroj: vlastní šetření, stav k roku 2014)

	Kompostéry v zápůjčce občanům	plasty	sklo			papír	kov
			bílé	barevné	Duo: bílé, barevné		
Adršpach		11	3	9		8,8	
Božanov		4,76	1,5	10		3,3	
Broumov	180,6	71,5	11,8	34,75	27,3	78,1	
Heřmánkovice		6,6	3	6,5	1,5		
Hejtmánkovice		9,9	6	6	2,5	1,5	
Hynčice		3,3	4,5	4,5			
Jetřichov		5,5	1,5	7,5			
Křinice		9,76	7,5	9	2,5	5,5	7,5
Martínkovice		11	1,5	7,1		2,2	7,1
Mezíměstí		25,54	10	42,2		16,5	34,4
Otovice		6,84	7,5	9		1,1	6
Šonov		5,5		4,5		1,1	
Teplice nad Metují		32,94			45,9	17,6	
Verněřovice		8,8	9	7,5		8,8	5
celkem	180,6	212,94	66,8	157,55	79,7	144,5	60
			304,05				

Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Tabulka 98: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (zdroj: Ministerstvo financí)

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	1254820	34820	57460
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	24474400	11457470	11714510
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	397890	113520	130330
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	784090	0	5470
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	1396780	0	1670
3727	Prevence vzniku odpadů	1495240	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	116200	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	51400	34300	9100
Celkové náklady		29970820	11640110	11918540

Příjmy v oblasti odpadového hospodářství mezi lety 2010 a 2012 byly relativně stabilní, u výdajů sledujeme pokles nákladů z cca 30 mil. Kč v roce 2010 na 12 mil. v roce 2012 - tedy pokles o téměř 60 % během dvou let. V posledních dvou letech sledovaného období (2011 a 2012) nejsou vykazovány žádné výdaje v oblasti prevence vzniku odpadů, náklady na svoz nebezpečných odpadů i komunálních odpadů klesají. Ve sledovaném období byly příjmy obcí v oblasti odpadového hospodářství velmi stabilní, pohybovaly se kolem 7 milionů Kč.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 99: Analýza cílových (dotčených) skupin (zdroj: vlastní šetření)

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce	nízký poplatek za svoz KO	neplacení za poplatku za svoz KO	standardní způsoby komunikace (www, obecní a městské zpravodaje)	Vypracovat a distribuovat leták Jak třídit
		čistota u hnízd na separovaný odpad	nesouhlas s budováním nových hnízd	leták Jak třídit	navrhnout, vyrobit a umístit informační cedule k hnízdům
		možnost získat do zápůjčky kompostér	odkládání nebezpečného a velkoobjemového odpadu u hnízd na separovaný odpad	informační cedule u hnízd na tříděný odpad	nainstalovat fotopasti nebo kamery k nejznečištěnějším hnízdům
		možnost třídit bioodpad	neznalost pravidel třídění		svoz bioodpadu nebo zápůjčka kompostérů
			neochota třídit odpad		přijmout motivační systém svozu odpadu - částečně pytlový
2.	Ostatní původci komunálního odpadu	cena	neochota se podílet na nákladech za svoz odpadu	standardní způsoby komunikace (www, obecní a městské zpravodaje)	provádět kontrolu nebo ji vyžadovat po ORP
				osobní pohovor	
3.	Velké průmyslové podniky	minimalizovat náklady na odpadové hospodářství	Riziko ekologické zátěže	osobní pohovor	

		maximalizovat opětovné využití odpadů			
4.	Turisté a návštěvníci akcí	dostupnost odpadkových košů	znečišťování turisticky atraktivních lokalit (např. Skalní města, kolem turistických tras)		prověřit dostupnost košů, přemýšlet o zavedení košů na tříděný odpad u památek a turisticky atraktivních míst
5.	Představitelé obcí	uspokojit potřeby občanů	nedostatek zdrojů	jednání mezi představiteli obcí	meziobecní spolupráce
		optimalizovat náklady na odpadové hospodářství		jednání mezi dotčenými skupinami	
		zamezit vzniku černých skládek na území obce			
6.	Školy	výchova v oblasti ekologie		setkání s řediteli	připravit soutěž v recyklaci
		podpora sběru vybraných komodit			podpora zavedení třídění
7.	Svozová firma	maximalizace zisku	nastavení nevýhodných podmínek pro obce	osobní jednání	přijmout společnou strategii za celé ORP
		podpora skládání oproti spalování			

V ORP Broumov jsou tyto dotčené skupiny: občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce, ostatní původci komunálního odpadu, velké průmyslové podniky, turisté a návštěvníci akcí, představitelé obcí, školy a svozová firma - Marius Pedersen

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 100: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství) (zdroj: vlastní šetření)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí na zajištění běžného provozu systému odpadového hospodářství	1	4	4	optimalizace systémového svozu	obce
		Výdaje na odstraňování černých skládek	4	2	8	prevence, sankce a medializace	obce
		Nedostatek financí na investice	3	2	6	fondy Eu a jiné dotace, meziobecní spolupráce	obce
		Občané a původci odpadu neplatí za jeho svoz	5	1	5	změna systému výběru plateb	obce
		Zvýšení ceny za svoz odpadu	1	5	5	spolupráce se svozovou firmou	obce
		Zvýšení poplatku za likvidaci odpadu na skládce	2	5	10	recyklace a snižování množství skládkovaného odpadu	obce
2.	Organizační riziko	Neexistence či špatné rozmístění zařízení odpadového hospodářství (třídírna odpadu, kompostárna, skládka)	4	2	8	meziobecní spolupráce, projekty financované z fondů EU	obce
		Zrušení recyklační linky v ORP Broumov	3	2	6	meziobecní spolupráce	obce

3.	Právní riziko	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	2	3	6	upozorňování na dopady změn legislativy na obce	obce
4.	Technické riziko	Ničení obecních komunikací příliš velkými svozovými vozy	5	1	5	komunikace se svozovou firmou, žádost o dotace	obce
5.	Věcné riziko	Černé skládky	5	2	10	Systém kontroly	obec

Největší míru rizika mají zvýšení poplatku za likvidaci odpadu na skládce a vznik černých skládek – shodně míra 10.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tabulka 101: SWOT analýza oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
1. Stoupající trend vyříděnosti	1. Izolovanost území a s tím související náklady na přepravu odpadu na skládky
	2. Neexistence konkurence mezi svozovými společnostmi
	3. Černé skládky
	4. Neexistence služby svozu bioodpadu
	5. Nízká vyříděnost
	6. Vyšší ceny za separovaný odpad než za neseparovaný odpad
Příležitosti	Hrozby
1. Využití EU fondů a státních a krajských dotací	1. Nejasné a měnící se plány státu v oblasti OH
2. Snížení nákladů zvýšením separace odpadu	2. Nesoulad mezi prioritami státu a EU
	3. Legislativní vývoj v problematice skládkování
	4. Zrušení třídící linky v Heřmánkovicích

Silnou stránkou je stoupající vyříděnost, množství vyříděného odpadu je však stále ještě nízké – měrná produkce je nižší, než je cíl POH ČR i než je celostátní průměr (viz příloha č. 4). Území jako takové je izolované - ze tří stran obklopené Polskem, od zbytku ČR je území i geomorfologicky odděleno, dopravní dostupnost území není dobrá. To může mít za následek neatraktivitu území pro svozové firmy. Zvýšení podílu recyklovaného odpadu by snížilo hrozbu zvýšení ceny za svoz odpadu po naplnění skládek, které momentálně obce ORP Broumov využívají.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V ORP Broumov funguje jeden dobrovolný svazek obcí - DSO Broumovsko, který sdružuje všechny obce ORP Broumov. DSO v oblasti odpadového hospodářství spolupracuje na dílčích projektech, jednání se svozovou firmou ale vede každá obec zvlášť. V území sváží odpad jedna svozová firma - Marius Pedersen a.s., která začala odpad v území svážet po odchodu firmy Rumpold s.r.o. Ceny za svoz odpadu si jednotlivé obce vyjednávají se svozovou firmou samy. Vyjednané podmínky jsou rozdílné - liší se jak samotnými cenami, tak způsobem, jak jsou tyto ceny určeny.

Sběrné dvory v území provozuje firma Marius Pedersen a.s. v Broumově a Heřmánkovicích. Většina obcí využívá mobilního sběru velkoobjemového a nebezpečného odpadu.

Výkupny odpadů provozují Marius Pedersen a.s. v Heřmánkovicích, Lutoma s.r.o. v Hejtmánkovicích a Pumr Václav v Jetřichově. Třídící linku, kterou provozuje v území Marius Pedersen a.s. v Heřmánkovicích, využívají všechny obce ORP Broumov. Firma staví modernější linku v Rychnovku na Jaroměřsku a linku v Heřmánkovicích uzavře v případě, že bude efektivnější odpad třídit v Rychnovku. Recyklační linku na odpad ze stavební činnosti provozuje Broumovské stavební sdružení s.r.o. v Hejtmánkovicích.

Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem: Momentálně na území ORP Broumov funguje pouze bioplynová stanice v Heřmánkovicích, v polovině roku 2015 se předpokládá otevření kompostárny provozované soukromníkem v Křivicích.

Skládky a spalovny: Na území ORP se žádná spalovna nenachází a ani se odpady z území v žádné spalovně nespalují. V současné době jsou v blízkosti ORP Broumov skládky v Kryblicích a Rtyni v Podkrkonoší (obě ORP Trutnov) a skládka v Křivicích (ORP Dobruška). Skládky v Křivicích a Kryblicích patří pod firmu Marius Pedersen a.s. Odpady z území jsou nejčastěji skládkovány na skládkách v Křivicích a Kryblicích.

Produkce nebezpečných odpadů: Ve srovnání s rokem 2000 došlo v roce 2008 k výraznému nárůstu množství nebezpečného odpadu o více než 73 %. Od roku 2009 však již produkce nebezpečných odpadů kontinuálně klesá, v roce 2012 na hodnotu o 80 % nižší než v roce 2000.

Celková produkce odpadů: Ve srovnání s rokem 2000 klesá také celková produkce odpadů - na konci sledovaného období v roce 2012 poklesla produkce odpadů o 30 % ve srovnání s rokem 2010. Avšak i u tohoto ukazatele pozorujeme v roce 2008 navýšení.

Cíle POH ČR: Trendy ORP Broumov se jeví z pohledu cílů POH ČR jako pozitivní - snižování měrné produkce NO o 20 % ve srovnání s rokem 2000. V posledních 4 letech se v ORP produkuje o 84 - 92 % nebezpečných odpadů méně.

Množstevně nejvíce zastoupené odpady jsou odpady komunální - tedy odpady domácností a z drobné živnostenské činnosti a odpady ze stavební činnosti - kódy Katalogu odpadů 20 a 17. Ze skupiny kódu Katalogu odpadů 15 "Odpadní obaly, absorpční činidla etc." jsou nejvíce zastoupeny obaly - plasty, papír a lepenka a sklo. Ze skupiny kódu Katalogu odpadů 19 "Odpady ze zařízení na zpracování odpadu etc." jsou z více než poloviny zastoupeny kaly z čištění komunálních odpadních vod.

Odpady zastoupené v komunálním odpadu: Výrazně nejvíce je zastoupen Směsný komunální odpad, až 8x více než druhý nejvíce zastoupený druh odpadu - Textilní materiály, které jsou biologicky rozložitelným komunálním odpadem. Struktura množství zastoupení jednotlivých druhů odpadů odpovídá venkovskému charakteru území.

Separace odpadů: Trend produkce separovaného odpadu je stoupající - a to jak u jednotlivých sledovaných druhů odpadu (papír, sklo, plasty, nápojové kartony), tak celkově. Hmotnostně nejvýznamnější složkou separovaného odpadu je papír, jeho produkce se pohybuje mezi 430 a 620 tunami, jeho měrná produkce od roku 2008 zvýšila z 25 kg/os na 36 kg/os v roce 2012. Druhou nejvýznamnější složkou je plast, jeho absolutní produkce od roku 2008 kontinuálně stoupala až na 577 tun v roce 2012, měrná produkce vzrostla od roku 2008 téměř trojnásobně. Na území ORP Broumov jsou rozmístěny i nádoby na kovy, elektroodpad a textil. Větší obce, například Broumov, nemají nádoby na kovy a elektroodpad z důvodů souvisejících krádeží vytržitého odpadu a poškozování nádob.

Procentuální hodnoty množství separovaného odpadu jsou nižší, než hodnoty stanovené jako cíle POH ČR - separovaný odpad tvoří v území ORP Broumov cca 7 % (v roce 2010) až 11,5 % (v roce 2012) celkové produkce odpadu. Cíl POH ČR pro rok 2012 byl 55 %, ve srovnání s těmito cíly se tedy trend jeví jako negativní. Průměrné hodnoty v celé ČR jsou přibližně 30 %.

Biologicky rozložitelné odpady: Množstevně nejvíce zastoupeným druhem biologicky rozložitelného odpadu jsou textilní materiály, následované Kaly z čištění komunálních odpadních vod. Vysoké zastoupení textilních materiálů a odpadů ze zpracovaných textilních vláken souvisí činností společnosti Diakonie Broumov, která sváží a v Broumově třídí a zpracovává textil a oděvy. Ostatní nejčastěji zastoupené druhy biologicky rozložitelného odpadu jsou konsistentní s převažujícím venkovským charakterem zástavby.

Jediný způsob nakládání s odpadem v ORP Broumov je jeho materiálové využití, energetické využití v roce 2008 je zanedbatelné a do trendů nakládání s opady se nijak nepromítlo. Do roku 2012 se pohyboval podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce v jednotkách procent, v roce 2012 došlo k nárůstu množství odpadu, které bylo materiálově využito na 12 % z celkového množství odpadu, které bylo v ORP Broumov v roce 2012 vyprodukováno.

Příjmy v oblasti odpadového hospodářství mezi lety 2010 a 2012 byly relativně stabilní, u výdajů sledujeme pokles nákladů z cca 30 mil. Kč v roce 2010 na 12 mil. v roce 2012 - tedy pokles o téměř 60 % během dvou let. V posledních dvou letech sledovaného období (2011 a 2012) nejsou vykazovány žádné výdaje v oblasti prevence vzniku odpadů, náklady na svoz nebezpečných odpadů i komunálních odpadů klesají. Ve sledovaném období byly příjmy obcí v oblasti odpadového hospodářství velmi stabilní, pohybovaly se kolem 7 milionů Kč.

V ORP Broumov jsou tyto dotčené skupiny: občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce, ostatní původci komunálního odpadu, velké průmyslové podniky, turisté a návštěvníci akcí, představitelé obcí, školy a svozová firma - Marius Pedersen

Největší míru rizika mají zvýšení poplatku za likvidaci odpadu na skládce a vznik černých skládek – shodně míra 10.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusní skupině. Fokusní skupina byla složena ze zástupců vedení obcí, odboru životního prostředí MěÚ Broumov a majitele kompostárny z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

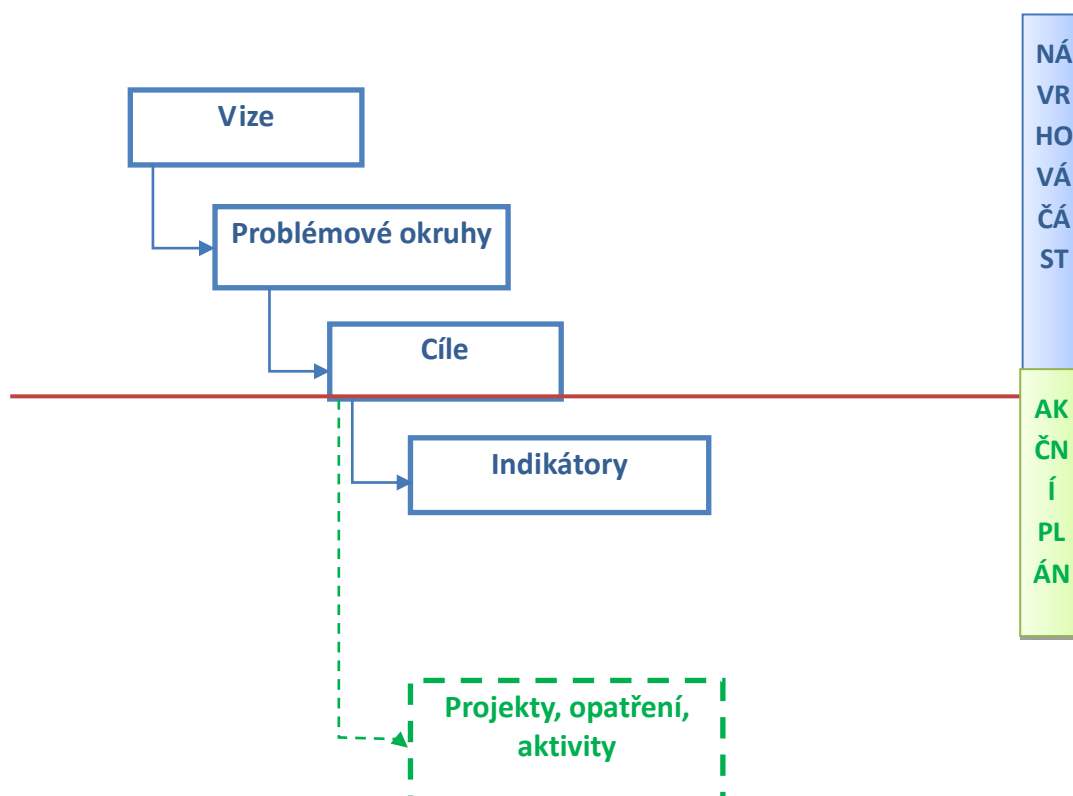
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce			
odpadové hospodářství	Problémový okruh 1: Separace komunálního odpadu		Problémový okruh 2: Černé skládky
	Cíl 1.1: Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko	Cíl 1.2: Podpora separace komunálního odpadu	Cíl 2.1 Prevence vzniku černých skládek

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Broumovsko – region pro kvalitní život

Broumovsko je pro obyvatele i podnikatele atraktivním a rozvíjejícím se regionem stavícím na kvalitním životním prostředí, přitažlivé přírodě a velkém kulturním a historickém dědictví. Překonallo geografickou oddělenost, těží z přeshraniční spolupráce s Polskou republikou a ze spolupráce všech klíčových složek v území.

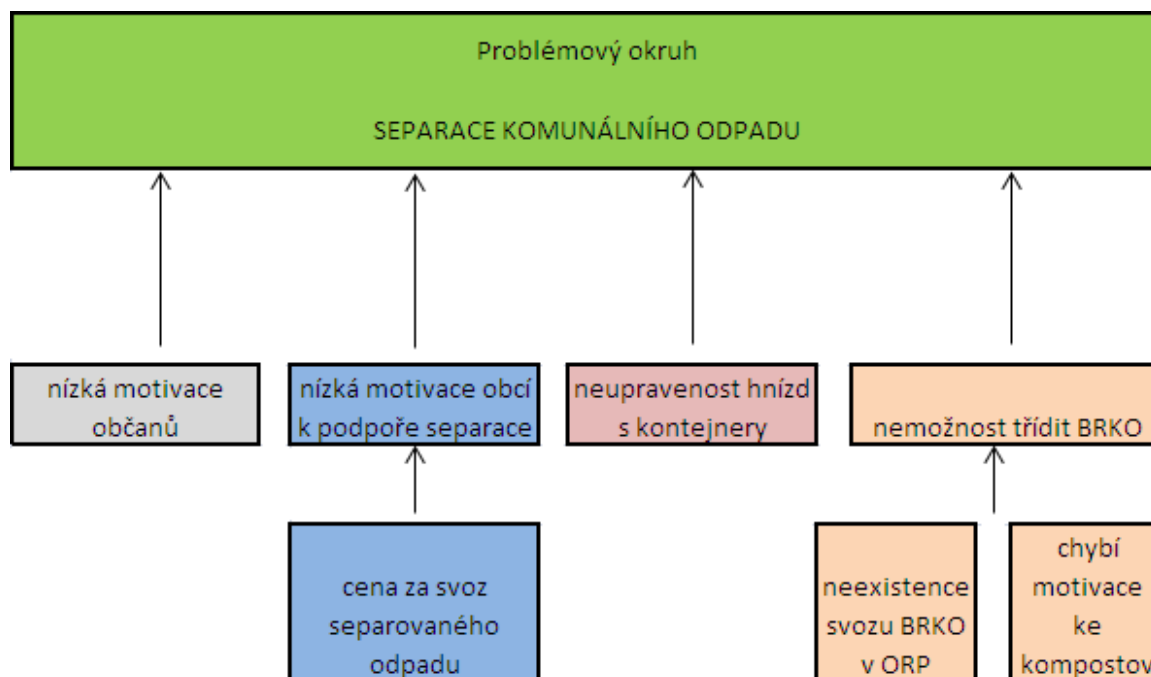
DSO Broumovsko je pevný svazek 14 rovnoprávných a spolupracujících obcí, které společně zajišťují trvalý a udržitelný rozvoj území.

V rámci svazku funguje servisní centrum, které podporuje spolupráci uvnitř regionu. Kancelář DSO Broumovsko poskytuje servis samosprávám a ty tak efektivně hospodaří. **Obce mají společné a dobře fungující odpadové hospodářství, zajištěnou prevenci černých skládek a vysokou míru recyklace.** Region má rozvinuté základní i střední školství, vyřešenu podporu zaměstnanosti a bezpečnost obyvatel. Zajišťuje potřebné sociální služby a řeší situaci sociálně slabých. Svým obyvatelům nabízí Broumovsko vyhovující síť občanské vybavenosti a dokáže se zodpovědně postarat o všechny věkové generace a využít jejich potenciál. Obyvatelé si váží prostředí, ve kterém žijí, a nacházejí v něm podmínky pro dobrý život.

Problémové okruhy

V území byly v oblasti odpadového hospodářství identifikovány a fokusní skupinou potvrzeny dva problémové okruhy – separace komunálního odpadu a černé skládky.

Separace komunálního odpadu

1) Věcné argumenty

V SO ORP Broumov je nízká míra vytríděnosti. Vytríděnost stoupá, přesto je ale dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem. Nijak se netřídí biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO), který může představovat až 40 % odpadu, který domácnosti vyprodukují. V Broumově i dalších obcích se netřídí kovy.

Priority odpadového hospodářství podle směrnice EU jsou (nejvyšší priorita) předcházení vzniku odpadu - recyklace - energetické využití - skládkování (nejnižší priorita). Lze tedy předpokládat tlak ze strany EU i státu na zvýšení prevence odpadu a recyklace a snížení skládkování (například implementace do zákona o odpadech).

Jako velký problém vnímají starostové obcí poměr ceny za svoz tuny separovaného odpadu a tuny neseparovaného odpadu. Cena za separovaný odpad je u mnohých obcí vyšší, než cena za svoz neseparovaného odpadu – tento jev je standardní a obvyklý i v ostatních regionech ČR, přesto je však pro obce velmi demotivující a zpomaluje změnu priorit v odpadovém hospodářství. Příspěvek od EKO-KOMU rozdíl v cenách za svoz separovaného a neseparovaného komunálního odpadu nevyrovnává.

Problémem je také celková neupravenost hnízd s kontejnery na separovaný odpad. Okolí hnízd je znečištěno separovanými odpady nebo využíváno jako odkladiště velkoobjemového odpadu, často jsou kontejnery umístěny na nevydlážděných trávnicích.

2) Příčiny problému

Na nízkou míru vytríděnosti má vliv několik faktorů. Je způsobena mimo jiné nízkou motivací a informovaností veřejnosti. Velkou roli hraje také nastavení cen svozovou firmou, které nemotivuje obce k akcím, které by míru vytríděnosti zvyšovaly. V SO ORP se nesváží BRKO a občané nejsou nijak výrazně motivováni ke kompostování zahradních a kuchyňských odpadů.

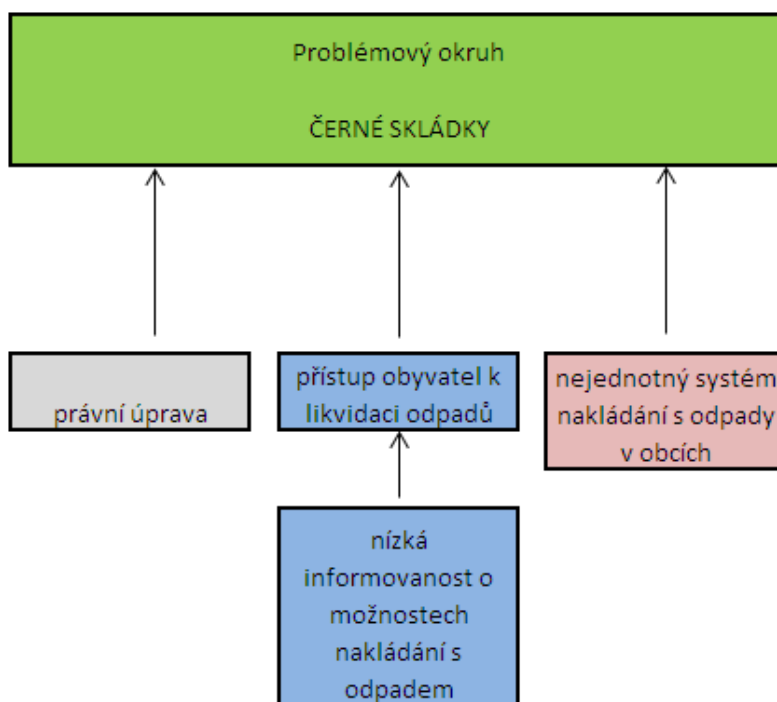
Neupravenost hnízd s kontejnery na separovaný odpad také nemá pouze jednu příčinu. Ze strany obcí je způsobena nedostatkem finančních prostředků, které obce chtějí do této oblasti investovat, a relativní obtížností získat stavební povolení. Ze strany občanů je způsobena nízkou informovaností a motivovaností.

Nemožnost třídění BRKO je způsobena tím, že tuto službu Marius Pedersen nenabízí, obce nemají své kompostoviště a nemají finanční prostředky, aby motivovali občany ke kompostování ve vlastním kompostu.

3) Důsledky neřešení problému

Důsledky neřešení výše vyjmenovaných problémů mohou mít závažné finanční dopady související s předpokládanými změnami navazujícími na priority odpadového hospodářství (například zdražení skládkování). Neatraktivnost hnízd odpadu může vyústit v neochotu obyvatel mít ve své blízkosti hnízdo s kontejnery. Dlouhá donášková vzdálenost má za následek nízkou míru vytríděnosti.

Černé skládky

1) Věcné argumenty

Více než polovina obcí SO ORP Broumov se v rozhovoru s týmem vyjádřila, že černé skládky na svém území považují za významný problém. Dle finanční analýzy obce nevynakládají prostředky na prevenci vzniku černých skládek, musí je však následně nákladně odstraňovat.

2) Příčiny problému

Současná právní úprava, tzn. zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, tuto problematiku komplexně neupravuje a znamená tak pro odstraňování černých skládek bohužel mnohem méně efektivní řešení než právní úprava předcházející, tj. zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech. Tento zákon, na rozdíl od nyní platného a účinného zákona, řešil otázku černých skládek výslovně tak, že odpovědnost za odpady nelegálně shromážděné na určitém pozemku, přenášel na jeho vlastníka. V současné době platný zákon tedy již nezná prakticky žádnou odpovědnost vlastníka nemovitosti za odpady na ní uložené, pokud takový vlastník není zároveň původcem zde shromážděných odpadů. Odpovědnost za nakládání s odpady totiž nese primárně jejich původce.

Základním problémem je přístup některých obyvatel k likvidaci odpadu, kdy pro ně není řádné nakládání s odpadem podstatné. Dalším problémem je nízká informovanost občanů o možnostech nakládání s odpadem, popřípadě chybějící nápomoc ze strany obce (například možnost zapůjčení vozidla na svoz odpadu). Jedním z důvodů vzniku černých skládek je právě finanční náročnost odvozu na zabezpečenou skládku či špatná dostupnost prostředků.

3) Důsledky neřešení problému

Jedním možným negativním důsledkem může být možný povrchový odtok vody z černé skládky a přenos kontaminantů ze skládky na další místa. Může tak dojít ke kontaminaci zemského povrchu únikem škodlivých látek. Podle polohy skládky a povětrnostních podmínek může dojít k přenosu leh-

kých odpadů a kontaminaci dalšího blízkého okolí. Dalším možným důsledkem černých skládek je nebezpečí vniku požárů z důvodu uložení nežádoucích odpadů.

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Separace komunálního odpadu a nakládání s komunálním odpadem
Cíl 1.1	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko
Popis cíle	<p>Pro řádné zvážení všech možností je nutné zpracovat studii optimalizace odpadového hospodářství pro území SO ORP Broumov, tak aby služby v oblasti odpadového hospodářství poskytovány v nejvyšší možné kvalitě a zároveň ekonomicky. Studie doporučí úpravu počtu nádob na separovaný odpad, úpravu intervalu výsypu, optimální řešení nakládání s BRKO v území a porovná ekonomickou náročnost jednotlivých opatření. Doporučení budou následně implementována. Je vhodné také zrevidovat smlouvy se svozovou společností zejména z pohledu nastavení technických a ekonomických podmínek a také jasně definovaných kontrolních mechanismů a optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen.</p> <p>Potřeba změn vyplývá mimo jiné i z faktu, že se v území nijak netřídí biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO), a v části obcí se netřídí kovy. Pro obce vyplývá povinnost zajistit občanům možnost separace BRKO a kovů z vyhlášky 321/2014 Sb.</p>
Hlavní opatření	<p>A1 Návrh a vyhodnocení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními odpady v rámci meziobecní spolupráce na úrovni svazku obcí nebo meziobecní spolupráce (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)</p> <ul style="list-style-type: none"> - výběrové řízení na zhotovitele studie optimalizace - zpracování studie optimalizace <p>A2 Implementace doporučení vyplývajících ze studie optimalizace odpadového hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementace doporučení v oblasti separace odpadu včetně BRKO - implementace doporučení v oblasti nakládání s komunálním odpadem <p>A3 Připravit systém třídění kovů a biologicky rozložitelného odpadu s ohledem na schválenou legislativu</p> <p>A4 Zrevidovat smlouvy se svozovou společností zejména z pohledu nastavení technických a ekonomických podmínek a také jasně definovaných kontrolních mechanismů</p>

	A5 Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Provedena analýza možností sběru a nakládání s komunálními odpady včetně jeho financování (studie optimalizace) (ANO/NE)</p> <p>Počet obcí, které implementují doporučení ze studie optimalizace</p> <p>Počet obcí s vytvořeným a zavedeným systémem třídění kovů a biologicky rozložitelných odpadů s ohledem na schválenou legislativu</p> <p>Počet obcí, které zrevidovaly smlouvu se svozovou společností zejména z pohledu nastavení technických a ekonomických podmínek a také jasně definovaných kontrolních mechanismů</p> <p>Počet obcí s jednotnou evidencí a systémem kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství</p>
Správce cíle	<i>Starosta obce Hejtmánkovice</i>

Problémový okruh 2	Nedostatečná prevence vzniku černých skládek
Cíl 2.1	Prevence vzniku černých skládek
Popis cíle	<p>Více než polovina obcí SO ORP Broumov se v rozhovoru s týmem vyjádřila, že černé skládky na svém území považují za významný problém. Dle finanční analýzy obce nevynakládají prostředky na prevenci vzniku černých skládek, musí je však následně nákladně likvidovat.</p> <p>Příčiny vzniku černých skládek jsou různé, například legislativní úprava, finanční náročnost odvozu na zabezpečenou skládku či špatná dostupnost prostředků, nízká informovanost občanů o možnostech nakládání s odpadem.</p>
Hlavní opatření	<p>A1 Osvěta: připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účastí obyvatel na systému odpadového hospodářství obce</p> <p>B1 Úprava nakládání s velkoobjemovým a nebezpečným odpadem</p> <ul style="list-style-type: none"> - zjištění zájmu obcí o úpravu fungování sběrného dvora v Broumově na kombinaci momentálně fungujícího systému nakládání s velkoobjemovým a nebezpečným odpadem (mobilní sběr) a možnosti odevzdávat tento odpad do sběrného dvora - finanční analýza možností změny

Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost Počet vydaných tiskovin (letáky, brožury...) Provedení výzkumu zájmu obcí o úpravu fungování sběrných dvorů (ANO/NE) Provedení finanční analýzy (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta obce Hejtmánkovice

5.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Separace komunálního odpadu a nakládání s komunálním odpadem		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Souhrnná produkce složek separovaného odpadu		
Měrná jednotka	t		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2012	2017	2020
Plán	~~1552,08~~	1700	2000
Skutečnost	1552,08	~~1700~~	~~2000~~
Popis měřítka:	Souhrnná produkce těchto složek separovaného odpadu: papír, plast, sklo, nápojové kartony.		
Metodika a výpočet:	Celková hmotnost separovaného odpadu (kódy 150101, 200101, 150107, 200102, 150102, 200139, 150105) za kalendářní rok		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření – CENIA, evidence obcí		

Cíl	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Provedena analýza možností sběru a nakládání s komunálními odpady včetně jeho financování (studie optimalizace) (ANO/NE)		
Měrná jednotka	Studie optimalizace OH pro území DSO		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	~~Není vypracována~~	Je vypracována	Je implementována
Skutečnost	Není vypracována	~~Je vypracována~~	~~Je implementována~~
Popis měřítka:	Zpracovaná studie optimalizace pro území DSO		
Metodika a výpočet:	Zpracovaná studie optimalizace pro území DSO		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté DSO		

Cíl	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Počet obcí, které implementují doporučení ze studie optimalizace		
Měrná jednotka	Obec		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	<del> </del>	Je vypracována	Je implementována
Skutečnost	Není vypracována	<del> </del>	<del> </del>
Popis měřítka:	Počet obcí, které závěry ze studie optimalizace implementovaly		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté DSO a obcemi		

Cíl	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko		
Číslo indikátoru	1.3		
Název indikátoru	Počet obcí s vytvořeným a zavedeným systémem třídění kovů a biologicky rozložitelných odpadů s ohledem na schválenou legislativu		
Měrná jednotka	Obec		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	<del> </del>	13	14
Skutečnost	0	<del> </del>	<del> </del>
Popis měřítka:	Počet obcí s vytvořeným a zavedeným systémem třídění kovů a biologicky rozložitelných odpadů s ohledem na schválenou legislativu		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté DSO		

Cíl	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko		
Číslo indikátoru	1.4		
Název indikátoru	Počet obcí, které zrevidovaly smlouvu se svozovou společností zejména z pohledu nastavení technických a ekonomických podmínek a také jasně definovaných kontrolních mechanismů		
Měrná jednotka	Obec		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	<del> </del>	5	10
Skutečnost	0	<del> </del>	<del> </del>

Roky	2013	2017	2020
Plán		10	12
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté DSO a obcemi		

Cíl	Nedostatečná prevence vzniku černých skládek		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru	Počet vydaných tiskovin (letáky, brožury...)		
Měrná jednotka	Obec		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1500	5000
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet vydaných tiskovin		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet tiskovin		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté obcemi		

Cíl	Nedostatečná prevence vzniku černých skládek		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru	Provedení výzkumu zájmu obcí o úpravu fungování sběrných dvorů včetně finanční analýzy (ANO/NE)		
Měrná jednotka	Studie zájmu obcí o úpravu fungování sběrných dvorů		
Správce měřítka	Starosta obce Hejtmánkovice		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Je vypracována	Je aktualizována
Skutečnost	Není vypracována		
Popis měřítka:	Zpracovaná studie		
Metodika a výpočet:	Zpracovaná studie		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté DSO		

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při

naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Starosta obce Hejtmánkovice
Starosta města Teplice nad Metují
Starosta města Broumova
Vedoucí odboru životního prostředí MěÚ Broumov

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Optimalizace odpadového hospodářství pro území DSO Broumovsko	Starosta obce Hejtmánkovice
1.2	Podpora separace komunálního odpadu	Starosta obce Hejtmánkovice
2.1	Prevence vzniku černých skládek	Starosta obce Hejtmánkovice

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Souhrnná produkce jednotlivých složek separovaného odpadu	Starosta obce Hejtmánkovice
1.1	Zpracovaná optimalizace OH pro území DSO	Starosta obce Hejtmánkovice
1.2	Souhrnná měrná produkce jednotlivých složek separovaného odpadu	Starosta obce Hejtmánkovice
2	Počet obcí, které mají na svém území černou skládku	Starosta obce Hejtmánkovice
2.1	Počet akcí uspořádaných za účelem prevence vzniku černých skládek na území DSO	Starosta obce Hejtmánkovice

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné.

né. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Obce v oblasti odpadového hospodářství spolupracují na dílčích projektech, oblast odpadového hospodářství považují za velmi důležitou a vhodnou k meziobecní spolupráci. Hlavním partnerem je jim svozová firma Marius Pedersen a.s., která začala odpad v území svážet po odchodu firmy Rumpold s.r.o. Ceny za svoz odpadu a nastavení svozu odpadu si jednotlivé obce vyjednávají se svozovou firmou samy. Vyjednané podmínky jsou rozdílné - liší se jak samotnými cenami, tak způsobem, jak jsou tyto ceny určeny. Sběrné dvory v území provozuje firma Marius Pedersen a.s. v Broumově a Heřmánkovicích. Většina obcí využívá mobilního sběru velkoobjemového a nebezpečného odpadu.

Jako hlavní problémy v území byly identifikovány separace komunálního odpadu a černé skládky. Cílem meziobecní spolupráce pro oblast odpadového hospodářství je tedy celková optimalizace odpadového hospodářství, podpora separace komunálního odpadu a prevence vzniku černých skládek. Vypracování studie optimalizace odpadového hospodářství navrhne taková řešení, která povedou k efektivnímu nakládání s financemi a poskytování nebo zprostředkování kvalitní služby občanům.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

V analytické části byla zmapována situace v odpadovém hospodářství v území SO ORP Broumov a jeho okolí - svozové společnosti, které v oblasti působí, zařízení pro nakládání s odpady v území, černé skládky a ekologické zátěže v území, produkce odpadů, nakládání s odpady a příjmy a výdaje v oblasti odpadového hospodářství. Součástí analýzy je i SWOT analýza, finanční analýza a analýza dotčených skupin. Hlavními (ale ne jedinými) zdroji byly například Veřejný informační systém odpadového hospodářství Ministerstva životního prostředí VISOH a informace poskytnuté odborem životního prostředí Městského úřadu v Broumově a svozovou firmou Marius Pedersen a.s.

5.5. Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkcí odpadů v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

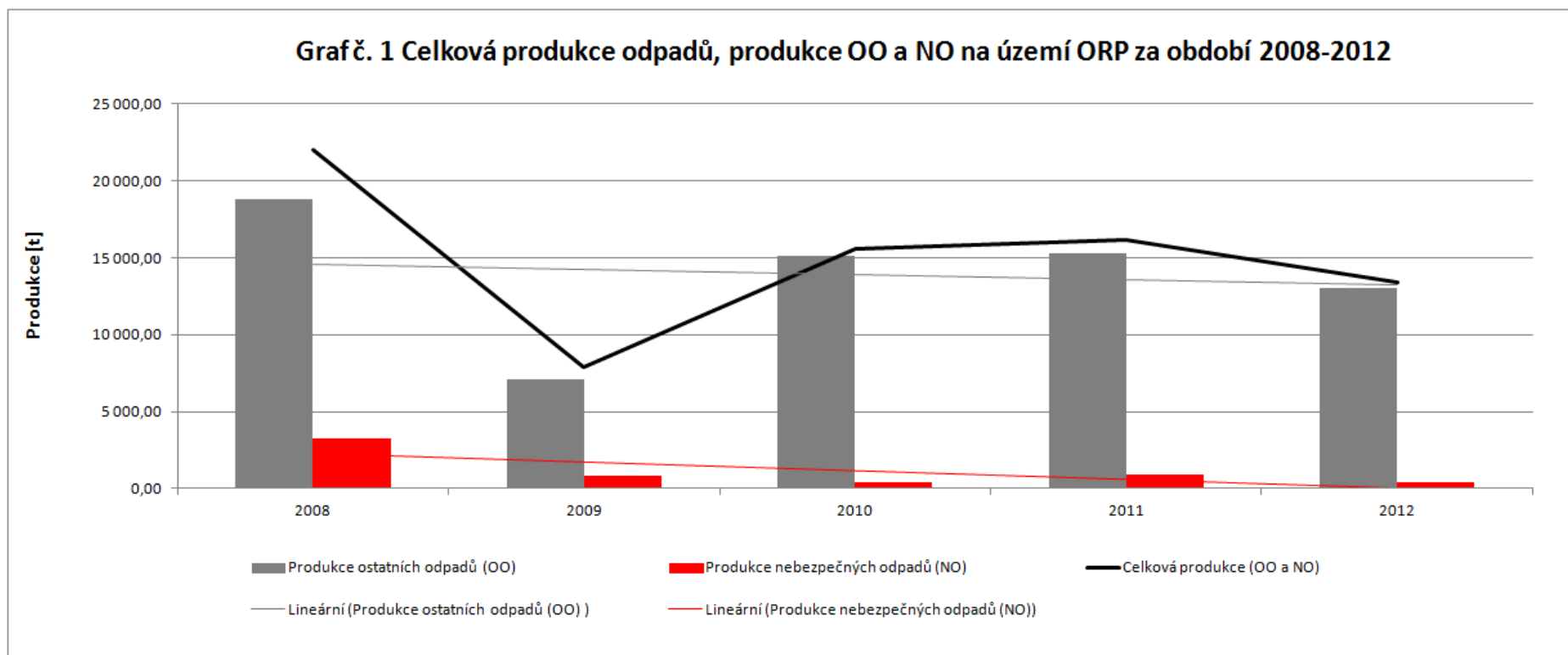
Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	17 458,42	18 808,35	7 114,59	15 129,65	15 251,47	13 066,80	107,73	40,75	86,66	87,36
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 846,73	3 207,75	800,88	433,37	914,83	360,25	173,70	43,37	23,47	49,54
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						73,70	-56,63	-76,53	-50,46
Celková produkce (OO a NO)	19 219,52	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05	114,55	41,18	80,98	84,11
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						14,55	-58,82	-19,02	-15,89
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		85,43	89,88	97,22	94,34	97,32				
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpa-		14,57	10,12	2,78	5,66	2,68				

dů	2008	2009	2010	2011	2012
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.-1]					
Počet obyvatel v území ORP	17 264	17 166	17 076	16 927	16 782
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)	1 275,26	461,11	911,40	955,06	800,09
Měrná produkce OO	1 089,45	414,46	886,02	901,01	778,62
Měrná produkce NO	300,20	185,81	46,66	25,38	21,47
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →	61,89	15,54	8,45	18,00	7,15
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →	-38,11	-84,46	-91,55	-82,00	-92,85

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	9,51	179,51	129,78	146,93	53,77
200102	Sklo	O	5,17	63,19	221,93	243,04	7,80
200108	BRO z kuchyně (BRKO)	O	0,01	6,00	0,00	0,00	0,00
200110	Oděvy (BRKO)	O	8,98	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	162,42	215,22	382,85	577,67	583,63
200113*	Rozpouštědla	N	0,02	0,04	0,20	0,07	0,00
200114*	Kyseliny	N	0,09	0,03	0,02	0,03	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,02	0,00	0,00	0,00	0,01
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,22	0,21	0,02	0,28
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,13	0,05	0,29	0,16	0,06
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	0,10	0,00	0,05	0,00	0,00
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	4,85	0,08	0,00	0,01	0,00
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	2,00	2,72	1,08	1,11	0,49
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	6,43	6,56	4,35	4,58	4,72
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,06	0,09	0,61	0,00
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,02	0,16	0,05	0,15	0,21
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,01	1,48	0,10	0,00	0,00
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	0,00	0,00	0,07	0,51	0,03
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	0,03	0,10	0,00	3,49	3,53
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

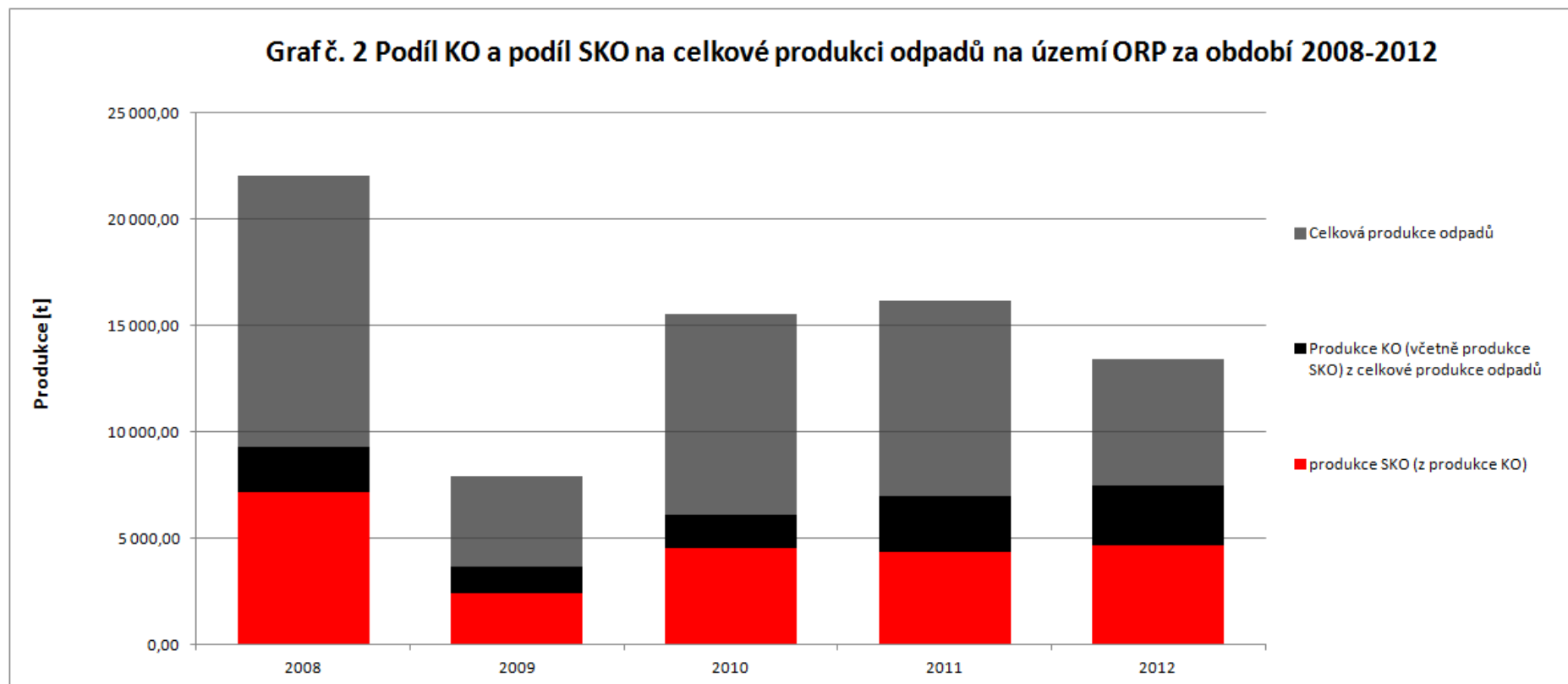
200139	Plasty	O	2,86	162,27	170,97	193,16	2,02
200140	Kovy	O	1,91	5,74	4,50	4,66	0,00
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	0,98	0,62	16,41	10,68	23,98
200202	Zemina a kameny	O	255,16	15,23	26,52	20,33	364,20
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	0,91	0,00	0,00	0,00	0,00
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	7 149,70	2 427,77	4 525,99	4 342,92	4 671,99
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	115,10
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	597,66	103,45	17,93	24,18	107,97
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	422,26	297,05	383,13	460,57	566,74
150102	Plastové obaly	O	203,95	97,74	103,47	301,14	575,31
150103	Dřevěné obaly	O	24,91	9,39	3,86	0,00	0,00
150104	Kovové obaly	O	10,82	0,00	34,95	0,00	0,02
150105	Kompozitní obaly	O	3,45	4,10	4,22	2,16	7,94
150106	Směsné obaly	O	28,56	16,72	10,32	23,68	14,35
150107	Skleněné obaly	O	265,65	20,94	69,77	93,02	338,50
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	132,96	8,63	13,43	531,40	23,28
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce KO			9 301,63	3 645,08	6 126,53	6 986,28	7 465,93
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			7 934,11	2 932,65	5 072,96	5 102,39	5 441,34
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			3 755,05	1 543,99	2 611,18	2 682,73	2 790,42

Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05	-64,05	96,62	3,88	-16,94
Celková produkce KO	9 301,63	3 645,08	6 126,53	6 986,28	7 465,93	-60,81	68,08	14,03	6,87
Celková produkce SKO	7 149,70	2 427,77	4 525,99	4 342,92	4 671,99	-66,04	86,43	-4,04	7,58
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	42,25		46,05		39,37		43,22		55,60
Podíl SKO na produkci KO	76,87		66,60		73,88		62,16		62,58
Měrné produkce odpadů	2008		2009		2010		2011		2012

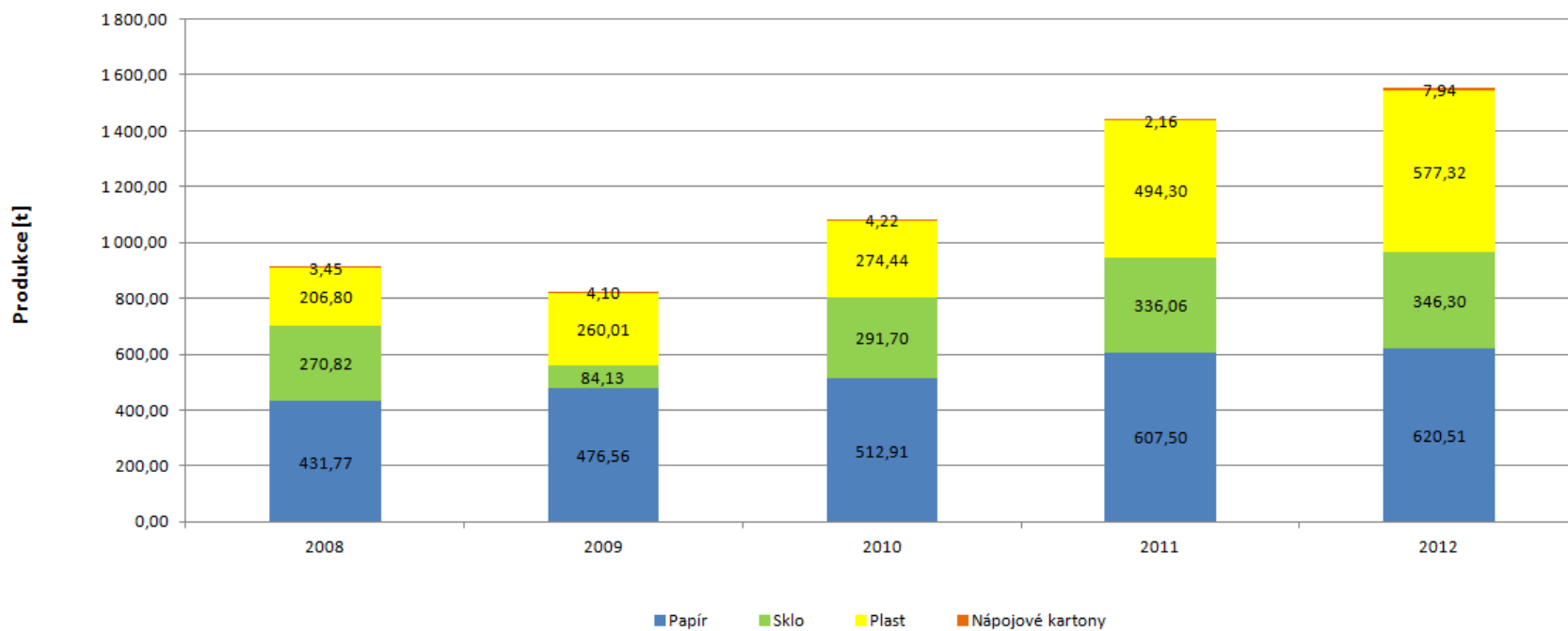
[kg.obyv.-1]					
Počet obyvatel v území ORP	17 264	17 166	17 076	16 927	16 782
Měrná produkce KO	538,79	212,34	358,78	412,73	444,88
Měrná produkce SKO	414,14	141,43	265,05	256,57	278,39

Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	431,77	476,56	512,91	607,50	620,51	10,37	7,63	18,44	2,14
Sklo	150107, 200102	270,82	84,13	291,70	336,06	346,30	-68,94	246,73	15,21	3,05
Plast	150102, 200139	206,80	260,01	274,44	494,30	577,32	25,73	5,55	80,11	16,80
Nápojové kartony	150105	3,45	4,10	4,22	2,16	7,94	18,77	2,93	-48,82	267,59
Celkem separovaný sběr		912,84	824,80	1 083,27	1 440,02	1 552,08	-9,64	31,34	32,93	7,78
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		17 264		17 166		17 076		16 927		16 782
Měrná produkce tříděného papíru		25,01		27,76		30,04		35,89		36,97
Měrná produkce tříděného skla		15,69		4,90		17,08		19,85		20,64
Měrná produkce tříděného plastu		11,98		15,15		16,07		29,20		34,40
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,20		0,24		0,25		0,13		0,47
Měrná produkce tříděného odpadu		52,88		48,05		63,44		85,07		92,48

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	zpracování						
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	4,27	3,36	3,34	0,00	3,54
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,07	0,04
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

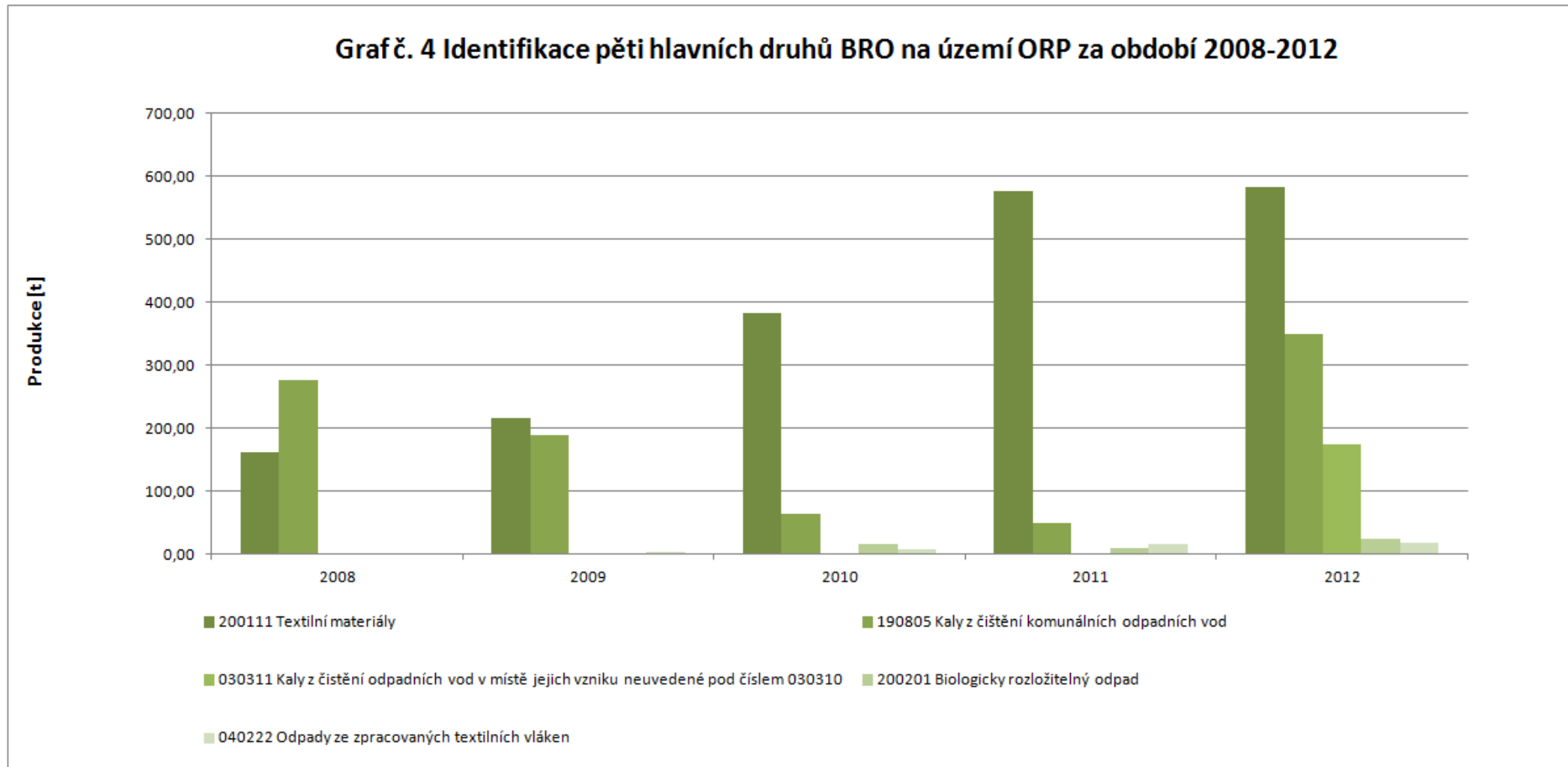
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	175,09
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	1,94	2,78	8,72	17,08	19,22
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	422,26	297,05	383,13	460,57	566,74
150103	Dřevěné obaly	O	24,91	9,39	3,86	0,00	0,00
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	276,13	189,41	63,14	48,89	349,12
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	0,05	4,37	1,70	3,40	10,47
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	9,51	179,51	129,78	146,93	53,77
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	0,01	6,00	0,00	0,00	0,00
200110	Oděvy	O	8,98	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály	O	162,42	215,22	382,85	577,67	583,63
200125	Jedlý olej a tuk	O	4,85	0,08	0,00	0,01	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	0,98	0,62	16,41	10,68	23,98
200301	Směsný komunální odpad	O	7 149,70	2 427,77	4 525,99	4 342,92	4 671,99

200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	597,66	103,45	17,93	24,18	107,97
Celková produkce BRO			8 663,67	3 439,00	5 536,84	5 632,40	6 565,56

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

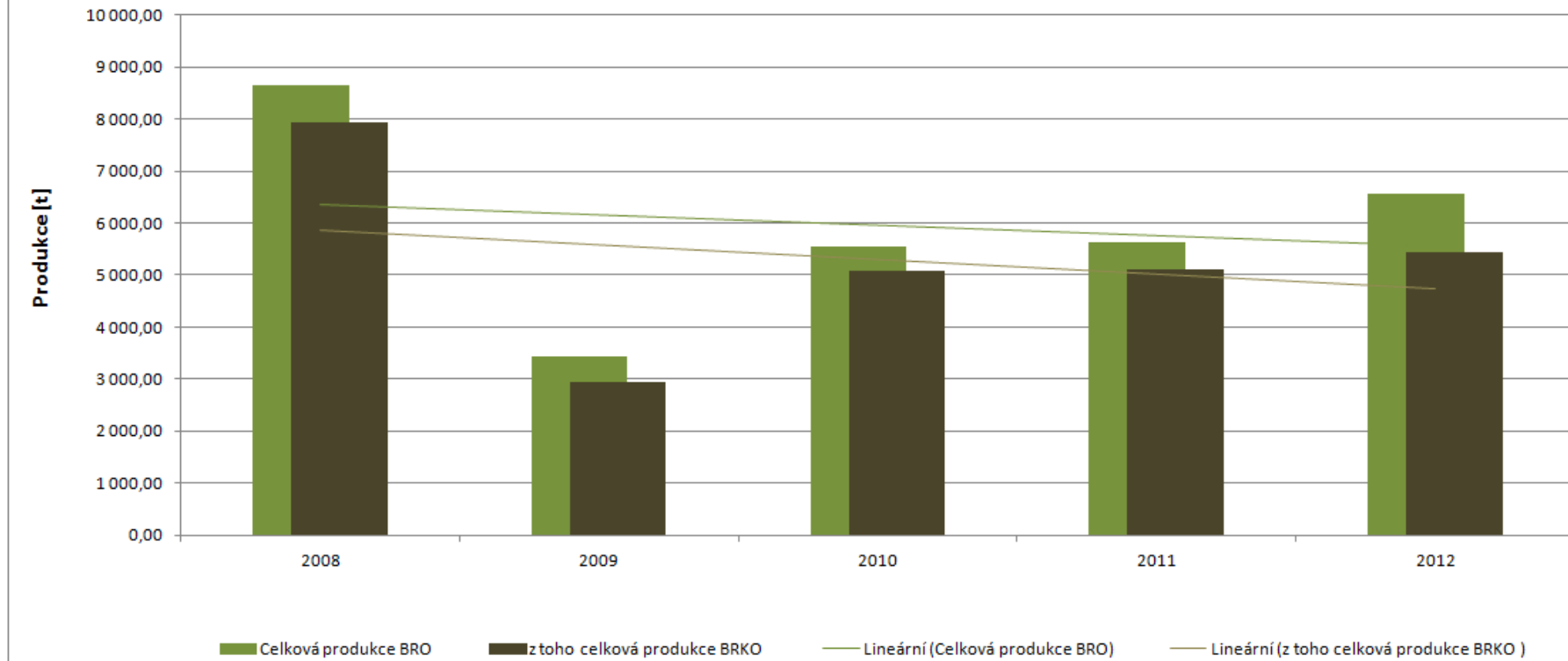

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	8 663,67	3 439,00	5 536,84	5 632,40	6 565,56	-60,31	61,00	1,73	16,57
z toho celková produkce BRKO	7 934,11	2 932,65	5 072,96	5 102,39	5 441,34	-63,04	72,98	0,58	6,64
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	91,58		85,28		91,62		90,59		82,88
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	17 264		17 166		17 076		16 927		16 782
Měrná produkce BRO	501,83		200,34		324,25		332,75		391,23
Měrná produkce BRKO	459,58		170,84		297,08		301,43		324,24

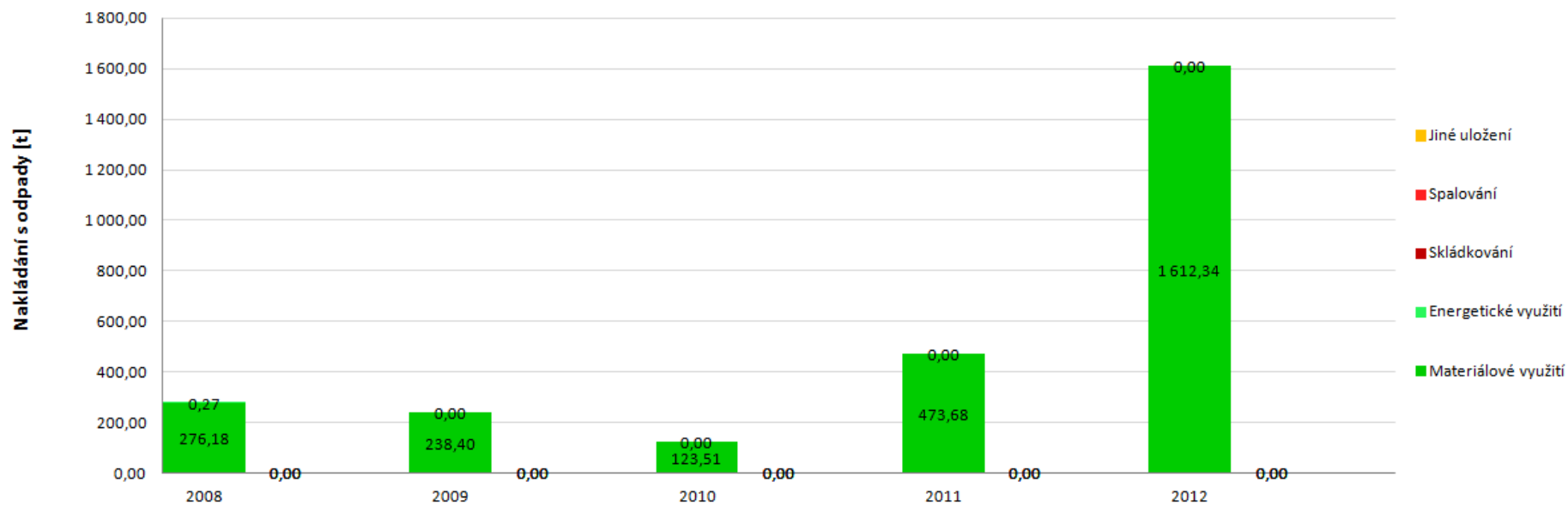
Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011	
Využití	Materiálové využití	369,68	276,18	238,40	123,51	473,68	1 612,34	74,71	64,49	33,41	128,13	
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		1,92	1,25	3,01	0,79	2,93	12,01					
	Energetické využití	0,03	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	1023,25	0,00	0,00	0,00	
	Celkem vybrané způsoby využití	365,98	276,45	238,40	123,51	473,68	1 612,34	75,54	65,14	33,75	129,43	
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		1,90	1,26	3,01	0,79	2,93	12,01					
Celková produkce odpadů		19 219,52	22 016,09	7 915,47	15 563,01	16 166,30	13 427,05					
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →							0	0	0	0
	Spalování							Meziroční změna [%] ↓				
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
									0	0	0	0
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0		

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

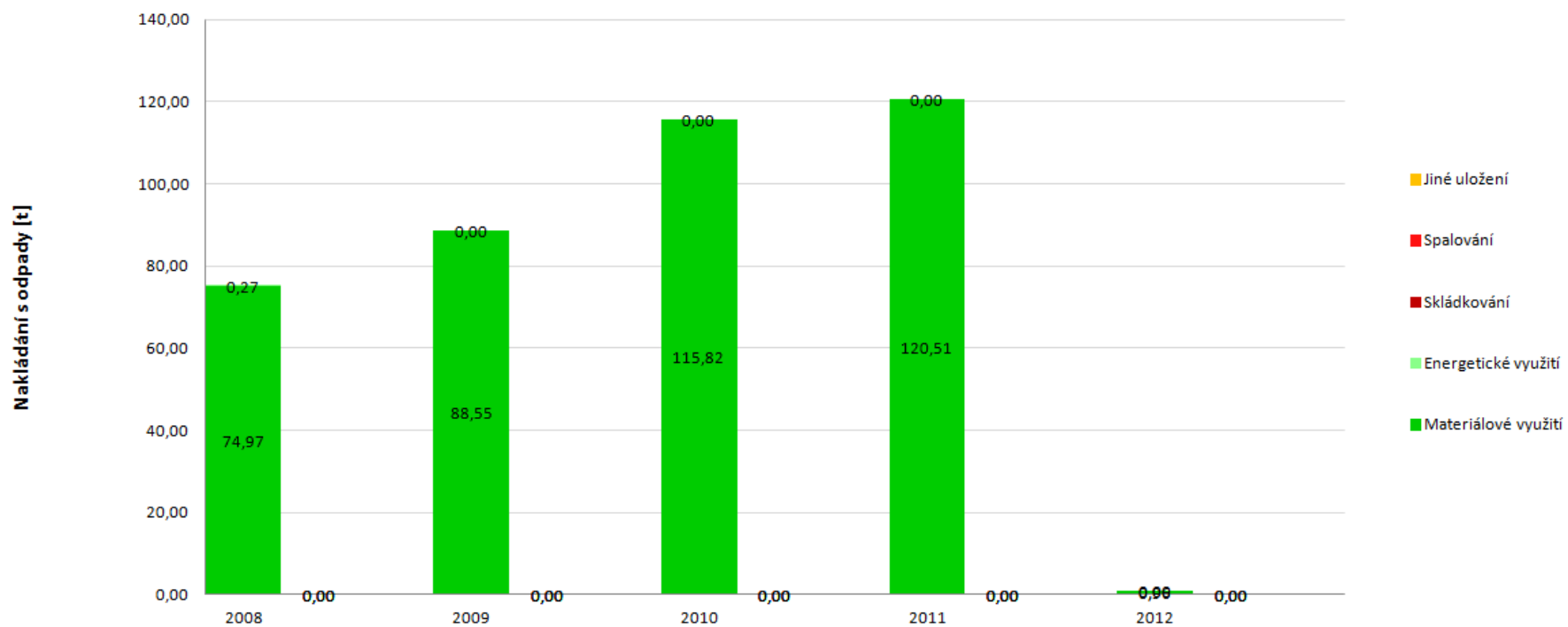
Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	18,69	74,97	88,55	115,82	120,51	0,96	401,18	473,82	619,76	644,84	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓								Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓		
			0,40	0,81	2,43	1,89	1,72	0,01	301,18	373,82	519,76	544,84	
		Energetické využití	0,01	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	3 619,25	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	17,19	75,24	88,55	115,82	120,51	0,96	437,78	515,20	673,88	701,15	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓								Meziroční změna [%] ↓		
			0,37	0,81	2,43	1,89	1,72	0,01					
	Celková produkce KO [t]			4 614,86	9301,63	3645,08	6126,53	6986,28	7465,93	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0			
Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0			
SKO	Využití	Materiálové využití	4,54	4,37	2,90	2,23	0,00	-3,74	-33,64	-23,28	-100,00		
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0		
		Celkem vybrané způsoby využití	4,54	4,37	2,90	2,23	0,00	-3,74	-33,64	-23,28	-100,00		
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	

	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
	Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

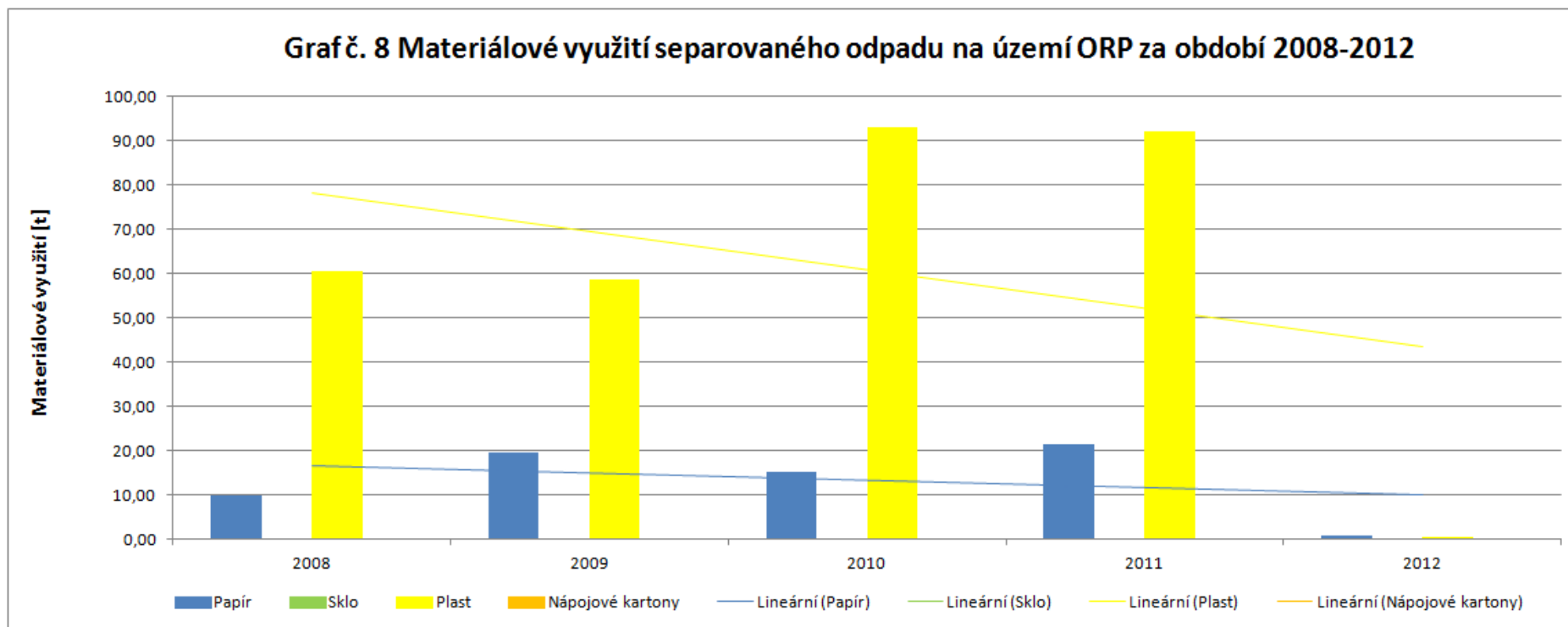
Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	9,92	19,64	15,02	21,32	0,88	97,98	-23,52	41,96	-95,88
		Energetické využití	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	60,51	58,58	93,01	92,00	0,08	-3,20	58,78	-1,09	-99,91
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

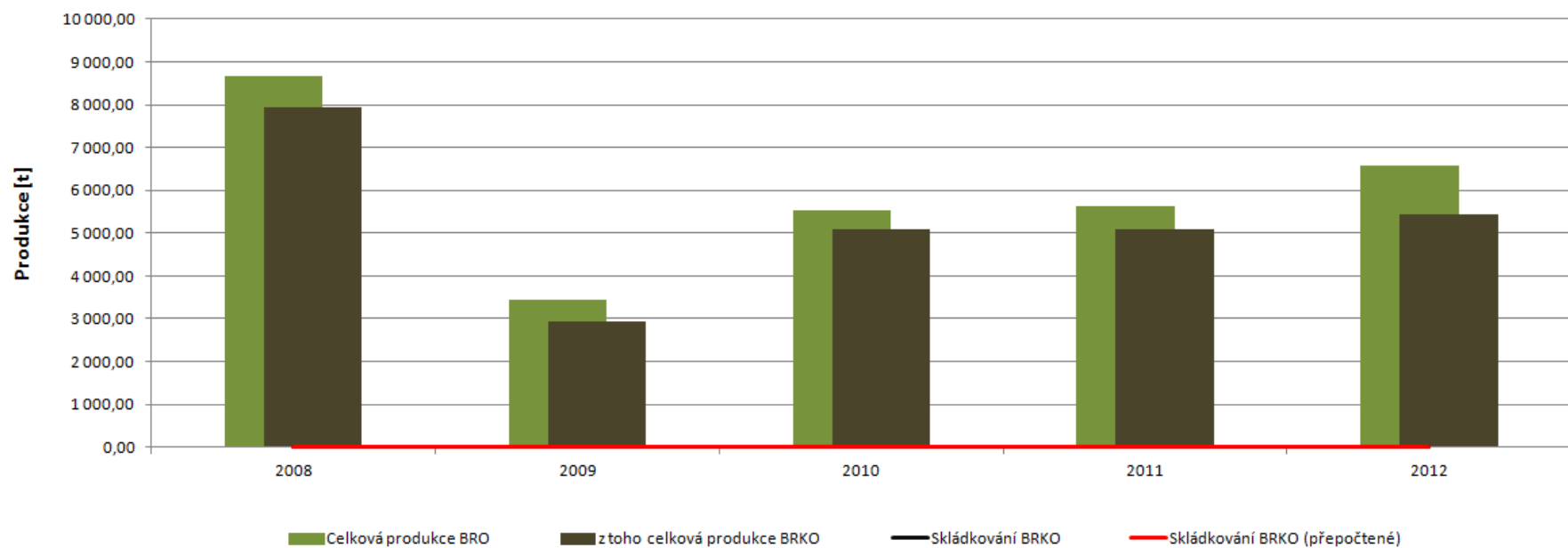
Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
BRO	Využití	Materiálové využití		14,46	24,01	17,92	23,55	0,88	66,04	-25,36	31,41	-96,27
		Energetické využití		0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0	0	0

	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
BRKO	Využití	Materiálové využití		4,54	9,65	9,80	14,50	0,86	112,56	1,55	47,94	-94,08	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓			
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2009	2010	2011	2012
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
			Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓		148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →							-100,00	-100,00	-100,00	-100,00

	odpadu)									
Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
							0	0	0	0
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

Graf č. 9 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

6. Téma 4.: Servis samosprávám

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Na území ORP Broumov je 14 obcí. Pouze tři z nich jsou města s možností využívání zázemí městských úřadů obsazených kvalifikovanými úředníky a dalšími zaměstnanci (ekonomický odbor, IT, technické služby, atd.). Pouze Město Broumov je zcela soběstačné s dostatečnou kapacitou odborníků ve sledovaných oblastech. Město Meziměstí a Město Teplice nad Metují mají vyšší počet kvalifikovaných úředníků a zaměstnanců, kteří však nepostihují celou zkoumanou problematiku. I tato města musí některé služby nakupovat. Ostatních 11 obcí jsou menší obce, z nichž 6 má uvolněného starostu a 5 neuvolněného. Mají nízký počet zaměstnanců a nakupují tak téměř veškeré služby nad rámec běžného fungování obce.

Zatížení malých obcí administrativou je poměrně vysoké. Dlouhodobě těžko udržitelnou situaci můžeme pozorovat obzvláště u těch obcí, ve kterých se o chod obce starají pouze starosta (uvolněný či neuvolněný) a jeden úředník (často na zkrácený úvazek), který má na starosti účetnictví, administrativu a celkový chod obecního úřadu. Tato situace vede k dlouhodobému přetěžování starostů malých obcí a omezuje možnosti postihnout změny, které přináší nová legislativa, dění v obci a rozvoj obce. Omezuje také možnosti výkonu funkce starosty malé obce, který je nucen soustředit se na záležitosti, které často nesouvisí se samosprávnými výkony, na úkor dalšího rozvoje obce.

Na služby, které nezvládají starostové pro toto přetížení postihnout, si sjednávají externí poskytovatele. Kvalita služeb těchto externích poskytovatelů bývá různá a ne vždy odpovídá ceně poskytnuté služby. Po vzniku servisního centra by měly malé obce zajištěny kvalitní a cenově přiměřené služby, které původně poptávaly externě, právě v rámci tohoto centra.

Na základě očekávání potřeby nabízených podpůrných služeb pro zajištění řádného výkonu samosprávných agend bylo vymezeno 8 oblastí, ve kterých by v budoucnu vzniklé servisní centrum mohlo obcím služby zajišťovat.

1. Právní podpora
2. Ekonomické agendy
3. Dotační management
4. Veřejné zakázky
5. IT podpora
6. Technická a stavební podpora a BOZP
7. Správa majetku obcí
8. Rozvojové dokumenty obcí

Potřeby malých obcí v těchto oblastech sledoval tým v polovině roku 2014 pomocí strukturovaných rozhovorů se starosty. Ze zjištěných potřeb vychází návrhy servisního centra.

Základní legislativa

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 256/2013 Sb., katastrální zákon

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
 Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě
 Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu
 Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
 Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů
 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
 Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
 Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření
 Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
 Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
 Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů
 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
 Nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o minimální mzdě
 Nařízení vlády č. 222/2000 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě
 Nařízení vlády 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev
 Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

6.1.2. Popis ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Následující analýza postihuje potřeby všech obcí ORP Broumov kromě města Broumov, které je vzhledem ke svému počtu obyvatel a svému postavení obce s rozšířenou působností zcela soběstačné. Zároveň však nemá volné kapacity k poskytování servisu ostatním obcím ORP. Mezi potřebami malých obcí a dvou dalších měst SO ORP Broumov nejsou výrazné rozdíly.

Starostové obcí

Na území SO ORP Broumov je 14 obcí, z toho 3 města. Ostatních 11 obcí jsou menší obce, z nichž 6 má uvolněného starostu a 5 neuvolněného.

Tabulka 102: Poměr uvolněných a neuvolněných starostů a počet volebních období ve funkci (zdroj: vlastní šetření)

		počet volebních období ve funkci			
		1	2	3	4 a více
počet uvolněných starostů	9	1	4	3	1
počet neuvolněných starostů	5	2	1		2

Právní podpora

Z osobních jednání na jednotlivých obcích ORP Broumov vyplývá zájem o vzory pro přípravu podkladů pro jednání zastupitelstva, jejich jednací řády a formulace usnesení a o vzory v oblasti pracovně právních vztahů. V případě specifických problémů by obce využily i kompletního servisu právníka. V oblasti majetkoprávních úkonů starostové uvítají právní pomoc při realizaci všech typů smluv.

Všechny obce uvítají kompletní servis v oblasti monitoringu legislativních změn a z nich vyplývajících konkrétních dopadů na obce.

Tabulka 103: Vyjádření starostů v oblasti přípravy podkladů pro jednání zastupitelstva (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
vzory jednání a zápisů – formální správnost	9	5
jednací řády zastupitelstev	6	1
pomoc při přípravě formulace usnesení	3	5

Tabulka 104: Vyjádření starostů v oblasti právní pomoci při majetkoprávních úkonech obcí (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
zveřejnění záměru - příprava před rozhodnutím o prodeji nebo pronájmu (vzory a návody pro kupní a nájemní smlouvy) včetně souvisejících úkonů (zveřejnění)	7	5
příprava úkonů před projednáváním manipulace s majetkem	3	7
právní pomoc při vyhotovení smluv a při podání smluv na katastr nemovitostí	6	10
formuláře pro katastr nemovitostí a finanční úřad (daně)	3	6

Tabulka 105: Vyjádření starostů v oblasti právní konzultační činnosti při změnách legislativy a z ní vyplývajících dopadů na obce (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
vyhotovení nebo aktualizace již existujících materiálů a vzorů	11	12
Monitorování nové legislativy a leg. změn	-----	13

Tabulka 106: Vyjádření starostů v oblasti pracovněprávních vztahů (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
organizace výběrových řízení na zaměstnance obecních úřadů	4	7
vyhotovení vzorů formulářů – pracovní smlouvy, platové výměry, náplně práce atd.	4	6

právní pomoc zajištění průběhu pracovně právního vztahu (okamžité ukončení, vytýkáací dopisy atd.)	6	10
--	---	----

Tabulka 107: Vyjádření starostů v oblasti úseku výkonu samosprávné působnosti obcí (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o danou službu
přípravy vzorů, formulářů a metodických pokynů pro jednotlivé oblasti činnosti	12
normotvorná činnost obcí	10
vedení úřední desky	4
zajištění voleb	2
dodržování předepsaných lhůt	3

Ekonomické agendy

Obce si účetnictví a oblast rozpočtu zajišťují samy a jsou se stávajícím stavem spokojeny. Mají ale zájem o zajištění pravidelného vzdělávání v oblastech účetnictví a rozpočtů obcí a návrhů jejich změn (obě oblasti 13 obcí). Většina obcí využívá možnosti provedení auditu krajským úřadem a nepožadují zajištění auditu společnou auditorskou firmou. Nejčastěji používanými účetními programy jsou KEO (6 obcí) a GORDIC (také 6 obcí). Dvě obce používají program TRIADA. Obce používající stejné programy již v současnosti koordinují návštěvy servisních techniků a se stávajícím stavem jsou spokojeny. V oblasti účetnictví spolupracují neformálně a 12 obcí ze 14 se vyjádřilo pro vznik konzultačního centra v rámci DSO Broumovsko, kde by jednotlivé účetní mohly konzultovat specifické problémy obecního účetnictví (12 obcí), daňového poradenství (10 obcí) a přípravy auditu hospodaření (10 obcí).

Tabulka 108: Vyjádření starostů v oblasti zajištění účetnictví a sestavení a řízení rozpočtu (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o metodický servis	Zájem o kompletní servis
Zajištění účetních prací pro obce	5	0
Sestavení a řízení rozpočtu	5	0

Dotační management

Oblast dotačního managementu není možné posuzovat jednotně – jednotlivé dotační programy je nutno posuzovat dle jejich náročnosti. Přípravu žádostí a všechny následující úkony u méně náročných programů (POV, PRV, Leader, rozpočet KHK, mikroprojekty Euroregionu Glacensis) si v současné době zajišťují malé obce samy, nejčastěji prostřednictvím starosty. Na náročnější dotační programy (operační programy) si najímají externí firmy s různou úrovní kvality poskytovaných služeb. V budoucnu by obce uvítaly služby společného manažera v rámci servisního centra případně společné prověřené externí firmy. Protože je oblast dotačního managementu pro starosty časově náročná, chtějí využít těchto služeb i v případě dotačních programů, které si do této doby zajišťovali sami.

Všechny obce vyjádřily zájem o monitorování dotačních výzev a vytvoření zásobníku projektů s upozorňováním na možnosti podání žádostí do konkrétních výzev. Služeb souvisejících se složitějšími dotačními programy by v budoucnu využilo i město Broumov. V plánovacím období 2009 - 2014 malé obce průměrně podaly 11 žádostí/obec a byly úspěšné v 80 % podaných žádostí.

Tabulka 109: Množství podaných a podpořených žádostí v území mezi lety 2009 a 2014 (zdroj: vlastní šetření)

	Počet podaných žádostí	Z toho podpořeno
POV, PRV, Leader, rozpočet KHK	103	81
EU dotace (OP a Norské fondy)	38	31

Tabulka 110: Vyjádření starostů k servisu v oblasti zpracování a podání žádosti (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o zpracování prostřednictvím společného manažera
POV, PRV, Leader, rozpočet KHK	9
EU dotace (OP a Norské fondy)	12

Tabulka 111: Vyjádření starostů k servisu v oblasti zpracování a podání žádosti (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o zpracování prostřednictvím společného manažera
POV, PRV, Leader, rozpočet KHK	12
EU dotace (OP a Norské fondy)	11

Tabulka 112: Vyjádření starostů k servisu v oblasti vyúčtování dotací a kontrolách poskytovatele dotací (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o zpracování prostřednictvím společného manažera
POV, PRV, Leader, rozpočet KHK	12
EU dotace (OP a Norské fondy)	12

Tabulka 113: Vyjádření starostů k servisu v oblasti řízení udržitelnosti projektu (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o zpracování prostřednictvím společného manažera
POV, PRV, Leader, rozpočet KHK	11
EU dotace (OP a Norské fondy)	11

Veřejné zakázky

Obdobná situace je v oblasti veřejných zakázek. V současné době méně složitá zadání zvládají obce samy, na obtížnější veřejné zakázky si sjednávají službu. I v této oblasti by obce uvítaly služby společného manažera v rámci servisního centra, případně společně prověřené externí firmy. Provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a další související úkony téměř všichni starostové požadují zajistit servisním centrem.

O organizaci společných nákupů, především energií, materiálů a služeb projeví zájem všechny obce.

Tabulka 114: Počet veřejných zakázek obcí v plánovacím období 2009 - 2014 (zdroj: vlastní šetření)

	Počet v letech 2009 - 2014	Obec si zajistila vlastními silami	Obec si zajistila externě
Malého rozsahu	13	7	5
Zjednodušené podlimitní	6	1	5
Nadlimitní	9	0	9

Tabulka 115: Vyjádření starostů k servisu v oblasti veřejných zakázek v plánovacím období 2014 - 2020 (zdroj: vlastní šetření)

	Obec si zajistí vlastními silami	Obec si zajistí externě	Obec chce využít služeb společného manažera
Malého rozsahu	13	1	
Zjednodušené podlimitní		4	10
Nadlimitní			14

Tabulka 116: Vyjádření starostů k servisu v oblasti přípravy podkladů pro veřejné zakázky (zdroj: vlastní šetření)

	Obec si zajistí externě	Obec chce využít služeb společného manažera
Malého rozsahu		8
Zjednodušené podlimitní	9	2
Nadlimitní	9	4

Tabulka 117: Vyjádření starostů k servisu v oblasti organizace a zajištění práce výběrových komisí (celého průběhu výběrového řízení) (zdroj: vlastní šetření)

	Obec si zajistí externě	Obec chce využít služeb společného manažera
Malého rozsahu	4	8
Zjednodušené podlimitní	8	10
Nadlimitní	7	10

Tabulka 118: Vyjádření starostů k servisu v oblasti provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a dalších souvisejících úkonů (celého průběhu výběrového řízení) (zdroj: vlastní šetření)

	Obec si zajistí externě	Obec chce využít služeb společného manažera
Provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a dalších souvisejících úkonů	5	8

Tabulka 119: Počet starostů, kteří mají zájem o společné nákupy (zdroj: vlastní šetření)

	Počet obcí
Energie	11
Materiál	12
Služby	13

IT podpora

V současné době si tuto službu zajišťují všechny obce, kromě města Broumov, externě. Ne vždy je tato služba zajištěna na základě dlouhodobého smluvního vztahu a ne vždy bez výhrad. 11 ze 14 obcí zajišťuje IT externista. Společné řešení IT služeb by starostové přivítali, především pokud by to znamenalo finanční úsporu a kvalitnější servis.

Základní moduly zvládají obce uživatelsky samy (práce s datovými schránkami, vedení spisové služby, Czech Point, přístup k základním registrům apod.). Pro správu těchto modulů požadují společného technika. Téměř všechny obce projevily zájem o semináře počítačové gramotnosti (9 obcí), uživatelské znalosti specializovaných softwarů (12 obcí) a obslužnosti certifikátů, spisové služby, přístupu k základním registrům, funkčnosti pracoviště CzechPoint (11 obcí).

Jednotlivé obce mají webové stránky na různých redakčních systémech, které pro ně zajišťují různé firmy. Administraci jejich obsahu zvládá polovina obcí sama, ostatní využívají služeb externích administrátorů. Téměř polovina obcí využívá služeb společnosti Galileo Corporation s.r.o. Při rozhovorech se starosty zazněl námět na propojení webových stránek tak, aby umožňovaly sdílení aktualit s okolními obcemi.

Tabulka 120: Vyjádření starostů k servisu v oblasti IT (zdroj: vlastní šetření)

	Obec si zajistí externě	Obec chce využít služeb společného manažera
Elektronické podpisy a certifikáty, jejich aktualizace	2	9
Práce s datovými schránkami		3
Vedení spisové služby	1	3
Přístup k základním registrům		3
Funkčnost pracoviště CzechPoint		3
Správa informačních systémů obce (webové stránky, úřední deska)		5

Technická a stavební podpora a BOZP

V oblasti technické a stavební podpory si v současné době jednoduché stavební akce obce zajišťují samy, uvítaly by však služby společného technika. U větších staveb si veškeré úkony zajišťují externě. Měly by zájem o zprostředkování kvalitní firmy, která by tyto úkony zajišťovala. Zavedení jednotného systému GIS by uvítala většina obcí, využili by služeb specialisty - externisty.

Zajištění BOZP na obcích je nyní téměř ve všech případech řešeno externě s různou úrovní poskytovaných služeb. Starostové by uvítali spolupráci se společným bezpečnostním technikem.

Tabulka 121: Vyjádření starostů k servisu v oblasti technické a stavební podpory (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
Příprava jednoduchých dokumentací k ohlášení staveb a jejich oprav	6	8
Příprava dokumentace k výběru dodavatele u jednoduchých staveb	7	8
Zajištění technického dozoru investora (TDI)	2	11
Zajištění výkonu KOO BOZP při stav. činnosti		12
Zajištění inženýrsko-investorské činnosti a jednání s dodavateli		11
Evidence podzemních sítí ve správě obce		6
Zavedení GIS		8
Zajištění vyjádření obce k existenci sítí ve správě obce		4

Tabulka 122: Vyjádření starostů k servisu v oblasti BOZP na obci (zdroj: vlastní šetření)

	Zájem o vypracované vzory	Zájem o kompletní servis
Školení BOZP	2	11
Zajištění veškeré agendy BOZP		13

Správa majetku

Na spolupráci v oblasti správy majetku (údržba a úklid komunikací, správa veřejné zeleně a veřejných prostranství, správa lesního majetku, vodovody, kanalizace a ČOV) nemají obce jednotný názor. Upřednostňují spolupráci se sousedními obcemi (tj. s menším počtem obcí) před spoluprací v rámci celého území DSO. Obávají se například nedostatečného pokrytí společnou technikou v době jejího sezónního využívání (sekání příkopů, vyhrnování sněhu, apod.). V některých případech by měly obce zájem o radu odborníků na úpravu veřejné zeleně nebo na správu lesů, ale jednalo by se spíše o konkrétní izolované případy než dlouhodobou spoluprací.

Tabulka 123: Vyjádření starostů k spolupráci v oblasti správy majetku (zdroj: vlastní šetření)

		Zájem o společné řešení
Údržba a úklid komunikací	Mechanizace	7
	Odborní pracovníci	6
Veřejná zeleň	Mechanizace	6
	Odborní pracovníci	6
Správa lesního majetku	Mechanizace	3
	Odborní pracovníci	4
Vodovody, kanalizace, ČOV	Mechanizace	5
	Odborní pracovníci	4
Zásobování obyvatel základními potravinami		7
Lékař		5

Rozvojové dokumenty

O vytvoření rozvojových dokumentů projevily zájem téměř všechny obce. Některé sice mají dokumenty podobného typu, ale jedná se spíše o krátko- a střednědobé akční plány než o ucelené strategie rozvoje obce na delší období. Město Broumov má rozvojové dokumenty již zpracované. Starostové považují za výhodné nechat si tyto dokumenty zpracovat společně tak, aby bylo možné ve vhodných oblastech lépe naplánovat spolupráci dotčených obcí. Všechny obce mimo města Broumova si chce zadat vypracování Plánu rozvoje obce tak, aby reflektoval ve stejné době vznikající plány ostatních obcí DSO Broumovsko a vycházel z plánů rozvoje vyšších územních celků.

Finanční analýza

Finanční analýza výdajů obcí na služby, které by starostové do budoucna rádi zajišťovali pomocí meziobecní spolupráce, vychází z údajů za rok 2013, které byly poskytnuty pro tyto účely jednotlivými obcemi z území SO DSO Broumov. Data k potřebnému termínu poskytlo 13 obcí, z toho 11 malých obcí a 2 města. Finanční analýza nezahrnuje finanční údaje od města Broumova, které má všechny relevantní oblasti pokryty dostatečně svými zaměstnanci a zároveň není schopné poskytovat službu ostatním obcím regionu. Analýza Servisu samospráv jako celek, tak i ve finanční části ukazuje, že je důležité rozlišovat postavení a potřeby měst a ostatních malých obcí v území. Řada výdajů, které jsou spojeny s vedením měst, se v rozpočtu malých obcí vůbec nevyskytuje. Následující souhrny dat, které jsou uvedeny v tabulkách 124 a 125 jsou proto rozděleny na města na území SO ORP Broumov a ostatní malé obce stejného území.

Data, která se v rámci této finanční analýzy podařilo sesbírat, ukazují, že finanční náročnost na různé služby se velmi liší podle toho, jaký projekt, která obec ve sledovaném období realizovala a je těžké je porovnávat nebo vztahovat k počtu obyvatel.

Finanční analýza měst SO ORP Broumov Teplice nad Metují a Meziměstí

V oblasti právních služeb, daňového poradenství a poradenství s přípravou auditu se města opírají o služby externích daňových poradců, právníků i účetních firem. Výdaje obou měst jsou srovnatelné při přepočtu k počtu obyvatel – Teplice nad Metují 73 000 Kč, pouze za právníka, Meziměstí právník 85 041 Kč za právníka a 7 463 Kč za daňové poradenství. Právní služby jsou spojeny hlavně se sepsáním smluv při majetkoprávních úkonech, a také při řešení pracovně-právní problematiky.

Výdaje na služby spojené se zpracováním podkladů pro podání žádostí různých dotačních titulů (projektová dokumentace, zajištění podkladů a podání žádosti) se liší podle projektů, které ve sledovaném období města realizovala. Teplice nad Metují vydaly v tomto období 357 000 Kč a Meziměstí 551 115 Kč, v obou případech za zadání několika různých projektů.

Na služby spojené s vedením podpořených projektů, s monitoringem a vyúčtováním a přípravou na kontroly poskytovatelů dotací nebo finančního úřadu vydaly Teplice nad Metují 91 400 Kč a Meziměstí 131 425 Kč. Jedná se opět o platby za externí služby, které se meziročně mění podle počtu a náročnosti realizovaných projektů.

Služby spojené s vedením výběrových řízení stály Teplice nad Metují 20 000 Kč a Meziměstí 47 190 Kč, přičemž obě města měla shodně po jedné akci.

IT podpora a služby s ní spojené: Základní provoz sice zvládají města za pomoci svých zaměstnanců, ale servisní služby a servis odborného softwaru si zadávají většinou externě. Výdaje, které mají pod touto položkou vyčísleny, jsou náklady na servisní práce firem, jejichž programové vybavení využívají, tvorbu a správu webových stránek, IT techniků – externistů pro „běžný“ provoz (certifikáty, funkčnost sítě apod.).

Na služby BOZP využívají obě města služeb stejného BOZP externího technika. Meziměstí mělo ještě navíc v roce 2013 sjednaného koordinátora BOZP na akci Modernizace ZŠ.

Na zajištění stavebně-technických dokumentací a technického dozoru investora nemají města až tak výrazné výdaje – vzhledem k personálnímu obsazení si obce tyto služby v běžných mezích dokáží zajistit svými zaměstnanci. U větších akcí si sjednávají externisty.

Služby spojené s údržbou komunikací a služby spojené s údržbou zeleně zajišťují v případě obou měst jejich vlastní technické služby. K tomu si navíc sjednávají na sezónní práce pracovní místa v rámci veřejně prospěšných prací prostřednictvím úřadu práce.

Externí služby sjednávané v těchto oblastech jsou spíše specializovaného charakteru (na co nemají města vlastní techniku), např. mulčování nebo za služby, které nestíhají svými silami – sekání, kácení, zimní údržba v obcích, které jsou „mimo“ hlavní lokalitu obce. V Meziměstí měli projekt sadových úprav a regeneraci veřejné zeleně – zde platili výkon autorského i technického dozoru.

Služby spojené se správou lesního majetku jsou řešeny rozdílně podle velikosti lesů v majetku měst a obcí. V případě Teplic nad Metují, které mají v majetku cca 1 500 ha, vše řeší vlastními silami vedení a zaměstnanci městských lesů a vzhledem k tomu, že stávající stav je vyhovující, neplánují se žádné změny. V Meziměstí, které vlastní jen necelých 30 ha, mají externího lesního hospodáře – peníze utracené v této oblasti jsou v podstatě za jeho služby – stejný člověk pracuje i pro potřeby Jetřichova. Náklady měst Teplice nad Metují a Meziměstí jsou v jednotlivých oblastech porovnatelné.

Tabulka 124: Finanční analýza (zdroj: vlastní šetření)

	Název obce/počet obyv.	Adršpach/517		Božanov/353		Heřmánek/478		Heřmánek/654		Hynčice/189		Jetřichov/458		Křinice/428	
1.	právní služby	39875		0		0		35000	kvalifikovaný odhad	968		0		11000	
	z toho: spojené s majetkoprávními úkony a řešením samosprávných činností a pracovně právních vztahů, spojené s dotačními tituly	0		0		0				968		0		5000	kanalizace
	z toho: služby externích účetních a daňových poradců spojené s přípravou auditu, s daňovým poradenstvím, se zaváděním nových povinností v oblasti účetnictví	39875		0		0				0		0		6000	
2.	služby spojené se zpracováním podkladů pro podání žádostí z různých dotačních titulů – projektová dokumentace, zajištění podkladů a podání žádosti	877265	kanalizace, rekonstrukce zámku	0		441381	kanalizace	50000 - 100000	kvalifikovaný odhad	0		133824	kanalizace	598794	kanalizace, komunikace, veřejné osvětlení, Dům seniorů
3.	služby spojené s vedením podpořených projektů, s monitoringem a vyúčtováním a přípravou na kontroly poskytovatelů dotací nebo finančního úřadu	0		3025		0		0		0		0		0	
4.	služby spojené s vedením výběrových řízení	133100	kanalizace	0		30250		0		0		22990	chodník	18150	
5.	služby spojené s IT podporou – provoz stránek a zajištění funkčnosti programů k samosprávným činnostem – elektronické podpisy, vedení spisové služby, funkčnost pracoviště Czech Point atd.	93654		0		76905		20000	kvalifikovaný odhad	56875	zvýšené náklady jsou z důvodu „uměření“ PC a totálního vymazání všech dat (částečně uhrazeno z pojistky) + 6000 - DPP za správu stránek	60744		77165	
6.	služby spojené s BOZP v obci	4500		7442		11393		25000	kvalifikovaný odhad	0		0		10900	

7.	služby spojené se zajištěním stavebně technických dokumentací, technického dozoru investora u stavebních akcí, zajištění inženýrsko-investorské činnosti atd.	1095991	kanalizace, zasíťování pozemků, rekonstrukce MK	0		33462		20000-100000	kvalifikovaný odhad	0		27677	chodník	0	
8.	služby spojené s údržbou komunikací	1864296	8. + 9. zajišťuje TS Adršpach s.r.o.	7165		55160	malé výdaje - mírná zima, neprováděné pravidelné opravy	75000	kvalifikovaný odhad	23750	Dohody o provedení práce na údržbu komunikací	57565		8887	
9.	služby spojené s veřejnou zelení	Viz 8	Viz 8	15253		751328	součástí jsou mzdy 4 VPP/ 7 měs.	75000	kvalifikovaný odhad	128538	3100 – DPP, 125438 – Pracovní poměry VPP – dotováno z Úřadu práce	0		29712	
10.	služby spojené se správou lesního majetku	599700		213667		710757		100000	kvalifikovaný odhad	0		74570		219810	

Tabulka 125: Finanční analýza (zdroj: vlastní šetření)

	Název obce/počet obyv.	Martínkovice/521	Meziměstí/2573	Otovice/364	Šonov/304	Teplice n/M/1692	Vernéřovice/343
1.	právní služby	9494	92604	12930	12318	73000	0
	z toho: spojené s majetkoprávními úkony a řešením samosprávných činností a pracovních právních vztahů, spojené s dotačními tituly	9494	85041	0	12318	73000	0
	z toho: služby externích účetních a daňových poradců spojené s přípravou auditu, s daňovým poradenstvím, se zaváděním nových povinností v oblasti účetnictví	0	7563	0	0	0	0
2.	služby spojené se zpracováním podkladů pro podání žádostí z různých dotačních titulů – projektová dokumentace, zajištění podkladů a podání žádosti	971 872	551115	0	0	192000	0
		projektová dokumentace na kanalizaci	Inženýrské sítě AV, Cyklostez., Čistící vůz, Zateplení a moderniz. Požární zbr., Modernizace ZŠ A+D, Moderniz. ZŠ 1.etapa, ABC mladého				

					záchranaře								
3.	služby spojené s vedením podpořených projektů, s monitoringem a vyúčtováním a přípravou na kontroly poskytovatelů dotací nebo finančního úřadu	3630		131425	Moder-nizace ZŠ - 1. etapa, Moder-nizace MŠ Vižňov, Víceúčelové sportoviště, Pod jednou střechou	0		0		19000		0	
4.	služby spojené s vedením výběrových řízení	0		47190	Moder-nizace ZŠ - 1. etapa	10000	Projekt kanalizace	0		0		0	
5.	služby spojené s IT podporou – provoz stránek a zajištění funkčnosti programů k samosprávným činnostem – elektronické podpisy, vedení spisové služby, funkčnost pracoviště Czech Point atd.	32809		283438	IT, www, servisní práce Triada, certifikáty, Vita, Gramis, dálkový přístup	11451,8		15074		262000		57680	
6.	služby spojené s BOZP v obci	1000		56507	z toho 27225 - výkon koordinátora BOZP na akci "Modernizace ZŠ"	5942		7760		30000		0	
7.	služby spojené se zajištěním stavebně technických dokumentací, technického dozoru investora u stavebních akcí, zajištění inženýrsko-investorské činnosti atd.	0		39930	TDI při akci "Modernizace ZŠ"	99220	Cyklostezka	74123		0		2000	
8.	služby spojené s údržbou komunikací	26260		17359		0		17593		252000			
9.	služby spojené s veřejnou zelení	2363		4859650	20510,12 za projekt sadových úprav, "Regenerace VZ Mezi-městí", 4681549, 95 realizace projektu, 178000 - výkon autor-ského a technic-	0		8428		231000		63234	

					kého dozoru								
10.	služby spojené se správou lesního majetku	0		215682		30492		125857		0			

Finanční analýza malých obcí SO ORP Broumov (komentář k tabulce 124 a 125)

V oblasti právních služeb, daňového poradenství a poradenství s přípravou auditu se malé obce opírají o služby externích daňových poradců, právníků i účetních firem a jejich výdaje jsou spojeny se sepisováním smluv při majetkoprávních úkonech, a také při řešení pracovně-právní problematiky. Řada malých obcí řeší tuto problematiku prostřednictvím bezplatného poradenství se sousedními obcemi, a tudíž nevykazují v této položce žádné náklady.

Výdaje na služby spojené se zpracováním podkladů pro podání žádostí různých dotačních titulů (projektová dokumentace, zajištění podkladů a podání žádosti) se liší podle projektů, které ve sledovaném období malé obce realizovaly. Výdaje jsou tak velmi rozdílné. Řadu malých projektů si obce realizují vlastními silami a náklady s tím spojené do uvedených dat nezahrnují. Externí firmy si sjednávají na velké projekty typu modernizace školských zařízení, kanalizace, cyklostezky, revitalizace, apod. Pro tyto služby využívají služby několika různých firem nebo externích projektových manažerů, od kterých si často nechávají administrovat celý projekt od podání žádosti, až po sledování udržitelnosti. Na služby spojené s vedením podpořených projektů, s monitoringem a vyúčtováním a přípravou na kontroly poskytovatelů dotací nebo finančního úřadu využívají malé obce externí firmy v případě velkých projektů, jedná se obvykle o stejné externí firmy, které zpracovávají celou žádost projektu. U malých projektů si obce zajišťují tyto služby samostatně.

Služby spojené s vedením výběrových řízení jsou u malých obcí spojeny s realizací velkých zakázek a projektů, tyto výdaje mají pouze v letech, kdy realizují některý z větších projektů. V případě malých zakázek si výběrová řízení dělají samostatně a výkazy na ně se v uvedených tabulkách nevyskytují.

IT podpora a služby s ní spojené. Základní provoz sice zvládají malé obce za pomoci svých zaměstnanců, ale servisní služby a instalaci a servis odborných softwarů si zadávají většinou externě. Výdaje v této oblasti jsou u všech obcí poměrně vysoké a jsou spojeny s náklady na servisní práce firem, kterých programové vybavení využívají, tvorbu a správu webových stránek, IT techniků – externistů pro „běžný“ provoz (certifikáty, funkčnost sítě apod.).

Na služby BOZP využívá většina obcí externího BOZP technika. Náklady na jeho služby se liší podle počtu osob, které školení potřebují. Některé obce si tato školení zajišťují vlastními silami a nemají v této položce žádné výdaje.

Na zajištění stavebně-technických dokumentací a technického dozoru investora nemají obce stejně jako města až tak výrazné výdaje – vzhledem k personálnímu obsazení si obce tyto služby v běžných mezích dokáží zajistit svými zaměstnanci. U větších akcí si sjednávají externisty.

Služby spojené s údržbou komunikací a služby spojené s údržbou zeleně si obce zajišťují pomocí vlastních zaměstnanců nebo technických služeb. Popř. využívají především na sezónní práce možnost sjednání pracovních míst v rámci veřejně prospěšných prací prostřednictvím úřadu práce.

Externí služby, které si sjednávají v těchto oblastech, jsou spíše specializovaného charakteru, na které je potřeba specializovaná technika, např. mulčování. Služby spojené se správou lesního majetku jsou vzhledem k malé rozloze lesů ve správě jednotlivých obcí (většinou se jedná o 50 – max. 100 ha) zajišťovány externími lesními hospodáři. Některé obce mají v majetku tak málo lesů (Hynčice), že tyto náklady ani nevyčísľují.

6.1.2. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tabulka 126: Analýza dotčených skupin (zdroj: vlastní šetření)

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření	
1.	Občané	efektivní hospodaření obce	nezájem o veřejné dění a záležitosti obce	standardní způsoby komunikace (www, obecní a městské zpravodaje, rozhlas)	zlepšení podmínek k životu v obci	
		vysoká úroveň poskytovaných služeb	snížení počtu obyvatel	schůzky s občany	zajištění občanské vybavenosti	
		rozvoj obce	špatný vztah k obci (místu, kde žije)	zasedání zastupitelstva	efektivní a otevřený úřad	
		dobrá informovanost o dění v obci a okolí		veřejná projednávání	podpora spolkového života v obci	
		občanská vybavenost				
2.	Představitelé obcí	efektivní hospodaření obce	ztráta zájmu	osobní pohovor	podpora vzdělávání	
		místní a časová dosažitelnost sdílených služeb	neochota se dále vzdělávat	zasedání zastupitelstva	vznik konzultačního centra	
		zvýšení efektivity vykonávané práce	korupce	veřejná projednávání	podpora spolupráce	
		vysoká úroveň nakupovaných služeb	neochota měnit zaběhlé vzorce obava ze spolupráce	standardní způsoby komunikace		
3.	Další zaměstnanci obce	vysoká úroveň nakupovaných služeb	ztráta zájmu	osobní pohovor	finanční motivace	
		místní a časová dosažitelnost sdílených služeb	neochota se dále vzdělávat	informační e-maily	podpora vzdělávání	
		zvýšení efektivity vykonávané práce	neochota měnit zaběhlé vzorce	pravidelné plánovací/pracovní schůzky	vznik konzultačního centra	
		dobrá práce v příjemném prostředí (nebojím se stěžovatelů, kteří mi přijdou vyhrožovat, když se za mne úřad postaví)	nedostatečná zastupitelnost			podpora spolupráce
		odpovídající ohodnocení	nízká odbornost			teambuldingy
			neochota přijmout odpovědnost			otevřený dialog
odpovídající ohodnocení	korupce	obava ze spolupráce				
4.	Živnostníci a podnikatelé se sídlem na území obce	efektivní hospodaření obce	nezájem o veřejné dění a záležitosti obce	standardní způsoby komunikace (www, obecní a městské zpravodaje, rozhlas)	vytváření příznivých podmínek pro podnikání	

		vysoká úroveň poskytovaných služeb	odchod živnostníků a podnikatelů z obce	schůzky s živnostníky	motivace zaměstnávat místní (úlevy na poplatcích, reklama zdarma, atd.)
		podpora podnikání	přehlášení sídla firmy do jiného místa	zasedání zastupitelstva	pořádání seminářů a vzdělávacích akcí
		rozvoj obce	neochota podporovat místní akce (sponzoring)	veřejná projednávání	
		dobrá informovanost o dění v obci a okolí	zaměstnávání lidí z jiných obcí	tematické schůzky	
5.	Návštěvníci obce	vysoká úroveň poskytovaných služeb	nespokojenost s poskytovanými službami	standardní způsoby komunikace (www, obecní a městské zpravodaje, rozhlas)	zajištění občanské vybavenosti
		dobrá informovanost o dění v obci a okolí	malá informovanost		podpora spolkového života v obci
		úroveň zázemí v obci	nespokojenost se zázemím obce		

Tabulka 127: Analýza rizik (zdroj: vlastní šetření)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí na nákup kvalitních služeb	3	5	15	meziobecní spolupráce	Obce
		Nedostatek financí na mzdy a další provozní náklady	1	5	5	efektivní hospodaření	Obce
		Nedostatek financí na nutné investice	3	4	12	efektivní hospodaření	Obce
		Nedostatek financí na rozvojové aktivity	4	4	16	meziobecní spolupráce	Obce
2.	Organizační riziko	Nedostatečná podpora vedení obce	2	4	8	komunikace s dotčenými skupinami	Obce
		Složitá agenda	5	2	10	meziobecní spolupráce	obce, stát
		Nedostatek potřebného personálu	3	3	9	využívání konzultačního centra	Obce
		Nedostatečný zájem dotčených skupin	3	2	6	komunikace s dotčenými skupinami	Obce
3.	Právní riziko	Legislativní změny omezující pravomoci obcí	2	5	10	využívání konzultačního centra	obce, stát
		Legislativní změny převádějící na obce další povinnosti	3	4	12	využívání konzultačního centra	obce, stát

4.	Technické riziko	Zastaralé objekty	3	3	9	efektivní hospodaření	Obce
		Nevyhovující vybavení (kanceláře i TS)	3	3	9	efektivní hospodaření	Obce
5.	Věcné riziko	Neochota spolupracovat	2	4	8	komunikace s dotčenými skupinami	Obce
		Neochota podílet se na akcích obce	2	3	6	komunikace s dotčenými skupinami	obce, obyvatelé

Nejvyšší míru mají finanční rizika – nedostatek financí na rozvojové aktivity a nedostatek financí na nákup kvalitních služeb.

6.1.3. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza se zaměřuje na silné a slabé stránky zkoumané oblasti, dále na příležitosti, které skýtá současná situace a v neposlední řadě se orientuje na hrozby, které by se mohli ve zkoumané oblasti objevit.

Tabulka 128: SWOT analýza servisu samosprávám (zdroj: vlastní zpracování)

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Schopnost postihnout agendu obcí v malém počtu lidí	1. nedostatek odborného personálu
2. Ochota zaměstnanců pracovat na více agendách	2. Omezené možnosti neuvolněných starostů
3. Ochota vzdělávat se	3. Krátké úřední hodiny obecních úřadů malých obcí
4. Ochota sdílet poznat s okolními obcemi	4. nedostatkem času způsobená neschopnost okamžitě reagovat na změny
5. Ochota spolupracovat	5. Riziko přehlednutí důležitých úkonů
6. zkušenosti s čerpáním dotací, vedením výběrových řízení, a přerozdělováním financí v rámci MAS Broumovsko+	5. Vyšší zatížení obcí z důvodů sociálního složení obyvatel
7. Pevné mezilidské vztahy mezi starosty vzešlé z potřeby spolupracovat v geograficky odděleném území	6. Nedostatek pracovníků na malých obcích
Příležitosti:	Hrozby:
1. Efektivnější vynaložení veřejných prostředků	1. neochota spolupracovat
2. úspora času	2. časté změny legislativy
3. kvalitnější zpracování agend	3. nedostatek financí
4. zefektivnění práce	4. neochota se vzdělávat
5. možnost většího přísunu financí čerpáním dotací	5. riziko výběru nekvalitní firmy
6. nastavení nových forem spolupráce mezi obcemi a mezi obcemi a DSO Broumovsko	

Z uvedené analýzy vyplývá, že obce jsou schopny i v malém počtu zaměstnanců postihnout širokou agendu, která je po nich v současné době požadována, jsou ochotné spolupracovat, sdílet zkušenosti nejen ve specifických oblastech. Proti tomu ovšem stojí problematika neuvolněných starostů a nedostatek odborného personálu, který často zastává práci určenou pro více zaměstnanců. Což s sebou nese riziko přehlédnutí důležitých úkonů a termínů.

Situaci by mohlo pomoci řešit především efektivnější nakládání s veřejnými prostředky. Zkvalitnění procesu fungování samospráv by pomohlo zefektivnění práce i úspoře času. Při lepším rozložení práce samospráv by byla větší šance na čerpání dotací. Celému systému fungování samospráv může výrazně pomoci i nastavení nových forem meziobecní spolupráce. To vše ovšem za předpokladu, že se této spolupráci dostane i legislativní podpora. Na straně druhé je vždy nutné počítat i s riziky, která mohou mít na celé fungování negativní dopad, ať se jedná o problémy uvnitř území jako neochota spolupracovat, neochota k dalšímu vzdělávání nebo i vnější vlivy, především časté legislativní změny, nedostatek financí a podpory ze strany státu.

6.1.4. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Na území ORP Broumov je 11 menších obcí, z nichž 5 má neuvolněného starostu. Starostové a zaměstnanci všech menších obcí řeší ve své pracovní náplni více oblastí diametrálně odlišných. Navíc z důvodu časové vytíženosti nejsou schopni se ve všech těchto oblastech adekvátně vzdělávat. Nakupují většinu služeb spojených s vyšší odbornou náročností provádění. Kvalita nakupovaných služeb těchto externích poskytovatelů bývá různá a ne vždy odpovídá ceně poskytnuté služby. Starostové nemají možnost srovnání, jelikož srovnávání je pro ně časově náročné. Často musí nakoupit službu s nejnižší nabídkovou cenou, která pak nesplní jejich očekávání. Od nově vzniklého servisního centra očekávají kvalitní a cenově přiměřené služby s vysokou odborností.

Na základě dotazníků bylo vymezeno 8 oblastí, ve kterých by v budoucnu vzniklé servisní centrum mohlo obcím služby zajišťovat.

1. Právní podpora

Zde převládá v jednodušších případech o zpracované vzory. Se složitějšími záležitostmi by starostové rádi získali odbornou pomoc právníka. Také očekávají monitoring změn v legislativě, které ovlivní jejich činnost a činnost obcí. Nabízí se řešení zaměstnat nebo nakoupit právní služby hromadně a využívat je dle potřeby pro všechny obce.

2. Ekonomické agendy

V ekonomických otázkách jsou malé obce většinou soběstačné. Zaměstnané účetní obvykle problémy navzájem konzultují, funguje zde přátelská spolupráce. Obce zajímají školení na míru, které jsou cenově dostupné. Toho se dá dosáhnout hlavně pořádáním školení ve vlastních prostorách se zajištěním vlastního zázemí pro přednášejícího a pro občerstvení atd.

3. Dotační management

Dotační management je jednou z nejsložitějších agend, které malé obce řeší. Nyní si každá obec řeší dotační záležitosti vlastní cestou. Menší dotace zvládají sami, na větší akce si nakupují služby. I menší dotace jsou složitou záležitostí a zabírají starostům mnoho času. Obecně by menší obce uvítaly vznik

servisního střediska, které by je upozorňovalo na nově vyhlášené výzvy a dokázalo by jejich projekty k těmto výzvám přiřadit. V ušetřeném čase by se rádi věnovali otázkám své obce do větší hloubky.

4. Veřejné zakázky

Totéž platí pro veřejné zakázky. Zde si starostové uvědomují, že výběrová řízení mají dalekosáhlý dopad na fungování obcí a následné kontroly neberou ohled na jejich pracovní přetíženost. Není v jejich schopnostech tuto problematiku zvládnout zcela a uvědomují si, že okrajové znalosti můžou do budoucna přinést obci řadu problémů. Proto by i v problematice výběrových řízení uvítali vznik konzultačního centra, které by pro ně výběrová řízení zajišťovalo nebo by doporučilo dodavatele kvalitních služeb.

5. IT podpora

Problematika zahrnuje veškeré práce spojené s údržbou počítačů, počítačových programů, certifikátů, spisové služby, přístupu k mapovým podkladům a výpisům z různých evidencí a vedení webových stránek obcí. Obce tuto službu nyní nakupují všechny, s rozdílnou kvalitou služeb a s různou spokojeností s těmito službami. Nové servisní středisko by jim přineslo možnost IT zázemí, které by řešilo jejich problémy a poskytovalo pravidelný servis.

6. Technická a stavební podpora a BOZP

Tato velmi specifická problematika je také různorodá s různým přístupem starostů. V oblasti technické a stavební podpory si v současné době jednoduché stavební akce obce zajišťují samy, uvítaly by však služby společného technika. U větších staveb si veškeré úkony zajišťují externě. Měly by zájem o zprostředkování kvalitní firmy, která by tyto úkony zajišťovala. Zavedení jednotného systému GIS by uvítala většina obcí, využili by služeb specialisty - externisty.

Zajištění BOZP na obcích je nyní téměř ve všech případech řešeno externě s různou úrovní poskytovaných služeb. Starostové by uvítali spolupráci se společným bezpečnostním technikem.

7. Správa majetku obcí

V současné době je tato problematika řešena ve všech obcích vlastními silami. Na případnou spolupráci nemají obce jednotný názor. V některých případech by měly obce zájem o radu odborníků na úpravu veřejné zeleně nebo na správu lesů, ale jednalo by se spíše o konkrétní izolované případy než dlouhodobou spolupráci. V tomto případě není zajištění potřeb obcí přes servisní středisko vhodné.

8. Rozvojové dokumenty obcí

Obce nyní mají zpracované rozvojové dokumenty s různou kvalitou, některým obcím zcela chybí. Přitom soulad projektů žádajících o podporu z různých dotačních programů s rozvojovými dokumenty obcí bude patrně nutnou podmínkou pro získání podpory v dalším plánovacím období. V této části analýzy se obce sjednotily na názoru, že strategické rozvojové dokumenty by měly být pro všechny obce zpracovány podle stejné osnovy, měly by být kompatibilní a měly by vycházet ze strategických plánů vyšších územních celků. Náplní práce nově vzniklého servisního střediska by v první řadě mělo být zpracování těchto rozvojových dokumentů obcí.

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma servis samosprávám, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti servisu samosprávám.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma servis samosprávám.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců starostů z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma servis samosprávám.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

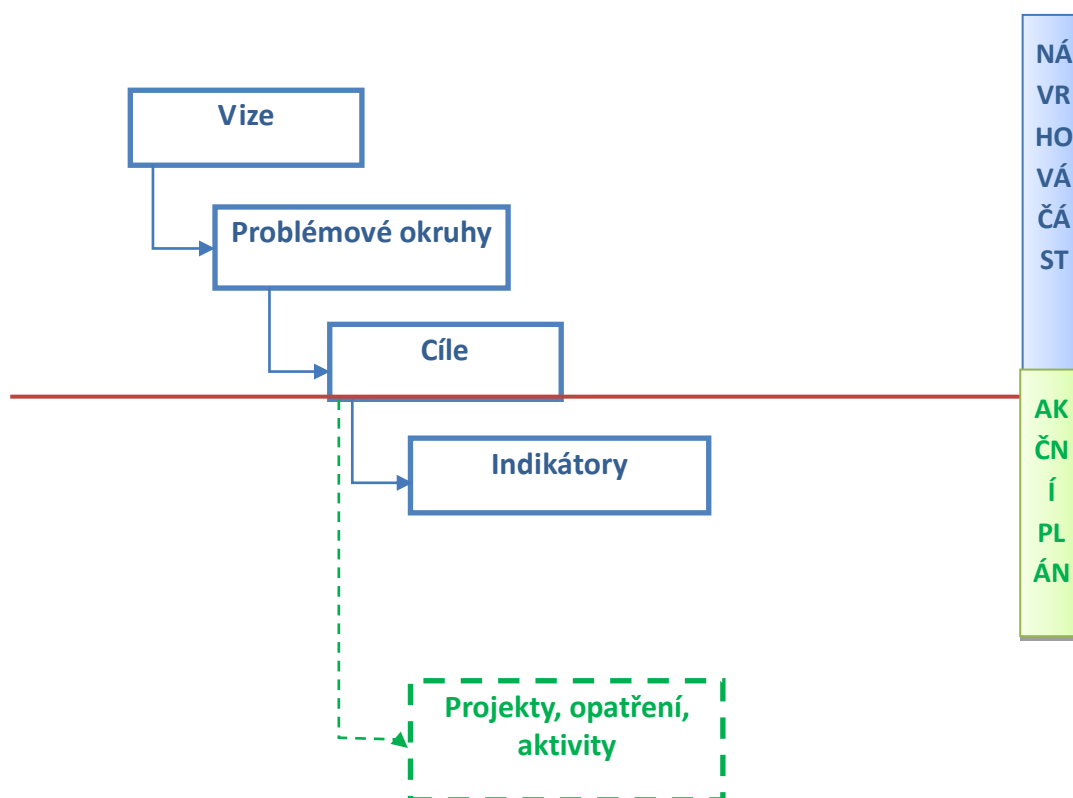
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma servis samosprávám. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu servis samosprávám je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
servis samosprávám	Problémový okruh 1: Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích	
	Cíl 1.1: Vytvoření servisního centra	Cíl 1.2: Zajištění školící a vzdělávací činnosti

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Broumovsko – region pro kvalitní život

Broumovsko je pro obyvatele i podnikatele atraktivním a rozvíjejícím se regionem stavícím na kvalitním životním prostředí, přitažlivé přírodě a velkém kulturním a historickém dědictví. Překonallo geografickou oddělenost, těží z přeshraniční spolupráce s Polskou republikou a ze spolupráce všech klíčových složek v území.

DSO Broumovsko je pevný svazek 14 rovnoprávných a spolupracujících obcí, které společně zajišťují trvalý a udržitelný rozvoj území.

V rámci svazku funguje servisní centrum, které podporuje spolupráci uvnitř regionu. Kancelář DSO Broumovsko poskytuje servis samosprávám a ty tak efektivně hospodaří. Obce mají společné a dobře fungující odpadové hospodářství, vyřešené černé skládky a vysokou míru recyklace. Region má rozvinuté základní i střední školství, vyřešenu podporu zaměstnanosti a bezpečnost obyvatel. Zajišťuje potřebné sociální služby a řeší situaci sociálně slabých. Svým obyvatelům nabízí Broumovsko vyhovující síť občanské vybavenosti a dokáže se zodpovědně postarat o všechny věkové generace a využít jejich potenciál. Obyvatelé si váží prostředí, ve kterém žijí, a nacházejí v něm podmínky pro dobrý život.

Problémové okruhy

V oblasti servis samosprávám byl identifikován jeden hlavní problémový okruh: Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích.

Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích

1) Věcné argumenty:

Pouze tři ze čtrnácti obcí v SO ORP Broumov jsou města s možností využívání zázemí městských úřadů obsazených kvalifikovanými úředníky a dalšími zaměstnanci – město Broumov, město Meziměstí a město Teplice nad Metují. Město Broumov je zcela soběstačné s dostatečnou kapacitou odborníků ve sledovaných oblastech. Města Meziměstí a Teplice nad Metují sice mají vyšší počet kvalifikovaných úředníků a zaměstnanců, kteří však nepostihují celou zkoumanou problematiku. I tato města musí některé služby nakupovat. Ostatních 11 obcí jsou menší obce s počtem obyvatel mezi 190 a 650, z nichž 6 má uvolněného starostu a 5 neuvolněného. Mají nízký počet zaměstnanců a nakupují tak téměř veškeré služby nad rámec běžného fungování obce.

Obce, ať malé či velké, ale musí dostát všem povinnostem a legislativním změnám stejně kvalitně. Obzvláště neuvolnění starostové malých obcí řeší na širokou škálu problematiky sami nebo s omezeným počtem pracovníků obce, kteří mají své pracovní náplně kumulované pro celou řadu činností. Vzhledem k šíři problémů a rozsahu agendy je obtížné pro starosty s malým počtem zaměstnanců zároveň tuto agendu kvalitně vykonávat a zároveň obec rozvíjet.

Na služby, které nezvládají starostové postihnout, si sjednávají externí poskytovatele. Kvalita služeb těchto externích poskytovatelů bývá různá a ne vždy odpovídá ceně poskytnuté služby. Požadavky obcí jsou specifické a rozdílné od požadavků soukromého sektoru, což zvyšuje cenu služby a snižuje množství poskytovatelů, kteří požadavkům obcí mohou vyhovět a specifickou problematiku svého oboru týkající se obcí znají. V některých případech (například v případě IT technika) se takovýto externí poskytovatel dostává k citlivým údajům, je proto výběru externího poskytovatele třeba věnovat zvýšenou pozornost.

2) Příčiny problému:

Správa malých obcí s sebou nese velkou administrativní zátěž. Menší obce nemají možnost zaměstnat specializované odborníky (např. právník, IT technik, BOZP technik, projektový manažer). Příčin tohoto problému je několik – obce nemohou najmout odborníky z důvodu nedostatku financí a ani pro ně nemají pracovní náplň na plný úvazek – pro odborníky je tak práce pro malé obce svým objemem nezajímavá.

3) Důsledky při neřešení problému:

Každá obec objednává služby za úplatu od externistů, mnohdy však nejsou s kvalitou spokojeny, protože je služba nekvalitní nebo předražená. Protože musí starosta strávit velkou část své práce agendou, které musí dostát stejně kvalitně jako na velké obci, nezbyvá mu dostatek času na koncepční rozvoj a rozvojové aktivity obce. Při nadále zvětšující se agendě, kterou na malé obce klade legislativa, je možné, že toto zatížení negativně ovlivní kvalitu samosprávných činností obce vyplývajících z povinností samosprávných územních celků.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích
Cíl 1.1	Vytvoření servisního centra
Popis cíle	<p>Vytvoření servisního centra usnadní působení starostů v těchto oblastech: právní pomoc, konzultace v oblasti účetnictví, IT, dotační management, veřejné zakázky, BOZP, služby spojené se stavebními akcemi, údržba komunikací a veřejné zeleně, správa lesního majetku.</p> <p>Zejména malé obce nemají dostatek kvalifikovaného personálu pro výkon celé šíře problematiky výkonu samosprávných činností. Úvazky jsou malé a pracovní náplně kumulované, potřebné odborné způsobilosti k výkonu specializovaných okruhů většinou nemají. Výkon veřejné správy přitom musí být vykonáván všude ve stejné kvalitě.</p> <p>Obce nemají prostředky na to, aby si najímaly specializované odborníky – externisty, nebo s nimi uzavíraly pracovní smlouvy. Řešené problémy jsou co do objemu a četnosti na malých obcích občasné nebo ojedinělé.</p> <p>Společně využívané servisní centrum zajistí potřebné odborníky, s odpovídající úrovní a kvalitou poskytovaných služeb, obce je budou využívat dle individuálních potřeb. Lze předpokládat, že takto poskytované služby budou v souhrnu pro jednotlivé obce často levnější, než kdyby si je každá obec sama zvlášť sjednávala. Společné servisní centrum bude také obce upozorňovat na některé povinnosti vyplývající ze změn legislativy nebo na možnosti podání žádosti o dotace na jejich projektové záměry.</p>

Hlavní opatření	<p>A1 Vytvoření servisního centra</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajištění vzniku a financování centra – odsouhlasení vzniku a struktury financování zastupitelstvy obcí -určení místa působení - stanovení organizační struktury - personální zajištění - vymezení náplně práce <p>B1 Zajištění externistů</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajištění externistů pro ty oblasti, které nebude servisní centrum zajišťovat přímo
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvoření servisního centra
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

Problémový okruh 1	Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích
Cíl 1.2	Zajištění školící a vzdělávací činnosti
Popis cíle	<p>Zajištění školící a vzdělávací činnosti bude přínosem pro zaměstnance i představitele obcí, kteří budou službu využívat. Doposud jednotlivě a roztržitě (vzhledem k počtu vzdělávacích institucí) sjednávané vzdělávací programy jsou na různé úrovni a mnohdy neodpovídají kvalitativně a ani obsahově představám těch pracovníků, kteří se jich účastní.</p> <p>Společným zadáváním problémových okruhů – podle zjištěné poptávky zaměstnanců obcí - bude možné zajistit vzdělávací programy, které budou splňovat představy o svém obsahu i kvalitě. Zároveň se dá předpokládat, že bude možné sjednávat při společném zajištění i příznivější cenu.</p> <p>Absolvování stejných kurzů ve stejném čase umožní obcím vzájemnou konzultaci problémů, a tím vyšší odbornost, a schopnost řešit kvalitněji a odborněji dané problémy.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> - personální zajištění koordinátora vzdělávání v rámci servisního centra - vytvoření databáze námětů vzdělávání - vytvoření databáze kvalitních školitelů - vytvoření databáze prostor vhodných k pořádání vzdělávacích akcí podle počtu účastníků a technického zázemí - vytvoření časově určeného plánu vzdělávání (kalendářní rok) - zajištění informovanosti obcí a závazných přihlášek na vzdělávací akce

Název indikátorů k hodnocení cíle	- databáze námětů vzdělávání - databáze školitelů - databáze prostor - časově ohraničený plán vzdělávání
Správce cíle	<i>Starosta obce Božanov</i>

6.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Velké zatížení malých obcí a nedostatek personálu na malých obcích		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Nezjištění chyb a nedostatků v auditu hospodaření jednotlivých obcí		
Měrná jednotka	Počet obcí, jejichž zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření dle zákona 420/2004 Sb. odpovídá §10, odst. 3, pís. a)		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	<del> </del>	8	14
Skutečnost	5	<del> </del>	<del> </del>
Popis měřítka:	Výsledek auditu hospodaření jednotlivých obcí je jedním z možných indikátorů kvalitní samosprávy		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí, jejichž zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření dle zákona 420/2004 Sb. odpovídá §10, odst. 3, pís. a)		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté jednotlivými obcemi		

Cíl	Fungující servisní centrum		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Počet obcí, které alespoň jednou v daném kalendářním roce využívají služeb servisního centra		
Měrná jednotka	Obec		
Správce měřítka	Starosta obce Božanov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	<del> </del>	9	13
Skutečnost	0	<del> </del>	<del> </del>
Popis měřítka:	Počet obcí, které alespoň v daném kalendářním roce využívají služeb servisního centra - využití = bezplatná služba, zaplacená služba, konzultace, účast na akci pořádané servisním centrem		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření - informace poskytnuté servisním centrem		

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Fungující servisní centrum	Starosta obce Božanov
1.2	Zajištění školící a vzdělávací činnosti	Starosta obce Božanov

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Výsledek auditu hospodaření jednotlivých obcí	Starosta obce Božanov
1.1	Počet obcí, které alespoň jednou v daném kalendářním roce využívají služeb servisního centra	Starosta obce Božanov
1.2	Počet uskutečněných vzdělávacích akcí za 1 kalendářní rok	Starosta obce Božanov

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí

Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednáání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec,

kteřá bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, kteřá bude organizovat výběřové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, kteřá jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběřového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběřových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

Dotazníkové šetření bylo připraveno pro zjištění stavu v celé šíři vyspecifikovaných okruhů. Výsledky vyhodnocení dotazníkového šetření poukázaly na konkrétní a nejvíce požadované služby v následujících agendách.

1. Právní podpora

Zástupci obcí požadovali právní pomoc odborného pracovníka, který připraví vzory nebo pomůže se složitějšími případy a pracovní právními vztahy a bude monitorovat změny v legislativě.

2. Ekonomické agendy

Obce mají zájem hlavně o kvalitní školení na míru, podle aktuálních potřeb.

3. Dotační management

Dotační management považují obce za jednu z nejsložitějších agend a požadují, aby v rámci servisního centra byl zajištěn kompletní servis.

4. Veřejné zakázky

Obce by uvítaly, kdyby problematiku výběrových řízení zajišťovalo vzniklé centrum servisu samosprávám.

5. IT podpora

Od nového servisního střediska očekávají obce IT zázemí, které by řešilo jejich problémy a poskytovalo pravidelný servis.

6. Technická a stavební podpora a BOZP

Obce by uvítaly služby společného stavebního technika, zavedení jednotného systému GIS včetně přípravy zajištěné společným specialistou.

Na úseku zajištění BOZP by uvítali spolupráci se společným bezpečnostním technikem.

7. Správa majetku obcí

O spolupráci a služby poskytované servisním střediskem v této oblasti není výrazný zájem.

8. Rozvojové dokumenty obcí

V rámci této oblasti se obce sjednotily na názoru, že strategické rozvojové dokumenty by měly být pro všechny obce zpracovány podle stejné osnovy, měly by být kompatibilní a měly by vycházet ze strategických plánů vyšších územních celků.

Náplní práce nově vzniklého servisního střediska by v prvé řadě mělo být zpracování těchto rozvojových dokumentů obcí. Pro řešení výše uvedených problematik by bylo vhodné zřídit fungující servisní centrum, které bude prostředníkem mezi jednotlivými konkrétními potřebami obcí a dodavateli těchto služeb. Servisní centrum bude mít funkci koordinačního centra, které služby odborníků zajistí.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na základě odůvodnění potřeby vzniku servisního centra, jehož vznik byl odsouhlasen členskou schůzí DSO Broumovsko, byly stanoveny oblasti meziobecní spolupráce, které by v budoucnu mělo servisní centrum pro obce zajišťovat.

Do oblastí byly vybrány tyto okruhy:

1. Právní podpora
2. Ekonomické agendy
3. Dotační management

4. Veřejné zakázky
5. IT podpora
6. Technická a stavební podpora a BOZP
7. Správa majetku obcí
8. Rozvojové dokumenty obcí

Na základě stanovených okruhů byly zpracovány dotazníky, které měly za úkol zjistit současný stav způsobu řešení prací spojených s uvedenými oblastmi. Dotazníkového šetření se zúčastnily všechny obce. Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány do analytické části tématu Servis samosprávám.

7. Závěr, kontakty

Strategie byla zpracována v roce 2014 pro obce v území SO ORP Broumov pro oblasti školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a servisu samosprávám. Všechny obce řešeného území jsou zároveň členy Dobrovolného svazku obcí Broumovsko. Zpracovatelský tým tak spolupracoval bez větších komplikací se všemi členy fungujícího svazku obcí.

V území se nachází tři města (Broumov, Meziměstí a Teplice nad Metují) a 11 obcí (Adršpach, Božanov, Hejtmánkovice, Heřmánkovice, Hynčice, Jetřichov, Křinice, Martínkovice, Otovice, Šonov, Vernéřovice). Celé území je relativně homogenní, Broumov plní roli přirozeného spádového centra. Vzhledem k charakteru území a velikosti jednotlivých obcí se tyto potýkají v řešených oblastech s podobnými problémy.

V oblasti školství je prioritou obcí udržení existence stávajících školských zařízení. Na tuto oblast je často vyčleněna, především u malých obcí, velká část rozpočtu. Každé případné společné opatření vedoucí ke snížení nákladů na jejich provoz, které se podaří v rámci této strategie nastavit a implementovat do praxe, je tak logicky vítaným výstupem tohoto projektu. Stěžejním bodem návrhové části bylo vydefinování cílů ve vymezených problémových tématech. Ze stanovených cílů vyplývá doporučení zaměřit se na možnosti společných nákupů, a to jak materiálů, tak služeb, které by mohly pomoci tolik potřebné úspoře financí. Dalším doporučeným krokem je zlepšení koordinace především volnočasových aktivit a informovanosti ve všech školských zařízeních především směrem k rodičům a dětem. Otázkou otevřenou do budoucnosti zůstává i postup při zjišťování zájmu o existenci zařízení pro péči o děti mladší tří let a jeho případné řešení s ohledem na udržení mladých rodin v území SO ORP Broumov.

V oblasti sociálních služeb je nutné, vzhledem ke stárnutí populace a odchodu mladých lidí z území SO ORP Broumov, zacílit na skupinu seniorů a na sociálně slabé a vyloučené obyvatele. Prevence a dostatečná informovanost o možnostech dostupné sociální péče a podpora při řešení krizových situací by mohla pomoci předejít některým jevům spojeným se sníženým společenským uplatněním a pocitem vyloučení ze společnosti u obou těchto skupin. Ze stanovených cílů vyplývá doporučení zaměřit se na informovanost, ať již formou cílených informačních kampaní nebo formou cíleného vzdělávání a aktivizace seniorů. Dalším důležitým krokem je vypracování a především implementace společného komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Broumov. Rozšíření kapacity stávajícího Domova pro seniory by mohlo být alespoň dočasným řešením, do budoucna však bude potřeba zaměřit se na toto téma intenzivněji a pokusit se ve spolupráci s dalšími zainteresovanými institucemi najít řešení, které bude vyhovovat všem a odpovídat i potřebám a nárokům seniorům, jejichž počet neustále narůstá.

Obce v oblasti odpadového hospodářství spolupracují na dílčích projektech, oblast odpadového hospodářství považují za velmi důležitou a vhodnou k meziobecní spolupráci. Hlavním partnerem je jim svozová firma Marius Pedersen a.s., která začala odpad v území svážet po odchodu firmy Rumpold s.r.o. Jako hlavní problémy v území byly identifikovány separace komunálního odpadu a černé skládky. Cílem meziobecní spolupráce pro oblast odpadového hospodářství je tedy celková optimalizace odpadového hospodářství, podpora separace komunálního odpadu a prevence vzniku černých sklá-

dek. Vypracování studie optimalizace odpadového hospodářství navrhne taková řešení, která povedou k efektivnímu nakládání s financemi a poskytování nebo zprostředkování kvalitní služby občanům

V oblasti servisu samosprávám řeší obce podobné problémy, v odlišné situaci se nachází pouze město Broumov, protože využívá široké zázemí městského úřadu. Malé obce vyjádřili potřebu servisu v oblastech právní podpory, dotačního managementu, veřejných zakázek, IT podpory a přípravy rozvojových dokumentů obcí. Preferovaná podoba servisu samosprávám je servisní středisko, některé služby však bude ekonomičtější poskytovat jako externí službu.

Kontakty na zpracovatele:

DSO Broumovsko
Klášterní 1
550 01 Broumov
telefon: 491 810 020

Koordinátorka meziobecní spolupráce
Mgr. Hana Colby
rambouskova.hana@gmail.com

Pracovník pro analýzy a strategie
Martina Tauchmanová
martina.tauchman@yahoo.com

Expert na volitelnou oblast, Asistentka
Ing. Yvona Eliášová
yvona@eliasova.cz

Expert na volitelnou oblast
Ing. Blanka Fichtnerová
fichtnerova@teplizenadmetuji.cz

Asistentka
Alena Rusinová
alenaarusinova@centrum.cz

8. Seznam příloh

8.1. Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní informace o strategii	6
Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	7
Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty	9
Tabulka 4: Charakteristika území ORP	11
Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP	12
Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP	13
Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP	14
Tabulka 8: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	16
Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	17
Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání	18
Tabulka 11: Charakteristika domácností	18
Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	18
Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP	19
Tabulka 14: Územní a strategické plánování	26
Tabulka 15: Popis klíčových aktérů	27
Tabulka 16: SWOT analýza	29
Tabulka 17: Přehled školních zařízení v obcích na území ORP Broumov	32
Tabulka 18: Počet škol a školských zařízení ve školních letech 2011/2012 – 2005/2006	33
Tabulka 19: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	33
Tabulka 20: Pracovníci ve školství ORP Broumov v letech 2012/2013 - 2005/2006	34
Tabulka 21: Počet ZŠ za ORP	37
Tabulka 22: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP	37
Tabulka 23: ZŠ zřizované obcemi, popř. krajem	37
Tabulka 24: Speciální ZŠ zřizované obcemi, popř. krajem	38
Tabulka 25: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP	38
Tabulka 26: počet tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP	39
Tabulka 27: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP	39
Tabulka 28: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP	39
Tabulka 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP	40
Tabulka 30: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP	40
Tabulka 31: Počet absolventů ZŠ v ORP	41
Tabulka 32: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP	41
Tabulka 33: Průměrné počty žáků ve třídě v letech 2012/2013 – 2005/2006	42
Tabulka 34: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013	43
Tabulka 35: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP	43
Tabulka 36: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP	44
Tabulka 37: MŠ zřizované obcí, popř. krajem	45
Tabulka 38: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizované obcí, popř. krajem	46
Tabulka 39: Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013	46
Tabulka 40: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP	47
Tabulka 41: Školní družiny a školní kluby v ORP	47
Tabulka 42: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP	48
Tabulka 43: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP	49
Tabulka 44: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP	49
Tabulka 45: Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP	49
Tabulka 46: SVČ zřizované obcemi v ORP	49

<i>Tabulka 47: Údaje o pracovnících SVČ v ORP .....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 48: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 49: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP .....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 50: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi .....</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 51: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč .....</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 52: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP .....</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 53: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013 .....</i>	<i>52</i>
<i>Tabulka 54: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023 .....</i>	<i>52</i>
<i>Tabulka 55: Analýza cílových (dotčených) skupin .....</i>	<i>53</i>
<i>Tabulka 56: Analýza rizik – registr rizik v oblasti .....</i>	<i>54</i>
<i>Tabulka 57: SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání .....</i>	<i>56</i>
<i>Tabulka 58: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP .....</i>	<i>77</i>
<i>Tabulka 59: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) .....</i>	<i>78</i>
<i>Tabulka 60: Počet jednotlivých typů sociálních služeb .....</i>	<i>78</i>
<i>Tabulka 61: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) .....</i>	<i>79</i>
<i>Tabulka 62: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele .....</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 63: Počet sociálních služeb dle zřizovatele .....</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 64: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 .....</i>	<i>81</i>
<i>Tabulka 65: Kapacita zařízení sociálních služeb.....</i>	<i>81</i>
<i>Tabulka 66: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012.....</i>	<i>82</i>
<i>Tabulka 67: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....</i>	<i>82</i>
<i>Tabulka 68: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 .....</i>	<i>83</i>
<i>Tabulka 69: Analýza cílových (dotčených) skupin sociálními službami.....</i>	<i>83</i>
<i>Tabulka 70: Registr rizik v oblasti sociálních služeb .....</i>	<i>84</i>
<i>Tabulka 71: SWOT analýza sociálních služeb.....</i>	<i>85</i>
<i>Tabulka 72: Sběrné dvory povolené krajským úřadem a sběrná místa povolené obcí na území ORP, současný stav .....</i>	<i>111</i>
<i>Tabulka 73: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav .....</i>	<i>111</i>
<i>Tabulka 74: Třídící linky na území ORP, současný stav.....</i>	<i>112</i>
<i>Tabulka 75: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav.....</i>	<i>112</i>
<i>Tabulka 76: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav.....</i>	<i>113</i>
<i>Tabulka 77: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav.....</i>	<i>113</i>
<i>Tabulka 78: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav .....</i>	<i>114</i>
<i>Tabulka 79: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav .....</i>	<i>115</i>
<i>Tabulka 80: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012 .....</i>	<i>115</i>
<i>Tabulka 81: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012 .....</i>	<i>116</i>
<i>Tabulka 82: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012 .....</i>	<i>117</i>
<i>Tabulka 83: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012 .....</i>	<i>120</i>
<i>Tabulka 84: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012 .....</i>	<i>120</i>

<i>Tabulka 85: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>121</i>
<i>Tabulka 86: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012.....</i>	<i>122</i>
<i>Tabulka 87: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012.....</i>	<i>122</i>
<i>Tabulka 88: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....</i>	<i>123</i>
<i>Tabulka 89: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>124</i>
<i>Tabulka 90: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>124</i>
<i>Tabulka 91: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....</i>	<i>125</i>
<i>Tabulka 92: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>126</i>
<i>Tabulka 93: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se smíšeným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>127</i>
<i>Tabulka 94: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>128</i>
<i>Tabulka 95: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....</i>	<i>129</i>
<i>Tabulka 96: Způsob sběru odpadu na území ORP k roku 2014.....</i>	<i>130</i>
<i>Tabulka 97: Stávající kapacita kontejnerů na separovaný odpad a kompostérů v ORP Broumov v m³.....</i>	<i>131</i>
<i>Tabulka 98: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP.....</i>	<i>132</i>
<i>Tabulka 99: Analýza cílových (dotčených) skupin.....</i>	<i>133</i>
<i>Tabulka 100: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství).....</i>	<i>135</i>
<i>Tabulka 101: SWOT analýza oblasti.....</i>	<i>136</i>
<i>Tabulka 102: Poměr uvolněných a neuvolněných starostů a počet volebních období ve funkci.....</i>	<i>183</i>
<i>Tabulka 103: Vyjádření starostů v oblasti přípravy podkladů pro jednání zastupitelstva.....</i>	<i>184</i>
<i>Tabulka 104: Vyjádření starostů v oblasti právní pomoci při majetkoprávních úkonech obcí.....</i>	<i>184</i>
<i>Tabulka 105: Vyjádření starostů v oblasti právní konzultační činnosti při změnách legislativy a z ní vyplývajících dopadů na obce.....</i>	<i>184</i>
<i>Tabulka 106: Vyjádření starostů v oblasti pracovněprávních vztahů.....</i>	<i>184</i>
<i>Tabulka 107: Vyjádření starostů v oblasti úseku výkonu samosprávné působnosti obcí.....</i>	<i>185</i>
<i>Tabulka 108: Vyjádření starostů v oblasti zajištění účetnictví a sestavení a řízení rozpočtu.....</i>	<i>185</i>
<i>Tabulka 109: Množství podaných a podpořených žádostí v území mezi lety 2009 a 2014.....</i>	<i>186</i>
<i>Tabulka 110: Vyjádření starostů k servisu v oblasti zpracování a podání žádosti.....</i>	<i>186</i>
<i>Tabulka 111: Vyjádření starostů k servisu v oblasti zpracování a podání žádosti.....</i>	<i>186</i>
<i>Tabulka 112: Vyjádření starostů k servisu v oblasti vyúčtování dotací a kontrolách poskytovatele dotací.....</i>	<i>186</i>
<i>Tabulka 113: Vyjádření starostů k servisu v oblasti řízení udržitelnosti projektu.....</i>	<i>186</i>
<i>Tabulka 114: Počet veřejných zakázek obcí v plánovacím období 2009 - 2014.....</i>	<i>187</i>
<i>Tabulka 115: Vyjádření starostů k servisu v oblasti veřejných zakázek v plánovacím období 2014 - 2020.....</i>	<i>187</i>
<i>Tabulka 116: Vyjádření starostů k servisu v oblasti přípravy podkladů pro veřejné zakázky.....</i>	<i>187</i>
<i>Tabulka 117: Vyjádření starostů k servisu v oblasti organizace a zajištění práce výběrových komisí (celého průběhu výběrového řízení).....</i>	<i>187</i>
<i>Tabulka 118: Vyjádření starostů k servisu v oblasti provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a dalších souvisejících úkonů (celého průběhu výběrového řízení).....</i>	<i>188</i>
<i>Tabulka 119: Počet starostů, kteří mají zájem o společné nákupy.....</i>	<i>188</i>
<i>Tabulka 120: Vyjádření starostů k servisu v oblasti IT.....</i>	<i>188</i>
<i>Tabulka 121: Vyjádření starostů k servisu v oblasti technické a stavební podpory.....</i>	<i>189</i>
<i>Tabulka 122: Vyjádření starostů k servisu v oblasti BOZP na obci.....</i>	<i>189</i>
<i>Tabulka 123: Vyjádření starostů k spolupráci v oblasti správy majetku.....</i>	<i>190</i>
<i>Tabulka 124: Finanční analýza.....</i>	<i>192</i>
<i>Tabulka 125: Finanční analýza.....</i>	<i>193</i>

Tabulka 126: Analýza dotčených skupin.....	196
Tabulka 127: Analýza rizik.....	197
Tabulka 128: SWOT analýza servisu samosprávám.....	198

8.2. Seznam grafů

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012 (vlastní zpracování)	12
Graf 2: Pracovníci v MŠ a ZŠ (tab. 20)	36
Graf 3: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP (tab. 36).....	45
Graf 4: Vývoj indexu stáří (viz data tab. 5)	91
Graf 5: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	105
Graf 6: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	105
Graf 7: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP.....	106
Graf 8: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	106
Graf 9: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	106
Graf 10: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	107
Graf 11: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP	107
Graf 12: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	107
Graf 13: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	108

8.3. Seznam mapových podkladů

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu.....	11
---	----